

กรมตำรวจ กระทรวงศึกษาธิการ

ค้ำกลอนอันทน คึกกะหมังกุหนิง
พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๒

พิมพ์ครั้งที่ ๒๕๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๖๗

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๖ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

010878683
i 11042151

San V. ...

หนังสือสอนอ่าน กวีนิพนธ์
กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ

คำกลอนอิเหนา คึกกะหมังกุหนิง
พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๒

พิมพ์ครั้งที่ ๒ ๕๐๐๐ กระดาษ

พ.ศ. ๒๔๖๗

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๖ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

อภิเนันทนาการ

จาก

ศ.ดร. วิภา กงคะนันท์

คาน่า

(ตั้งแต่พิมพ์ครั้งแรก)

หนังสือ ฉบับนี้ เป็นหนังสือที่ กรมศึกษาธิการ ได้จัดพิมพ์ขึ้น เพื่อให้เป็นหนังสืออ่าน ประกอบ ประโยชน์แก่ การศึกษาทาง หนังสือ มีหลายเรื่องใน พวกเดียวกัน จัดเป็น ตำรับ หนังสือ ให้ชื่อว่า “หนังสือสอนอ่าน กวี นิพนธ์” เพราะ เป็นหนังสือที่ ท่าน กวี แก่ เก่า ก่อน ได้ ร้อย กรอง ไว้ ด้วย ถ้อย คำ อันทันไพเราะ ได้เลือก ที่โวหาร และ วิธี ประพันธ์ แยกๆ คัด คัด ตอน มาพิมพ์ ขึ้น ฉะเพาะ เป็น เล่ม เล็ก ๆ เพื่อให้ เขา ราคา แก่ นักเรียน ที่ จะ ซ้อ หา ไป เล่า เรียน และได้ ตั้งใจ ตรวจ อักษร และ วรรค ตอน โดย กวดขัน อาจารย์ จะ ใช้ สำหรับ ให้ นักเรียน หัด อ่าน ก็ได้ ให้ เรียน คัพท์ ก็ได้ บอก ให้ เขียน หรือ เลือก ใช้ เป็น แขนง ผูก หัด โวหารณ์ ผูก หัด การ ย่อ ความ เรียง ความ ในการ แต่ง หนังสือ ก็ได้ ทั้ง จะ ได้ เป็น เครื่อง บำรุง ความ รู้ ให้ เจริญกว้างขวาง คือ เมื่อ มี หนังสือ อ่าน หนังสือ เรียน มาก อย่าง นักเรียน ก็ จำต้อง ได้ เห็น มาก ได้ ยิน มาก ไป ตั้งแต่ เวลา เล่า เรียน

อิเหนา

ศึก กะหมัง กุหนิง

—*~*~*~—

เมื่อนั้น ท้าวกะหมัง กุหนิง เรื่องศรี เสด็จเสด็จแทน
รัตนมณี ภูมิเห็น สองอนุชา จึง ครัสเรียกให้นั่งร่วมอาสน์
สำราญราชฤทัย หรรษา แล้วปราไซ ระตุบรรดา มา ยังปรีดา
ผาสุก หรือ ทุกชัภัย ซึ่งเราให้หามาทั้งนี้ จะไปตีคาหา
กรุงใหญ่ ระตุทุกนคร ย่า นอนใจ ช่วยเราชิงชัยได้ทันการ

เมื่อนั้น เหล่าระตุ ปรีดา เปรมเกษม สานต์ จึง สอน
มจรัสพจมาน พระมีการ สงครามแต่ละครั้ง จะตั้ง หน้า
อาสา ออกชิงชัย มิได้ย่อ ท้อถอย หลัง สู้ตายไม่เสียดาย
แก่ชีวัง กว่า จะสิ้น กำลัง ของข้านี้

เมื่อนั้น ท้าวกะหมัง กุหนิง เรื่องศรี พังระตุ ทูลคอบชอบที่
สม ถวิลยินดี ปรีดา จึง ครัสว่า ท่าน มาเห็นอยู่นัก จึงไปพัก
พลชั้นนี้ ให้หรรษา ครัสพลางทางชวนอนุชา เข้ามหาปราสาทบุรี

ลกองค์ ลงนั่ง บนแท่นทอง กับด้วย พระน้อง ทั้งสองศรี
จึง ครัสเล่าความ ตามคฤ หนีใช้เสด็จ สาราไป

เมื่อเห็น สองกษัตริย์ พงเง้ง แดงไช จึง ถลขัก ทักทาทาน
 ทนใจ เห็นโฉนผ่ากเกล้า มา เขา ความ ชื่น สุริย์ วงศ์ เทวีน
 อสัญญา เรื่อง เกษ เกษา ชาญ สนาม ทั้ง โยสี ก็ จำหาญ
 การ สงคราม ลือ นามใน ธรวา ระอาฤทธิ กรุง กษัตริย์ ชอ ชื่น
 ก็ นัย ร้อย เรา เข้ม เมือง น้อย กระจิหริค ทั้ง หึง ห้อย จะ แข่ง
 แสง อาทิตย์ เห็น ผีก ระบอบ ไบราณ มา ไซ้ จะ ไร่ ธิดา ทุกธานี
 มิงาม แต่ บุตรี ท้าว คาทา พระองค์ จึง ควร ตรึกตรว ไพร์ พัว
 ประชา ราชฎูร์ จะ ร้อย นึก

เมื่อเห็น ท้าวละหมิง กุหิง มีศักดิ์ จึง บ่าย เบียง เตียง
 ตอบ พระ น้อย รัก ไซ้ จะ หัก หาญ วงศ์ เทวีน ด้วย ชัก
 บุตรี คาทา จรกา ให้ มา ตุนา หังน เรา จะ ยก พล ไกร ไป ไรม
 วัน ช่วง ชิง นาง นั้น กับ จรกา

เมื่อเห็น สอง ระบุ ทูล ตอบ พระ เซษฐา เมื่อ นาง ยัง อยู่
 กับ บิดา ที่ ไท คาทา กรุง ไกร แม้ เกิด การ สงคราม ช่วง ชิง
 ท้าว คาทา หรือ จะ นิ่ง ดู ได้ จะ ขอ ความ ไป สาม เวียง ชัย
 ภิรัช ทัพ ไหญ่ มา มาก มาย ก็ จะ เข้ม คึก กระทบ หัก ไหล
 เหลือ กำลัง โยธา ทั้ง หลาย ถ้า เสีย ที่ เพ็ญ พลาสิ ชำ ร้าย
 จะ อับระยศ ออก ขาย แก่ จรกา

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุหลิง นาดา จึง ตรัส ทอบ สอง
 พระ น้อง ยา ซึ่งว่าเข้าไม่เข้าใจ อัน ระเก่ม มนตรี กุหลิง
 ก็ ชัด ช้อง เคือง กัน เช่น ข้อใหญ่ ไย อยู่เมือง หมัน หยากว่าขี้
 ไป ที่ไหน จะยกพลมา แต่ภายหลัง สิ้น หักสำหรับ จะกลัวก็
 เป็น ภาวะ ไร หักหนา ฝ่ายเราเล่าก็ สามพารา เป็นใหญ่ใน
 ชะวา แวง แคว้น ถึง ทัพ จรกาล่าสำนั้น พี่ไม่พริ้นให้ มา สัก
 สิบแสน จะ หัก โหม โจมตี ให้แตกแตก พักเดียวก็จะ แล่น เข้า
 ข้ำไป เจ้า ย่า ย่อ ท้อไม่พอที่ แต่เพียง นี้ไม่พริ้น หวน ไหว
 เอ็นคุณ ศา โศกาลัย ว่ามิได้ อรทัย จะ มรณา แม้น วิทยา
 สรกำ มอก ม้วย พี่ จะ คาย ค่าย ไอรสา ไหน ๆ คง จะ วาย
 ชีวา ถึง เร็ว ถึง ข้ำก็ เหมือนกัน ผิดก็ ทำ สงคราม कु
 ตามที่ เคะระ หัก ก็ จะ ได้ ตั้ง ฝั่ง พี่ ตั้ง พฤษา พนาวัน
 จะ อาลัย เพราะ ลูก เหมือน กล่าว มา

เมื่อ นั้น สอง กษัตริย์ พัง ครัส พระ เซษฐา จะ เข้า ช
 ก็ จะ ชัด พระ อชณา ต่าง กั้ม พักตราไม่ พาที่

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุหลิง เรืองศรี ชวน สอง อรุษา
 ธิบศิ เข้าสู่ที่ บรรทม สำราญ

บัด นั้น ฝ่าย ทูต จำทูล ราชสาร เค้น ทาง อรัญญ์ กัณการ
 ริม มา ประมาศ สิบห้า วัน ครั้น ถึง ท่าน ทาหา ธานี ก็ หยุด

๔
อิเหนา

ยังโยนอยู่ที่นั่น จึงบอกแก่ขุนท้าวด้วยพลัน ตามบัญชา
ใช้ให้มา

บัดนั้น ขุนท้าว ซึ่ง พิศกษ วิชา ตามใดไม่แคลง กิจา
กัซัน มา คอย ขยับเข้าธานี

ครั้นถึง ศาลา ลูกขุนใน จึง กรวยไหว้เสนา ทั้งสี่ แล้ว
เรียน เรื่องความตามมี ถิ่นที่ แดงให้แจ้งใจ

บัดนั้น ทั้งสี่ เสนีผู้ใหญ่ ได้ฟัง กิจากัคลาไคล เข้าไป
ยัง ท้องพระโรงคัล ก็มีเกล้าประณตขบของสุ พระผู้วงศ์เทวา
กระยาหิงห์ ทูลว่าท้าวกระหมิงกุกุหิง นั้น แต่ง เครื่องสุวรรณ
บรรณาการ ให้ทูลถือนมาถึงธานี บัดนี้ยัง หยุคอยู่ ปลายท้าว
จะขอเข้ามา เฝ้าขทมาลย์ พระผู้ผ่านเขตต์ ชันชทศวรรยา

เมื่อนั้น พระองค์ ทรงพิภพ คาทา จึง ตรัสสั่ง กระหมิง
เสนา เร่งไปรับเข้ามาบัดนี้

บัดนั้น กระหมิง รับสั่งไล่เกศ ก็มีเกล้ากรายงามสามที
มา กระเถกต์ ตาม มี พจมาน จักเครื่องแก้แค้นต่าง ๆ
ทามอย่าง เคย รับราชสาร ครั้นเสร็จพร้อมกันมี ทันทนาน
ให้เจ้าพนักงาน รีบไป

บัดนั้น เสนี นาย ร้อยน้อยใหญ่ นำ กระบวนโยธาคลา
ไคล ออก จากเวียงชัย ฉับพลัน

ศึกกะหมิง กุศลิน

ครั้นถึง จึงแจ้ง กิจจา แก่ ทูตานุทูตคน ชัยมัน แล้ว

คำนับ รัชราชสาร พลับ แห่ แหน่น แหน่น นันต์เข้า ขาน

พาไป สู่ศาลาที่ อาศัย ทั้ง นายไพร่ เป็น สุขเกษม ศรี

จ่าย สละเบี่ยง เลี่ยง เหล่าโยธา มิให้มี เตือน รื้อน วิญญาณ

บัดนั้น คำมะหงง ตะหมิง ยาสา ครั้น ถึง วัน แยก เมือง

จะ เข้า มา ก็ ตรวจ ครา ตาม เคย เหมือน ทุก ครั้ง ให้ ผู้

เครื่อง ม้า ช้าง นาง พระยา เอา พาน ทอง รอง หน้า เข้า มา ตั้ง

บรรดา โรง ยืนใหญ่ ที่ ไหวง เกณฑ์ ฝรั่ง อยู่ ประจํา ราย ไป เหล่า

หนึ่ง กลายา ตัน นั้น จัด แจง เอา เสือ แดง หมวก แดง มา ให้ ไล่

ราชวัตร ราย คั้น กั้นไว้ พนักงาน ของ ใคร ก็ ตรวจ ดู บ้าง ตก

แต่ง ปราสาท ราชฐาน เพศาน ระย้า ย้อย ห้อย พู่ พรหม เข็ม

สะอาค ลาค ปู่ แทน ที่ ตั้ง อยู่ ท่า ม กลาง เครื่อง อาน พาน

พระ ศรี และ พระ แสง จัด แจง แต่ง ตั้ง ตาม ยก อย่าง ผู้ กำน

สุวรรณ กั้น กาง พวก ขุน นาง หนึ่ง เผ่า เป็น เหล่า มา

เมื่อ นั้น พระ องค์ ทรง พิภพ คา หา ครั้น สร้อย ฉาย บ่าย

สาม นาฬิกา ก็ ไสรจ สรง คง คา อ่าง ค้ ทรง เครื่อง ประทับ

สรรพ เสรีจ แล้ว เสด็จ อย่าง เยื้อง บุรหงส์ ออก จาก พระ

โรง คัด บรรจง หนึ่ง ลง ขมเบ้ ลัง ก รุจี ยาสา บังคม บรม นาด เบิก ทศ

ถือราชสาร ศรี จึง คำรัสตรี สั่งไปทันที ให้เสนี นำแขก
เมืองมา

บัดนั้น อามาศย์ รับสั่งไล่ เกศฯ ออกไป พาสอง ทูตฯ
เข้ามา ประณค บทมาลัย

บัดนั้น เสนีผู้ใหญ่ ฝ่ายทหาร จึงให้ อาลักษณ์ พันทอง
รับราชสาร มาอ่าน พลัน

ใน สาร พระ ผู้ผ่าน นครเวศ ภาระมิ่ง กุหลาบ นีเวศน์ เขตต์
ชันต์ ขอถวาย ประณม บังคม คัด พระ ผู้วงศ์ เทวีน อัน
คักดา ไม่ควร เคือง เบื้องบาท บทศรี ด้วย ข้าเอย มีมีโอรสา
เคิมไปไล่ ล้อม มฤคา ใ้ รูป พระ จิตา ใน กลางไฟระ รอย
เป็น บพเพนิวาสา เทวา อารักษ์ มา ชักให้ ความ แสน
เวทนาอาลัย แต่ หลงไหล ใ้ ผู้วัน ทศ หวัง เป็น เกือกทอง
รอง ขาตา พระ ผู้วงศ์ เทวา อัน ปรางภู จะ ขอ พระ บุตรี มียศ
ใ้ โอรส ข้า น้อย ตั้ง จินดา ชัน กรุง ไกร ไอคูร์ย ทั้ง สอง จะ
เป็น ทองแผ่น เคียวไป วัน หน้า ขอ พ้านัก พัก พึ่ง พระ เทศา ไป
กว่า ชีวิต จะ บรรลัย

เมื่อ นั้น องค์ ศรี บัดตรา เป็นใหญ่ พัง สาร ทราบ อดีต
แล้ว ตรีสไป แก่ เสนา ใน ทั้ง สอง นั้น อัน อะนะ บุษบา บังอร
ครั้ง ก่อน จรภา ตุนา หวัง ใ้ ปลก ปลง ลง ใจ ใ้ บั้น นึก กัน จะ

แต่ง การ วิวาท์ ซึ่ง จะ รับ ของ สู้ ระบุ หนี เห็น ผิด ประเพณี
ศักราช ฝูงคน ทั้ง แผ่นดิน จะ นิมนทา สิ่งของ ที่เอามาจกคนไป

บัต หนี ทูตามทูต แดลงไซ ท้าว กะหมิง กุหนิง ภูวไพบ
สั่งให้ ข้าราชการ พระ ภูมิ ถ้า แมมี ยินยอม ออนุญาต ให้ พระราช
ธิดา มารศรี เร่ง ระวัง พระองค์ ให้ จง ดี ตกแต่ง บุรี ให้ มีมั่นคง

เมื่อนั้น พระ ผู้ผ่านไธศูรย์ สูงส่ง ปกาสิตสีหนามทอาของ
จะ ทำการณรงค์ ก็ตามใจ ครัสพลาง ย่างเยื้อง ยรยาตร จาก
อาสน์แท่น ทองผ่องใส พนักงานบัต ม่าน ท้นไค เสด็จ
ขึ้น ข้างใน นั้บพลัน

บัต หนี ทูตามทูต ก็ผายผัน ออก จาก พารา ทาหา นั้น
พากัน กลับไป มิได้ เข้า

เมื่อนั้น พระสุริยวงศ์ องค์ ศรี บัตหรวา แผล สีหบัญชร แล้ว
บัญชา ครัสสั่ง เสนาธิบตี จง เร่ง ไป ทูล เหตุ พระเชษฐา อีก องค์
อนุชา ทั้ง สอง ศรี บอกร ระบุจรกา ข่าเข้า ที่ ว่า ไฟรี จะ ยก มา ชิง ชัย

บัต หนี เสนี สี่ นาย บังคม ไหว้ มา ขึ้น ม้า เร็ว รีบ ไป
ออก จาก กรุง ไกร พริ้อม กั้น

ครั้น ถึง สิ่ง หัก ส่าหรี ก็ ลง จาก พาชี ขมี ขมัน ให้ ยาสา
พาเข้าไป เผ่า พลัน บังคม คัล ทูล แจ้ง กิจจา

เมื่อเห็น ท้าวสิงหิตสำหรับ นาดา ครั้น ทราบ คัง นั้น จึง
 บัญชา เสนาเร่ง กลับไป นัชไว ทูล พระเชษฐา สุริยวงศ์
 ขยำให้ทรง พระ วิคกทมกใหม่ เราจะให้สุทราหากงไป ช่วย
 พระ ชิงชัย ด้วยไฟ

บัดนั้น เสนา ประณตยทศรี บังคมลามาชั้น พาชี รีบ
 ไปบุรีไม่ หยุตยั้ง

บัดนั้น ฝ่ายอำมาตย์ ที่มาภายหลัง ครั้นถึง นครศรีพนมกัน
 ธิ์ ก็ไปยัง พระโรง รัตนชีชาวล จึง บังคม กัมเกล้า เคารพ
 พระองค์ ทรง พิกพ ราชฐาน ทูล แดลงแจ้ง เหตุ ทุก ประการ
 ให้ ทราบ ขทมาลย์ พระ ผ่าน ฟ้า

เมื่อเห็น ท้าว ภาหลัง พัง แจ้งไม่ กังขา จึง มี พหนาคถ์
 ประภาษมา พระเชษฐาทำนิท ระโทษใคร เขาชนะไปยกให้
 ระตุ คัตุรุ จึงประมาท หมิ่นไต้ แล้วสั่งคำมะหงง เสนาใน เร่ง
 ตรวจเตรียม ทัพ ชัย ขยำ ซ้ำ ทั ทำน เป็นแม่ทัพกับ ตะหมิง
 ยกไปยัง ทาหา กรุงศรี สั่งเสด็จเสด็จจรลี เข้าปราสาทมณี
 พรายพรวณ

บัดนั้น ฝ่ายเสนา มาใช้คนขยั้น รีบมาถึงกรุงกุเรบั้น จึงแจ้ง
 ความทั้งนั้น แก่เสนา แล้วพากันคลาไคลเข้าไปเฝ้า กัมเกล้า
 บังคมเห็นขอเกศา กรายทูลคดีซึ่งมีมา ให้ทราบขาทาทุกประการ

ศึก กะหมิง กุหนิง

เมื่อนั้น พระปิ่น ภูพ ภูเรข ราชฐาน แจ้ง ว่าไฟรี มา
รอนราญ พระ จึงให้แต่งสาร หนังสือลับ ครั้นเสร็จส่งสอง
เสนา หนึ่งไปหมั้นหยา สองจะขยับ ใบบ้างนี้ เร่ง กองทัพ
กำชัยอิเหนาให้ยกมา ใบบ้างให้แก่ระตู ท้าวผู้ผ่านเมือง
หมั้นหยา จึงรีบไปให้ถึงพารา แต่ในลับ ห้า ราตรี

บัดนั้น กะหมิง รัชสังใส่ เกศี จึงนำสารา จรลี มา
จาก ที่พระโรงชัย ฉับ พลัน เรียก ทาย่าวไพร่ได้พร้อม หน้า
กะหมิง ซัน ซี่ ม้า ฉาย ฉิม ออกจาก นครเวศ ภูเรข ภูพาน
เร่ง รีบคลาไคล

เมื่อ นั้น องค์ ท้าว ภูเรข ใหญ่ ครั้น กะหมิง เสนา
ทูล ลาไป พระ ตรัส ไตรใน คติ ด้วย ปรีชา แล้ว ตรัส แก่ กะหรีต
ติยาตี อัน สงคราม ครั้ง นี้เห็น หนักหนา จะ เปลี่ยน แปลง
เคี้ยวใจ อุนชา ไม่มี ที่ ปรีกษา ฮารือใคร เจ้า จึง ยก พล
ฉันท ไปบรรจบ สมทบ ทัพ อิเหนาให้ จึงได้ ชวน กัน ยก รีบ
เร็วไป อย่าให้ ทัพ บังจามิตร ทิด พารา

เมื่อ นั้น กะหรีตติยาตี ไอรสา ก็มเกล้า ทูล สอนของ พระ
บัญญัติ จะ ถวาย บังคม ลา พรั่ง หนึ่ง

เมื่อ นั้น พระปิ่น ภูพ ภูเรข ภูกรุง ศรี พัง ไอรสา พาทิ
จึง ตรัส สั่ง เสด็จ ทัพนี้ ไค จึงเร่ง เกณฑ์ พวกพลรบยุทธ ให้สรรพ

ด้วยอาวชน้อยใหญ่ กำหนดกันให้ทัมยกไป แดในขำรุ่งสุริยา
 บัดนั้น ปาเตะ รัชสังใส่เกศา รัช ออกไปยังศาลา
 ให้หา พันพุดพัน พรหม

เรื่องรัก ชุนหมื่น ลัสคี ทำบัญชีหาง ว่าวเหล่าเลข สม
 เกณฑ์ ทหารพล เรือนเคื่อนระคม มาพร้อมกัน ทุกกรมมาก
 มาย ชุนนางเจ้าตำแหน่ง แสงนอก เอาดาบ หอก ขันผา
 มาจ่าย หมวก เสื้อ สำหรับ รย ครบไปร่นาย แจก จำหน่าย
 ลูก คินคิลา ผู้กำกับ นัย อ่าณ ประมาณ คน ได้สืบ หมื่น พัน
 พลอาสา ตั้ง กอง ท้อง สนาม ตามตำรา เตรียม รด คชา
 พาศี ให้ผูก สิบพ ที่ หนึ่ง ทรง พร้อมขันธ์ จัดวงคี่ง มี ที่
 บ่าวไพร่ใคร มาไม่ทันที่ นายหมวก ตรวจทีกัน วุ่นไป

เมื่อนั้น กะหรัคคิปาตี ศรีไส ครั้นรุ่ง รวง สุริยาภิ
 คลาไคล เข้าใน ที่ สนาณ สำราญ องค์

รด ชำระ มลทิน อินทรีย์ มูรธา วารี วิเศษสงรง ลูบไล้
 เสาวคนธ์ ชำรทรง ขรรจง สอด ชัย สหีบเพลา ภูษา ยก พัน
 คำคำไฟ สอดใส่ ฉลอง องค์ ทรง วันเสาร์ เจียรบาด คาค
 รัต หนองเนา ขัน เหน่ง เพ็ชร เพริศ เพราะ พรณราย คาย
 ทิศ ทับ ทรง ห่วง ห้อย สวม สร้อยสังวาล ประสาณ สาย ทองกร
 แก้ว กิ่ง พริ้งพราย กำมรงค์ เรือน รวยพลอย เพ็ชร ทรงชฎา

มาลัย คอกไม้ ถัก กรรเจียก จอน จำรัส ตรีส เตรีจ เหนียบ

พระ แสง กัณหะน กัลเม็ด แล้วเสด็จ ขึ้น เฝ้า พระ บิดา

กัมเกล้า เคารพ อภิวัต พระ ปิ่น ภูวนาถ ภาดา ยัย ยั้ง

คอบ ฟัง พระ วาจา จะ บัญชา ให้ ยก โยธา

เมื่อนั้น องค์ ท้าวเกร็บ เหน็บ เรื่อง ศรี จึง อำนวย อวย พร สวัสดิ์

ให้ เจ้า มี เตะ ขาว วรากุทธิ์ อัน เหล่า คัทรุ หมู ร้าย จง แพร่ พ่าย ออ

รอก อก คิก อาญา พรบ าย ไป ทัว ทิศ ชี้ จา มิตร จง เกรง ฤทธิ รอน

เมื่อ นั้น กะ ทรัก คี ชาติ ชาญ สุมร กราย ถวาย ชัง คม

ประณม กร วัช พร พระ บิดา แล้ว คลา ไคล

ครั้น ถึง เกษ ชาติ ลา หน้า พระ ลาน พร้อม หมู ทวย หาญ น้อย

ใหญ่ เสด็จ ทรง มิ่ง มา อาษา ไน ให้ เกิด ฝน พล ไกร ชาติ รา

รอน แรม มา ใน พนา เวศ ถึง ทาง ร่วม นักร ศึก หมัน ทยา

พระ สั่ง ให้ หยุต พล โยธา คอบ ทำ ทัก พระ เถน มนตรี

บัค นั้น ฝ่าย ตะหมิง สึง หัก ส่า หรี เรง กะ เกณฑ์ พล

ชั้น ทัช ทัช ตาม บัญชา ใหม่ เก้า เข้า ย

เลือก เหล่า อาสา ล้วน กล้า หาญ วิชชา การ โล่ เขม เจน ทย

แปก หมัน พัน ญกร วัช ครน ควบ เคย รุ ควบ ไพร มี ฝี่ มือ ไพร

นาย ชำ นาญ ใน การ ยุทธ เลือก หา อาวุธ สำหรับ ถือ ทกล อย

คะนอง คัก ฝึก ปรีช แต่ ออก ชื่อ ไพร ฤ ฤ ฤ ตั้ง กอง เต็ม ท้อง

สนามนอก ทวนชิง ค่าย หอก ออกไล่ ม้า ช้าง ต่าง ตรว
 เที่ยมไว้ บั้นใหญ่ไล่ ล้อ ลากมา เกณฑ์ ถ้วน กระบวนทัพ
 หน้าหลัง พร้อมพร้อม ปีก ซ้าย ปีก ขวา ผูก สีนอพ ประทับ
 กับ เกย ลา คอย ทำ รบ เสก ีจ าวลี

เมื่อ นั้น สุทรานากง เรืองศรี ครั้น อรุณ รุ่ง ราช ราชตรี
 ก็ เข้า ที่ สระ สรง คงคา

สระ สรง ทรง สุข หนี บั้น ทอง ชม พูน ทุ มุค ฝั่ง มังสา สอด
 ไล่ สันนิย เพลา เพราคา ภูษา เข่ง กรวย แจ็ค ตะกรี้ ฉลอง
 องค์ ไหมค ม่วง ดวง ระเบียบ เจียรขาด คาค ทับ สลัษ สี บั้น
 เหน่ง ลง ยาร ราชาวดี ทับ ทรง ดวง มณี เจียรใน สังกวาล
 เพ็ชร พรพรรณราย สาย สร้อย เฟื่อง ห้อย พลอย แดง แสงใส ของ
 กร ภูกาม แก้ว แว่วไว สอดไล่ เหนาวรัตน์ ชำมรงค์ ทรง ษฎา
 ประดับ เพ็ชร เตรีจ ตรัง ห้อย ทัก พวง สุวรรณ ต้นหยง ถ้อย เช็ด
 หน้า เหนียบ กฤษ ฤทธิรงค์ มา ทรง มโนมัย ชัย ชำญ

ได้ ฤกษ์ ให้ เลิก โยธี แสน สุระ เสนี ทวย หาญ เข้า ใน
 ไพร ระหง คงคา น ข้าม ห้วย เหว ธาร ผ่าน ไป

บัด นั้น คำ มะหง กาล หลัง กรุง ใหญ่ ทั้ง ะหมิง มหา เสนา
 ใน เร่ง เกณฑ์ ทัพ ชัย ฉัย พลัน ัจก ทหาร อาสา ได้ ทัพ ฝีมือ
 แต่ ฝั่ง กำแพง แข็ง ชัน ช้าง ม้า อาวุธ ครบ ครัน ึ่ง สำคัญ คอย

สิบ

คือกระหม่อมกุดหนึ่ง

๑๓

นำความไปพล

ทั้งสองเสด็จขึ้นขึ้นมา

โยธาเยียดยัดอัดถนน

ทนายเดินเคียงข้างทางสี่ปทุม ยกพลออกจากพารา

มาถึงทางร่วมริมตม พยสุภรานางงวงศา สองทัพ

สมทบโยธา ยกพร้อมมรรคา มาพร้อมกัน

บัดนี้ ทั้งสองทศาคณขยัน ซึ่งถือสารไปเมืองคาหา

นั้น พากันรีบรถม้าฉับไว ถึงกระหม่อมกุดหนึ่งนครวัด มายัง

นิเวศน์วังใหญ่ พอเวลาเช้าทำวไทย ก็เข้าไปพระโรงรนา

จึงประณมถ่อมเกล้าเคารพ ทูลพระองค์ทรงพิภพนาถา

เข้าไปทูลถวายสารา ท้าวคาหาทราบดีทุกประการ ตรัสขาด

ว่าราชบุตร จรกาธิปไตยมาว่าชาน พระยกให้ไว้กำหนด

นิตงาน ยิ่งแต่จะแต่งการวิวาทกัน บรรดาของถวายนั้น

ไม่รับ ส่งกลับคืนมาทุกสิ่งสรรพ มิได้คิดเกรงองค์พระ

ทรงธรรม มากขึ้นสลัดตัดรอน ข้าทูลความตามสั่งนอก

สารา ว่ามิให้ธิดาครองสมร จึงเร่งตกแต่งพระนคร

รับทัพภูธร จะยกมา จะชิงนางโฉมของให้จงได้ ใครมีชัย

ก็จะสมปรารถนา ท้าวศรีสว่าตามแต่วิญญาณ์ พระราชา

จึงทราบายบาทมูล

เมื่อนั้น ท้าวกระหม่อมกุดหนึ่ง นเรนทร์สูร ใต้ฟ้าทั้งสอง

ทุกทูล ให้ธิดาถูรเกิดอกใจกึ่งไฟฟ้า จึงมีบัญชาศรีสว่าด้วยซัด

เคื่อง กูตู่เจ้าเมืองคาหา เราอ่อนจ้อขอไปเฝ้าสาธา แต่
 ว่า ะรับไว้ก็ไม่มี ถึง จรทามาถ่าวนางไว้ ได้ยกให้
 เขาก่อนก็ควรที จะโสภาปราไสเป็นไรมี นีลิตักต์ไมตรี
 ให้ขาดทาง เราก็เรื่องฤทธาศักดาเดช อาณาจักรนี้คนเรศ
 กว้างขวาง จำมีมานะไม่ละวาง จะชิงนางบุษบาลาวัดหัย
 แม้นมิได้สมคึกคัง จิตต์ปอง ไม่คีนครองกรุงไกรโศครวรรพ์
 จะสงครามตามคิตักพิณ ไปกว่าชีวิตัน จะบรรล้วย

บัดนั้น สอง ทูตทูตแจ้งแถลงไข ข้าได้ยิน ตระหนัก
 ประจักษ์ใจ ท้าวคาหาตรัสใช้เสนา ให้รีบไปแจ้งเหตุพระ
 เชษฐา กับ พาราสิงห์คัส่าหรี อชชากาหลังขิบัติ อึก
 บุรี ระตุ จรกา เห็น กษัตริย์ ทั้ง สี่ อาภิ นีน จะ มา ช่วย บ้อง
 กัน กรุง คาหา เมื่อวันเช้า ออก จาก เมือง มา เสนาก็ไป
 พร้อมกัน

เมื่อเห็น ท้าวกระหมิงกุหนิง แข็งชัน ได้ฟังกริ้วโกรธคัง
 เพลิง กัลย์ จึง กระชิ่ง สิงหนาท ประภาสไป ถึง ว่า กษัตริย์
 ทั้ง สี่ กรุง จะ มา ช่วย รบ พุง เป็น คึกใหญ่ กูก็ไม่ ครั้น คร้าม
 ขามใจ จะ หัก ให้ เป็น ภัสม์ อูลี ลง ว่า พलग ทาง มี พจนาคถ์
 สั่ง อำมาตย์ กระหมิง คำมะหงง เร่ง เกดท่ พวก พล วรรณงค์
 ที่ สามารถ อาจ องค์ ใน สงคราม เลือก สรรโยธี ทั้ง สี่ หมู

เคยทำลายค่ายคู ขวากหนาม แต่ กองร้อย ทย พันไม้ ครั้นคร้าม
 ให้ ครบ สาม สิบ ห้า พัน ตัว คี เอา วิทยา สะก้า เป็น กอง หน้า
 ตรวจตรา เตรียมกระบวน จงถ้วน ถึ อิน กอง หลัง รัง พลมณฑรี
 ทั้ง สอง ศรี อุนหา ผู้ใจ รัก กี่ กู จะ เป็น จอม พลโยธา หุน
 ทพิลกลยา เข้า โหม หัก ไม่ เกรง วงศ์ เทวา สุรารักษ์ ให้ ปรากฏ
 ยศ คึก คี เสีย ครอง น ครั้น เสรี จสัง มหาเสนา จึง ตาม ชุน ไทรา
 ทั้ง สี่ เรา จะ ยก พล ไกร ไป ต่อ คี พุ่ง นี้ คี ร้าย ประการ ไค

บัดนั้น ไทรา ราชครู ผู้ใหญ่ รับรส พจนาคถ์ ภูวไนย
 คลี คำหรีบ ขับ โลไป มา เทียบ คู ทวง ซดา พระ ทรงยศ กัย
 ไอรต ถึง ฆาต ซันยา ตั้ง ชัน โสค โยค ยาม ยาศตรา พระ เคารวะ
 ชัด ฤกษ์ พา สารพัน จึง ทูล ว่า ถ้า กว ัน พุ่ง นี้ จะ เสีย ชัย ไพร
 เป็น แม่ม่มัน งค อยู่ อย่า เสียด จสัง เจ็ดวัน ถ้า พัน นี้ ก็ เห็น
 ไม่ เป็น ไร ขอ พระ องค์ จง กำหนด งด ยาศตรา พัง คำ ไทรา
 หา ฤกษ์ ใหม่ อันการ ยุทธ ยิง ชิง ชัย หัก ท่วง หน้า พระ หัย
 กู ให้ คี

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุศลิน เรือง ศรี ได้ พัง ไทรา พา ทิ
 จึง มี พจนาคถ์ ประภาษ ไป เมื่อ บัญชา การ กำหนด ทัพ แล้ว
 จะ กลยง คอ อยู่ อย่างไร ไค ภาย แก่ ไพร พ้า เสนา ไน จะ ว่า กลัว

ร
 p2
 4909.1
 ๒๖ ๓๑ ๒๕๖๒

ฤทธิไกรไพริน จำจะไปด้าน ต่อดรฤทธิ ถึง ม้วย มิคม มีให้
 ใคร ต หนี้น เกียรติยศ จะไว้ ใน อรณิน จน สุก สิ้น ดินแดน
 แผ่นฟ้า ประการ หนึ่ง ถ้าว่า ชั่ววันไป ทัพใหญ่ จะ มาพร้อม
 ยิง ตาหา จะ ต้อง หัก หนักมือโยธา เห็นจะ ยาก ยิ่งกว่า นี้ไป
 สุกแท้ แต่ บุญกับกรรม จะ พัง คำโหรา นั้นหาไม่ ตรัส พลง
 เสด็จคลาไคล เข้าในไฟชยนต์ มนที่ขร ของ

บัต นั้น คำเมฆงคะหมิง ทั้ง สอง ให้ ประชุม นาย ทัพ
 นาย กอง พร้อม กันที่ ท้อง สนามใน

จึง ณะเกณฑ์ กำหนด กฎหมาย ทุก มูล นาย ตระจ ตราหา
 ไพร หมอควมผู้คนของใคร จะ บอก ขาด ข้อยใช้นั้นไม่ พัง
 ที่มี เกวียน เกณฑ์ บรรทุก ล้า เลียง ไล่ สะเบียง ครบคนละ สิบถึง
 ไพร หลวงต่าง กรม ส้ม กำลัง พร้อม พรัง แอฮัก ชนคืบ
 บ้าง จัด ห้า หอก ทาย หาย คชน จอบ พร้า ผ้า ผ่อน หลาย ผืน
 แฉาโค ต่าง ช้าง ม้า ออก มา ยืน คัง คับ หนี้น หมื่น มาก มาย
 พวก กองนอก นั้น เกณฑ์ ทำทาง บุกกลาง ถาง ที่ตั้ง ค่าย แบ่ง
 กอง บ้อง กัน อื่น ทราย ไพร นาย ทิ้ง บ่วง ให้ ล่วงไป จัด ถ้วย
 กระบวน ทัพ หน้า หลัง กอง ผั่ง ตั้ง เกรียม ยืนใหญ่ แล้ว เทียม
 รด ประทับ กับ เกยไว้ สรรวัต ตระจ ไตร ไป มา

เมื่อ นั้น ท้าว ณะหมิง กุหนิง ภาดา บรรทม ตื่น ฟัน ฟัง

นาฬิกา พอเวลาฆ่า รุ่ง ราตรี จึงตรีศเรียกโฮวสยคยง
ชวณ องค์อนุชา ทั้ง สอง ศรี ต่างเสด็จ จากแท่นมณี ไปเข้า
ที่โสรจ สรง คงคาลัย

สี่องค์ ข้าราชการ สี่ราชนครพวงค์มิ่งใส สุกนชา
กลืน ฟุ้ง รุ่งใจ ต่างไล่ สนิยเพลาเชิงงอน ภูษา ยกแย่ง
ครุฑ กุหลิงค์ ฉลอง องค์ คาคโหมคม่วง อ่อน ผ้า ทิพย์ ซลิต
สลัษ ซัษ ซัษณ บัน เหน่ง คำ พระ นครคาควิค ทัษ ทรวง
สังวาล ประคัษ เพ็ชร หน้าหนัก แต่ ละ เม็ด เจ็ด กะหริค ทองกร
มุกดา ทวง ช่วง ซัก ขำมรงค์ เนาวรัตน์ ราชนา ทรงใส่ ธฎา
แก้ว แพรวพราย กรรเจียก ห้อย พลอย รวย ซ้ายขวา เหน็บ
ภฤชฤทสิไกร แล้วไคลคลา เสด็จไป เกย ซาลา หน้าพระลาน

ต่าง องค์ ซัษ ทรวง รถมณี ให้ คลาย คลึกริษา ทวยหาญ
ออกตาม ทิศ พิธิไซลน ทวาร ล่วง ต่าผ่าน มาใน อารญ

รถเอย ราชรถแก้ว ทั้งสี่ รถพราย แพรวเวहन บัลดึงกั
ลอย คล้อย เคลื่อน มา กลาง พล งอน ระวังง บน สระบัค ปลาย
สารดีนึ่ง หน้าถ้อธนู เทียม อาสา หักคู้ผันผาย เครื่อง สูง
ครบ เคียง เรียงราย อภิรม ชุ่มสาย พรายพวรรณ กองหน้า
แต่ พันธอ บน แดง ม้าแข่ง ช้างเขน สลัษ คัน กอง หลวง
กอง หลัง คัง กิม ประโคม ช่อง กลอง ลั่น สนั่นคอง ทัฬหุณ

เมืองนั้น พนาสิน ลูก ทินหาย หามตามสั่ง บ้าง ลากปืน
จินดา จำรง สำคัญของ นำ หน้าคลาไคล

มาถึง แคนเมืองบุหรานหงั้น เขตตชองท์ ตาหากกรุงใหญ่
จึง คริสต์สั่งเสนาयरรคาไป หมวกทอง ของใครกำชัยกัน หยุด
ไหนให้ตั้งค่ายนอน ทุกสำนึก พักผ่อนพลซันย์ จะ เกิดทัพ
หน้าหลังทั้งนั้น ให้ กองทัพ กอง ร้อย ระวัง ระวัง เกลือกศัตรู
จะ จู่โจมตี ในทางที่ จะข้ามแม่น้ำใหญ่ ถึง ช่อง แคน ช่อง
เตาแห่งไร อย่าไว้ใจ จักกอง ออกช่องกัน

บัดนั้น เสนาสามารถคน ขยั้น รั้ง พระองค์ ทรงธรรม
มา ออกกัน กำชัย ทั้งทัพ ชัย นายกอง ซ้าย ขวา หน้า หลัง
คอย ระวัง มิให้เสีย กระบวนได้ หยุดพล จรุงคั่งลงไว้ ตรว
ไตร ตาม พระบัญชาการ

บัดนั้น ฝ่าย พวกกองเกณฑ์ตระเวนท่าน หนึ่ง ทาง อยู่
กลางคองคาน ดอยเหตุเภทพาลไฟรี ได้ยินเสียงปืนไม้ใน
ไพร่เพรียก ก็ ร้องเรียก พวกเพื่อน ออกจากที่ มาแอบฟังริม
ฝั่ง วารี เสียง ช้าง ม้ามี ชิง ไป บ้าง ชวน กัน ขึ้น บน ต้นไม้
มอง แลเห็นเห็น กองทัพใหญ่ หมายถึงประมาณ พวก พล
สกลไกร กุไปไม้สิ้นสุตตา ต่างคน แจ้งใจในเหตุการณ์
ก็ ลน ลาน ลง จาก พฤษษา ค่อยเล็ก ลอด คอด ค้อม มอง มา

ศึกกะหมัง กุหลิง

ที่ ชายคง พงคา บ้าซัว พบคน สองคน คั้น คัดไม้ พร้อมกัน
ออกไล่ล้อมสะกั๊ท รุมจับตัวให้ให้ผูกมัด แล้วพา ลักเสาะ
เข้ามา นอกทาง

ครั้นถึง เมือง ธิมาหาผู้รัง ให้ข่าวคุณคนหนึ่ง อยู่ข้าง
ล่าง ชุน ค่าน คลาน ชน ค่าน กลาง กรวยพลาง ทางเรียบ
เนื้อความไป ข้า เลียบ ค่าน พานพบ กองทัพ ก็ ชุ่ม อยู่
จับ คนได้ ชาวกะหมัง กุหลิง กรุงไกร เห็น จะ เป็นศึกใหญ่
ยกมา ไพร่พล นัย แสน แหน่ตง ทวนของ แดง คายไป ทิ้งข้า
แต่ที่ พบ กองทัพ กับ พารา แม้ ว่า เติง ล้า ลอง ก็ สอง วัน

บัดนี้ ระบุผู้รับทราบหนึ่ง ยกกระบัตร ปลัดหนึ่ง พร้อม
กัน พังข่าวคิดพวนอยู่ในใจ ท่านเจ้าเมือง จึง ส่ง บังคัย เขา
ตัวคนที่จับมาได้ พระท้าวเมธวง พงตามซักไซ้ ว่าผู้ใดใครมา
เป็นแม่ทัพ

บัดนี้ พระท้าวเมธวง พร้อมพวงหนึ่ง กำกับ เขา คมไทย
ออกมาถามตามบังคัย บ้าง สำทับ ชูว่า จะ ฆ่า ที่ พวกพล
เท่าไรใคร ยกมา เร่งว่าตามจริง พงถ้วนถึ จะ เป็นศึก
เสวยตี หรือทัพ ท้าวเจ้าบุรี ยกมา

บัดนี้ สองคน จวนตัวกลัว จะ ฆ่า ยกมือไหว้ใจนึก
ถาวณา ให้การ ว่า ตามจริง ทุกสิ่งอัน

บัด นั้น ผู้รัง พัง ความ เห็น เหมาะ มีน จึง ปรึกษา
 กรมการ ทั้ง นั้น จำ จะ คิด ข้อง กัน เมือง ไว้ ว่า พลาด ทาง
 ลัง หลวง พล เร่ง แยก คน ผ่อน ครว เสีย จง ได้ บ้าน เมือง ราย
 ทาง ที่ ห่าง ไกล ออก ไป บอก กัน ให้ ทันทิ แล้ว เกณฑ์ คน
 เข้า มา ปรึกษา ค่าย จง รอย ราย ประจำ ทุก หน้า ที่ ยื่น ฎา
 อาวุธ ของ ใคร มี กฤษ กระบี่ สำหรับ มี ดือ มา ข้าศึก สอง
 คน ที่ จับ ได้ มหาด ไทย คุม ตัว ไป ทาหา แต่ง หนังสือ บอก
 คดี ตี ตรา รีบ ไป ใน เวลา พรุ่ง นี้

บัด นั้น พระ หลวง ชุน สมิน อัง มี รัย คำ ผู้ รัง ลัง คดี
 ต่าง ไป จาก ที่ ศาลา บ้าง ณะ เกณฑ์ ผู้ คน ออก หม่า น นาย บ้าน
 เทียว เร่ง เร็ว ภา ทั้ง นอก เมือง ใน เมือง นี้เอง มา พร้อม
 กัน ยัง หน้า ศาลา กลาง ตัว นาย จำ ยื่น สำหรับ ยุทธ ตรวจ
 เตรียม อาวุธ ต่าง ๆ ยก บัน ฉัตร ชัย ชัน ไล่ รวง ผูก ประจำ ที่
 ทาง ทุก ข้อม ไป บ้าง บอก เหล่า ชาว บ้าน ให้ รู้ ทัว จง ผ่อน ครว
 วิว ความ แดง ไถ เร่ง เกีย ของ ข้า วอย่า เขา ไว้ อพยพ ยก ไป
 ใน พรุ่ง นี้ มหาด ไทย ให้ ทำ หนังสือ บอก จำลอง ลอก ลง
 กระดาษ ถ้วน ถี่ เรียก หา ชาวไพร่ ได้ ทันทิ ให้ คุมไพร่ ที่
 จับ มา จำ ตะ โทง กไล่ ล้อม ชื่อ มีอ ผู้ คุม ดือ เชือก เต็น นำ หน้า
 แล้ว ชุน มหาด ไทย ไป ชุน ม้า เร่ง รัย รัย พา กัน คลา ไคล

บัด นั้น ผู้คน ชนบท น้อยใหญ่ ครั้น รู้ข่าวศึก มา
 ไม่ไว้ใจ บ้านช่อง ของใคร ก็ผ่นครวั พวก ผู้หญิง วิงหา
 แสร้งคาน ลน ลาน แบ่ง สะเบียงไว้ให้ผัว เอาผ้า คาคอก
 มั่น พันพัว เตรียมตัว เก็บของใส่ หายคอกน บ้าง ชนของ
 นำข้าย่า ยาย พม ฝ่าย ฟุกเบาะ เมาะ หมอน ช่วย กัน หาย
 หัว หอบ ที่นอน ลูก อ่อน อุ่ม จุง มารุง รัง บ้าง ชวน ซัก
 พรรด พวก พี่ น้อง ยัก ย้าย เงินทองไป เทียว ผั่ง ซุบ ซิบ พุด
 กัน มิให้ตั้ง ชอน มิค บัด ยังไม่ บอกใคร เหล่า พวกแม่หม้าย
 ไว้ ลูก ผัว หายคอกน ของ ตัว มาตามได้ เข้า ประสม กรมการ
 ที่คุ่มไป พุดจา เกลี่ยไกล เป็นไมตรี ทุก ถิ่น ชานบ้าน เรือน
 รวยทาง ก็ยก ครวั วั ต่าง ออก จาก ที่ ทั้ง ครอบครวั หัว
 เมือง ขรรคามี อพยพ หลบหนี เข้า ข้ำ คง

เมื่อนั้น ท้าว กะหมัง กุหนิง สูงส่ง หยุด สำนัก พักพล
 จตุรงค์ ประทับ แรม รม ดง พงไพร ครั้น อรุณ เรือ แแรง แสง
 ทอง ให้ ล้น ช่มอง สำคัญ หวัน ไหว ทัพ หน้า ดำเนิน ชงชัย
 คลาย เคสื้อน พล ไกร รรจรัล

ครั้น ถึง รม ผั่ง คงคา ฟาก ท่า หน้า เมือง บุตราหงัน เห็น
 บ้อม ค่าย ครอบ ขอบ คั้น หอระฆัง รัล เรียงราย จึง คำ รัส

ตรัสสั่งบังคับ แก่ นายทัพ นายกองทั้งหลาย เว้งข้าม พหล
พหลนิภาย เติญค่ายเข้า ประชิด ตึก พารา

บัดนั้น เสนี นายกอง ทัพ หน้า ได้แจ้ง แห่ง ราชบัญชา
ต่าง คุมโยธามา ทันทใด วาง กอง เหนือ หน้า ประจำ ผัง ชุก
สนามเพลาะ บังป็นใหญ่ ลูก หาย เว้ง รัศ คัดไม้ ขน ส่ง ลง
ไป ริม วารี

บัดนั้น ชาวเมืองไม้ ท้อถอยหนี ประชุม ป็น ป้อม พลัน
ทันที หมายถึง ทำ ข้าม คน ประชุม เห็น ตรง ทาง แล้ว วาง
ป็นใหญ่ อัคร ชัย มณฑก นก คุม รุก ป็น หลัก สห ควัน คลุ่ม
กลบ กลุ้ม ไป กลาง คองคา

บัดนั้น พวก ทหาร ชาญ ชัย ใจกล้า พน สนาม เพลาะ
ตั้ง บัง ตา วัตถุประสงค์ ที่ ทำ การ บ้าง ลง หลัก บุก เรือก ออก ไป
ผ่าไม้ ตี ตะล่อม อลหม่าน ขน คีลา มา ไล่ เป็น เสา ตะพาน ตะ
มอ ค้า ซ้ำ กราน ขาทราย ขน หลั่ง รอด ทอด ตง เวียง ชิด ผูก
บิกลูก ชะเนาะ เปลาะ หวาย ที่ หน้า ลัก เป็น ห้าง พวง แพราย ทอด
สาย ท่อน ถ่วง หย่อง รัง บ้าง ตี เรือก รัศ ชัก ลาย ล้าม ปู่ ฟัน
ตะพาน ข้าม ไป ถึง ผัง แล้ว ฉาย ที่ ตกลง ชัน กั้น ดิน พัง ประชิด
ตั้ง ค่าย คับ ขัน ฉับ พลัน

บัดนั้น กรมการ ทัว นาย ใน ค่าย นั้น จัด แจง แบ่ง คน

ได้สามพัน ยกออกทะเลลง ฟัน ฟันที่ ทหาร ยืน ยืนยิงกลาง
แปลง บ้าง วิ่งเข้าโถมแทง จน ถึงที่ หัก ตำน ตะพานเรือ
ริม วารี ต่อ ตี ตะลุม ขอน รอน รบ

บัดนี้ พวก กองทัพ รั้งไว้ ไม่หลีก หลบ แยัง ยิง ยืน
ระดมสมทบ รุก รบไพร่ ตี ประดา เหล่า พวก ล้ำลง กองแซง
จับ ม้า ทวนแทง แข่ง หน้า แยก บั๊ก หลีก เลย ลงมา กระทบ
ข้าง ซ้าย ขวา ผ่า ทาง

บัดนี้ ชาวเมือง บุหราชหงษ์ ชันแข็ง คน น้อย ถอย ล้อ
ต่อ แยัง แอบ แฝงไม้ ยิง หยุควิช ผลิต กัณฑ์ รัง หลัง ระวัง ทาง
หนี พลง วาง บิน ปล่อย คับ ที่ ช้าง ลำคัญ สัญญาทัพ ม้วนของ
ถอย กลับเข้าใน เมือง

บัดนี้ พวก ทัพหน้า ทัพหนุน แน่นเนื่อง ชุด คินค้ายคัย
ขยับเยื้อง ถึง มุมเมือง คน ชันใน ทำ หอรบ เสรี ใจสรรพ
วิเศษ บัง ยก ตั้ง ประชิด เข้าไปใกล้ เถลถลัน คน ชัน คอยประจำ
ไว้ บินใหญ่ ยิง คอย กัณฑ์ ไปมา

เมื่อนี้ วิชยาสะกำใจกล้า ให้ กองทัพ ประชิด ตึกพารา
เห็นว่า เกือบใกล้ ได้ ท่วง ที่ รั้ง ครัสต์ ลัง สารวิศ ครอบ ค่าย

จึงไปบอก ตั้ว นาย ทุก หน้า ที่ เร่ง คน ปล้น ขึ้น เข้า บุรี รีบ ตี
 อย่าวัวให้ช้าวัน

บัค^๕ นั้น สารีวัก กง ตรว กวค ชัน รีบ สั่ง แล้ว รีบ เร็ว
 พลัน ไปบอก กัน ตาม มี พระ บัญชา

บัค^๕ นั้น พวก ทหาร ตั้ว นาย ค่าย หน้า ให้ ตี กลอง สำคัญ
 สัญญา ต่าง ต้อน โยธา เข้า จึง ชัย ทะลาย วิว ขวาก ลง ตรง
 ประตู เอา ตะกั่ว ทิ้ง ทัช ค่ำ ฆำ ไป ได้ ระคม ปั้น ครั้น ครั้น สนั่น
 ไป ยก บัน ไค พาด ปั้น ชัน ทันท

บัค^๕ นั้น ชาว เมือง ซึ่ง ประจำ หน้า ที่ ล้อค แทะ แ่ง ยิง ไฟ
 ไม่ ท้อ ถอย คอย ที่ ด้าน ทาน วาง ปั้น ตับ คอย รอบ ค่าย คน รวย
 วิชา ทุก หน้า ด้าน ชัก ปี่ กากัน ประจัญบาน ยก ภาระ คาน
 ชัน ตึง บัง คณ บน หอ รม เรียง ปั้น ไหญ่ ยิ่ง บ้าง ทุ้ม ทั้ง ดิน ฝา
 ทั้ง ห่า ฝน ตั้ว นาย รวย กำกับ พวก พล ต่าง คน คอย รม รับ ไว้

บัค^๕ นั้น พวก ทหาร ให้ สนั่น ห้วน ไหว บัค^๕ ปั้น ปั้น ยิ่ง จึง ชัย
 หมุน กัน ชัน ไป มาก มาย บ้าง วิว ทิง ถอน ขวาก เขา กวาง คิน
 ขว้าง เข้า ไป ใน ค่าย เอา เชื้อ ชุก ชุก คบ เพลิง พลาย เผา
 ทำลาย ค่าย ล้อ หอ คอย กง ช้าง ชัย ช้าง เข้า ้ง่าง แ่ง ้งวง
 คว้าง แทะ ไม่ ท้อ ถอย กรวย ตะเสา ได้ ไหญ่ น้อย ทั้ง ทัพ
 ยัย ย่อย ลง ทันท

บัดนั้น ชาวเมืองหน้าด่านไม่ทราบได้ ต่างตั้งขึ้นผา
 ธารุไว้ จึงวนชนไปออกประตู ผู้ซึ่งตั้ง ปลัดหลวงพล
 สังกัดกัน พันคนไว้ไม่อยู่ ข้างด้านหลัง พิงเขื่อนขวางคู เหยียบ
 กันไม่รู้ว่าเป็นไร นาย บ้างโชน จากสนามพลาระเลาะ ลัด
 บุกลง หลงพลัดเข้าเชิง หวาย บ้างขึ้นขึ้น ต้นไม้ไต่ตะกาย
 จวนตัวกลัวตายเต็มที ลางคนสุกกำลัง ลงนั่งหอบ เสียง
 ไปไม้กรอบก็วิ่งหนี แลเห็นพวกเพื่อนว่าไพร่ ท่อยที่ต้น
 ตระหนกตกใจ บ้างบุกซัน ลัดคง หลงบ่า ไม่รู้ว่าเป็นทางอยู่
 ข้างไหน ต่างคนต่าง พลัดกันไป นายไพร่ไม่เป็น สมประคิ

บัดนั้น พวกทหารของอากตั้งราชสีห์ ครั้นหักเข้าไป
 ไต่ในบุรี ขึ้นเห็นทุกหน้าที่ทั่วไป เก็บเอาหอกดาบขึ้นผา
 คาสตราอาวุธน้อยใหญ่ ชนมาศาลากลางวางไว้ ส่งให้
 นายหมวดนายกอง บ้างจัดแจงแต่งพลโยธา ไปลาดหา
 สะเบียงทุกบ้านช่อง ให้เหล่าทหารขึ้นพื้น ล่าลง ตั้งกอง
 ประจำไว้ในพารา

บัดนั้น ฝ่ายขุนมหาศไทยใจกล้า ถือหนังสือคุมคน
 ไทยมา นอนทางกลางป่าหลายวัน ลุถึงคาหาธานี ลง
 จากพาชี ขมิ ขมื่น จึงนำเอาหนังสือบอกให้ พวกนั้นมา
 ยังวังใน

ครั้นถึง จึง ตรงไปศาลา วาง ตราเขียนแนวผู้ใหญ่
แล้วนำ หักโทษนั้นเข้าไป กราบไหว้แจ้งการทำนุเสนา
บัดนั้น ข้าเฒ่าได้ฟังไม่กังขา ก็ลดถานลงจากศาลา
รีบมาพระโรงคัล มัททันนา

กัมเกล้า กราบทูล มูลเหตุ พระปิ่น บัณฑิตเศรษฐาชูาน
บัดนี้มี หนังสือ กรมการ บอก ขานข่าวศึก มาติดพัน จับ
คนมาได้ให้การว่า จะตี พาราบุทราหงษ์ ราษฎรอ่อนครว
เข้าไพร่วัน พระทรงธรรม์ จึง ทราวยผ้าชิตี

เมื่อ นั้น พระผ่านภพ ตาหา กรุงศรี ได้ ฟังข่าว ราชไพร
ภูมิ ลัง ประหัต กะติกา ไป ตรวจทัพ เมือง ชัม ของเรานั้น มา
พร้อม กัน อยู่ นอกคาหา ให้ตั้งค่ายราย รอบพลรา รักษา
เป็น สอง ชั้น นั้นไว้

บัดนั้น ประหัต กะติกา ยังคมไหว รีบ พระบัญชาแล้ว
คลาไคล รีบไป เร็วพลัน ทันที่

จึง บอก กล่าวท้าว พระยาทั้งหลาย เร่ง ตั้งค่ายรายรอบ
กรุงศรี ข้าศึก เห็น จะ มาถึงธานี รีบ ลัง ตั้งหื้ออย่า แอนใจ

บัดนั้น ท้าวพระยาห้อยใหญ่ ฟังกำหนดพจนาคัด
ภูไฉย ก็ ตรวจตรา ฟ้าไฟได้พร้อม พร้อม เร่ง ตั้งค่าย ราย
รอบกำแพงเมือง ยักเยื้อง มิให้บัง หน้าข้อม ชักยกกา ถึง

บัดนี้ กรมวัง รับสั่งไล่เกณฑ์ ออก มาเกณฑ์ กัน ตั้ง
บัญชา ให้ โยธา ดาง ที่ นี้ นี้

ทำค่าย หน้าค่าย หลังตั้ง บรรจบ ยก หอรับ ขึ้น ปรึบ ลับ
วิหคณ์ ซักขั๊กกา ซึ่งไปถึง กัน ผูกคว่ำสามชั้น ขึ้น ชะเนาะ
วาง ข้อมเป็น จังหวะ ระวัง แยก ไล่ บังตางา แสง มันเหมาะ
พูน คินเต็มตาม สนามเพลาะ ไม้ไผ่เจาะ รวงปล้อง เป็น ช่องบัน
ข้าง ปลุกโรง รวดตธา ทั้งที่ผูก ข้าง ม้า มิให้ตื่น เสาตะสูง
หลักแหลง แปลงขึ้น พ่างพิน ปราย เลียนเคียนตา ข้าง เร่งทำ
ค้ำหนัก น้อยใหญ่ เฝิง รวยรอบใน ซ้ายขวา ข้าง นอก ค่าย
ปัก ขวาก คายคา ซัก เชื้อนเข้า หา ประจบ มุม ข้าง จัดคน
ล้าลอง ทุก กองเกณฑ์ ออก ตระเวน หนึ่ง ทางวางหลุม คอย
เล็ก ลอดลอดต แหมงจับกุม ขึ้นใหม่ให้ ประชุม จตุรงค์

เมื่อนั้น ท้าว กรมวัง ภูหนิง ส่อง ส่อง เห็น ตั้ง ค่าย เสรี
พลัน มันคง จึง ชวน องค์ ไอรสธิปัต ตรี สเรียภ สอง ราช
อนุชา เสด็จ จาก รดา เรืองศรี พร้อม ด้วย กิตาหยัน เส็น
จวลขึ้น สวรรณ พลับพลา

บัดนี้ กอง รัย คอยเหตุ ข้าง ค่าย ออก ลอดแหม
อยู่ นอก พาวา เห็นไฟรียก มา ถึงชายไฟ กระบวนทัพหน้า
หลัง มา ตั้ง ลง ทิว ฉง ซ้อน ซับไม่ หนีได้ เสียง คน ชึ่ง อัด ตัก

ไม้ ราชไปตั้งบ้านพนาสี ต่างคนต่างเผ่นชนหลังม้า พลาญ
ประมาณหมายตาคูถ้วนถึ แล้ว อ้อมออกนอกทุ่ง ทันทึ ชัย
ควบ พาศีเข้าเวียงชัย

ครั้นถึง จึงไปแจ้งกิจจา แก่ป้าเตะเสนาผู้ใหญ่ เล่า
ความแต่ต้นจนปลายไป โดยได้เห็นสิ้นทุกสิ่งอัน

บัดนั้น ป้าเตะ ตกใจไหวหวั่น ให้จกเอาถ้อยคำสำคัญ
แล้วผายผันเข้าพระโรง รงนา

กัมเกล้า ประณตขทบงส์ ทูลพระองค์ ทรงพิภพ ทาหา
ว่าไพร่ตีเมือง ล่วงมา วิพลโยธา มากมาย ม้ารดคชกรรรม
ครั้นครั้น ถึงเสียงคลื่นในสมุทรไม่ขาดสาย บัดนี้ มาตั้งยัง
เนินทราย ที่ชายทุ่ง กัษบ้ำ ค่อ กั้น

เมื่อนั้น องค์ศรีขัตตรา รังสรรค์ ได้ฟังป้าเตะ ทูลพลัน
พระ ทรงขรรค์ ทริ ตรึกนึกใน อันศึก ครองนี้ ซึ่งมีมา เพราะ
เขาขอขบขยาเราไม่ได้ จึงเป็นเสี้ยนศัตรูหมุ่กัษ น้อยใจด้วย
อิเหนา นัคคตา แกล้ง จะให้เกิดการโกลาหล ร้อนรนไปทั่ว
ทุกเส้นหญ้า เลื่อมเคชเพศ พงศ์เทวา คึก มาถึง ราช
ธานี คิด พลาญทางสังเสนาใน เร่งให้เกณฑ์คนชนหน้าที
รักษา มั่นไว้ในบุรี จะดูทีข้าศึกซึ่ง ยกมา อนึ่ง จะคอยทำ
ม้าใช้ ที่ให้ไปแจ้งเหตุพระเชษฐา กับสอง ศรี ราชอนุชา

ยัง จะ มา ช่วย หรือ ประการใด แม้ จะ เคียง ชัก คักรอน ทั้ง
 สาม พระ นคร หา ช่วย ไม่ แต่ ผู้ เทียว จะ เทียว สงคราม ไป จะ
 ยาก เย็น เย็น กระจไกร ก็ ตาม ที่

บัด นั้น ข้า เตะ ประณตยทศรี ออก มา เกณฑ์ ไพร่ พล
 มนตรี ตาม มี พระ บัญชา การ

เร่ง รัท จัก พลอาสา ขึ้น ประจํา เสด็จ มา ทก หน้า ค้ำ
 ประตุ เมือง สี่ ทิศ ให้ บัด ยาน ลง เชื้อ น มั่น ล้น ทาล ทิน ไค เหล่า
 พวก กอง ฝรั่ง ฝรั่ง ร้อม ขึ้น อยู่ บ่อ ม ประจุ ขึ้น ใหญ่ กระจไกร
 กอง กลาง วาง ไว้ เสี่ยง ขึ้น หน้า ไท ให้ ไป ทิน อัน โยธา อาสา
 หก เหล่า ทั้ง เกณฑ์ หัก จัก เข้า เป็น กอง ขึ้น สามารถ อาจ
 ออก ทะ ลวง พัน ราย กัน ตั้ง กอง ริม กำแพง ล้อม วัง ตั้ง
 ล้อม พระ นิเวศน์ วาง ม้า คอย เหตุ ไว้ สี่ แห่ง กอง ตระเวน
 สรรวจ จัก แจง ตก แต่ง ตรวจ ตรา ทัง ขานี้

มา จะ กล่าว ขทไป ถึง สุหรานากง เรืองศรี กับ เสด็จ
 กาหลัง บุรี ยก พล มนตรี วิชา แรม ร้อน นอน ข้ำ สิบห้า วัน
 ก็ ถึง เขต ตัด ชันท์ ตาหา ได้ ข้าว ข้ จามิตร ดิด พารา ก็ เร่ง
 ยก โยธา เข้า กรุง ไกร

ครั้น ถึง กึ่ง กลาง พระ นคร จึง หยุด พล นิกร น้อย ใหญ่
 แล้ว ชวน คำ มะ หง คลา ไคล เข้า ไป ที่ เฝ้า พระ ผ่าน พ้า

เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพ ทาหา เห็น สุหรานางง
 นัตตา กับเสนา ทาหลังบุรี จึงมีบัญชาปราไส เราขอใจ
 อนุชาทั้ง สองศรี ให้ยก มาช่วย ต่อตี ก็เห็นชอบ ท่วงที
 คีหนัก แต่ การ คึก ครัง นี้ไม่ควร เป็น เกิดเข็ญ เพราะ ลูก
 อัครลักษณณ์ จะมีคู่ผู้ชาย ก็ไม่รัก จึงหักให้สา สมนใจ อัน
 องค์พระบรมเชษฐา เห็น จะให้ใคร มาหรือหาไม่ เจ้ามา
 ในทาง พนาลัย ยังได้ข่าว บ้าง หรือ นัตตา

เมื่อนั้น สุหรานางง วงศา ก็มเกล้า ทูล สอนอง พระ
 บัญชา ข้ามาแจ้ง ข่าว ที่ กลาง คัน พระปิ่น ภพ กุเรปันธานี
 ให้ กะหรัคคิชาติ เป็น ทัพ ชัน ยก จาก เวียง ซัย ได้หลาย วัน
 บรรจบ กัน กับ ระเด่น มนตรี มา

เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพ ทาหา ฟัง สุหรานางง
 นัตตา จึงมีบัญชาว่าไป อัน กะหรัคคิชาติ จะ มาช่วย เห็น
 จะจริง อยู่ด้วยไม่ สงสัย แต่ อีเหนา เขา จะ มาทำไม่ ผิดไป
 เจ้าอย่า เจรจา พระเชษฐา ให้สาร ไป ก็ครั้ง เขายังไม่ จาก
 หมันยา จน สลัด ตัก การ วิวาที คึกคิก พารา ก็ เพราะใคร
 เห็น จะ รัก เมีย จริง ยิ่ง กว่า ญาติ ไหน จะ คลาด จาก เมือง
 หมันยาได้ ถึง มาตรการ จะ มาก ก็จำใจ ด้วย กลัวภัย พระราช

บิศา เรา อย่า คอย เขา เลย นะ หลาน รัก กัม พัก ตรี วย คัก
 ไป ดี กว่า แต่ ว่า วัน นี้ เจ้า เห็น ยอ มา จง ไป พัก โย ภา ให้ สำ ราม ญ
 เมื่อ นั้น สุ หรา นาง ใจ ใ หา ญ กัม เก ล่า ส น ของ พ จ มา น
 อ น การ สง ค ราม คร ึ่ง นี้ จะ ขอ เหา เมือ ง ซึ น ข ร ร ต มา กั บ โย ภา
 ส ึ่ง หัก สำ ห รึ ยก อ ก โร ม วัน ประ จ ญ ที คุ ที่ ใ มี อย ู่ จา มิ ตร
 ถ้า เห็น ค ึ่ง ย น ย ่อ ท ่อ ก ำ ล ง จะ โหม หัก มิ ให้ ตั้ง ทั ว ค ิก ขอ
 อา สา ก ว่า จะ ส ัน ส ุ คร ุ ท ธิ ชี วิ ต อย ู่ ได้ ฆา ท ย ง ส ุ

เมื่อ นั้น พระ ผ่าน ภา พ ตา ภา ส ุ ง ส ุ ง จ ึ่ง ต ร ี ส ์ ต อย สุ หรา
 นาง เจ้า ค ิ ต อ ำ น ภา ร ฌ ร ัง ค ์ ท ย ง น ัก ทั พ เชา ยก มา ย ่อ ม
 ส ำ มา ร ด ทั ง ส ี ท ธิ ขา ด ค วาม ค ิ ต แห ล ม หล ัก ม ำ ร ด ค ษ พ ล
 ก ิ พ ร ็ อ ม พ ร ัก ห มาย จะ หัก ที ก ล ำ ทั บ ย ก ัน ไม่ ค วร จะ ทั ว น
 อ ก ซ ึ ง ซ ึ ย ซ อย อย ู่ ใน พาว รา ร ัก ษ ำ ม ัน แม ้น ข ้ำ ค ึ ก ประ ช ิ ต
 ค ิ ต พ ัน ยก ั น เ ำ ใ ปล ัน ป ี่ น ก ำ แ พ ง เ ร า จะ ร วย ร ั ย ใ ไว้ ให้
 ห ย ุ ค ย ึ ง แต่ พ ่อ ่ อย น ห ย ่อ น ก ำ ล ง เข ้ม แ ฉ ็ ง จ ึ่ง ยก ห ัน ก อ ก
 หัก เหา ก ล ง แ ย ล ง จะ มี ซ ึ ย ไม่ แ ฉ ล ง วิ ญ ญ ำ ณ ์ ทั พ ช ่ว ย ก ิ
 ไม่ ข ้ำ จะ มา ทั น พ ็ ร ็ อ ม ก ัน ต ิ ก ระ ห นาย หล ัก ห ัน ร ุ ก ร วย
 ก ระ ท ย น อ ก เ ำ มา เห็น ค ็ ก ก ิ จะ ล ำ เล ็ ก ไป เ ำ เ ำ เ ำ เ ำ
 ษ ั ญ ุ ซา ใน ภา นิ โย ภา ห ัน ที เหา ใจ ได้ ต ร ี ส ์ แ ทั ว ส ี ล ำ ค ล ำ ไ ค ล
 เ ำ ใน ป ร ำ ส ำ ท ร จ น ำ

เมื่อ นั้น สู่หรานากอง วงศา ครั้น เสด็จ ขึ้น แล้ว ก็ ไคล
คลา ออก มา ที่ อยู่ ภูมิตั้ง

บัด นั้น ฝ่าย กะหมิง กว่ยกัณ กรุงศรี ครั้น ถึง หมันยา
ธานี ก็ ทรง ไป ยัง ที่ ประเศษัน ขึ้น บน ซาล พัก คำหนัก นอก
พอ เห็น เสด็จ ออก กิตำหั้น จึง เข้า ไป ไกล่ องค์ พระ ทรง ธรรม
อภิวันต์ แล้ว ถวาย สารา

เมื่อ นั้น พระ โหมยง วงศ์ อัญญา แด ทวา คลี่ สาร สมเด็จ
พระ บิดา พลาญ ทอด ทัก ษาศา ทน ใจ

ใน ลักษณะ นั้น ว่า ข้าง งาม ใจ มา ตั้ง ดิด ดา ทา กรุง ใหญ่
จง เร่ง รัย ธิร พล สกล ไกร ไป ช่วย ชิง ชัย ให้ ทน ที่ ถึง ไม่ เลียง
ขุขบา เห็น ว่า ชั่ว แต่ เขา รู้ อยู่ ว่า ตัว นั้น เป็น พี่ อ้น องค์
ท้าว ดา ทา ธิบ ติ นั้น มี ใช่ อา ทริ อว่า ไร มา ตร แม้น เสี้ย
เมือง ดา ทา จะ พล อย อาย ขาย หน้า หรือ หา ไม่ ซึ่ง เกิด คึก
สา เหตุ เกท กภัย ก็ เพราะ ใคร ทำ ความ ว่าง าม พัก ตรี ครั้น
หนึ่ง ก็ ให้ เสี้ย วา จา อาย ชาว ดา ทา อาณา จักร ครั้น นี้ เร่ง
คิด ตู จง หนัก จะ ฆ่า ให้ เสี้ย คัก คัก ก็ ตาม ที่ แม้น มิ ยก พล
ไกร ไป ช่วย ถึง เรา มั่ว ย ก็ ขอย่า มา คู ฝึ ขอย่า ตู ทัง เปลว
ชค ติ แต่ วัน น ชาติ กัน จน บรรล ัย

ครั้น อ่าน สาร เสรี วัณ พระ ทรง ฤทธิ ถอน ญา ทัย ให้ คิด

สูงสี่ย บุษบา จักงามสักเพียงไร จึงต้องใจระดูทุกบุร
 หลงรัก รูปนาง แต่อย่าง นั้น จะพากัน มาม้วยไม่พอที่
 แม้นงามเหมือน จินตะหราวาตี ถึงจะเสียชีวิตรักครั้น แล้ว
 ตรัสแก่ คะหมิงเสนา เรา จะยกโยธาไปโหมหัก มิให้เสีย
 วงศาสุรารักษ์ งตลักเจ็ดวัน จะยกไป

บัดนี้ คะหมิงยังคม ประณมไหว้ ทูลว่า ข้าหนัก ภูในย
 เกลือกไปไม่ทัน จะเสียที เชิญเสด็จเวลาไกลไปก่อน แล้ว
 จึง ค่อยผันผ่อนมา กรุงศรี อันข้าศึก ยกมา ต่อตี บ้านนี้
 จะ ประชิต คิดกรุงไกร

เมื่อนั้น พระสุริยวงศ์ เทวา อัสมาสัย สุกที่ จะบิต เบือน
 เลื่อนวันไป ด้วยเกรงในบิตุเรศ ตักมา ความกลัวความ
 รัก สลัก ทรวง ให้เป็น ห่วงหน หลัง กังวล หน้า แต่เรรวน
 หวน นึก ตรึก ตรา พระราชา สะท้อนถอนใจ จึง คำวิส ตวิส
 สั่ง คำมะหงง เร่งเตรียม จตุรงค์ทัพใหญ่ ม้ารด คชสาร
 ชาญชัย รัยรัก จักไว้ให้ครบครัน เลือก สรวโยธา จง
 สามารถ ที่อยู่ คง ของอาจ แข็งขัน แต่ขึ้น ดึง ก็ถึง ทัพวัน
 เข้าโรม รุกบุก ขึ้น พันแทง เรา จะ ตักศึกใหญ่ให้ย่อหย่น ด้วย
 กำลั้ง รัพล เข้มแข็ง แม้นไพร่ หิน มีอกกลาง แผลง เห็น หัก
 ไล่ไม่ แคลง วิญญูถรณ์ ฤกษ์ รุ่งพรุ่งนี้ จะยกไป จึง ชัยช่วย

กรุงคาทา ส่งเสด็จเสด็จทรง อาษา ไปเฝ้าท้าวหมื่นหยาน
นียบพลัน

ครั้นถึงนิวกษัตริย์วังใน ลงจากมโหฬารฉายฉิ่ง ยุทธาทร
นาถกร จรจรลี เข้า พระโรงสุวรรณ ทันทใด

บัดนั้น ะหมิงกุเร็น กรุงใหญ่ จึงรีบไปหาเสนาใน
แถลงไขข้อความตามคดี

บัดนั้น อำมาตย์หมื่นหยานกรุงศรี ได้แจ้ง แห่ง ะหมิง
เส็น ก็พาไปในที่พระโรงคัด

กัมเกล้าประณตบทมาลย์ พระผู้ผ่านเวียงชัยไคศวรรย์
ทูลเบิก ะหมิงเสนา นั้น ว่า พระปิ่นกุเร็นใช้ มา

บัดนั้น ะหมิงผู้มียศฐาน นบนี้ยังคมคิดวันทา ทูล
ถวาย สาราพระ ภูมิ

เมื่อ นั้น ะคตหมื่นหยานกรุงศรี รีบสารมา จากเส็น
แล้วคลี ออกอ่าน ทันทใด

ในลักษณะอักษร สารา ว่า ะคตหมื่นหยานเป็นผู้ใหญ่
มีราชชิตายาใจ แกล้งให้แต่ง คิวไว้ว ชาย จนลูกเรา
ร้าง คุดุณาหงัน ไปหลง รัก ผูกพัน มั่นหมาย จะให้ชิงฉิว
เขาเอาเกิดตาย ช่างไม่อายไพร่ฟ้าประชาชน บัดนี้ศึก
ประชิด ทิศคาทา กิจจา ลือแจ้ง ทุกแห่ง คน เสียการงาน

วิวาท์ จลาจล ต่างคนต่างซ่องหมองใจ การ สงคราม ครั้ง
 นี้มิไปช่วย ยังเห็นชอบ อยู่ด้วย หรือไฉน จะ คัดวงศ์ คัด
 ญาติให้ ซากไป ก็ ตามแต่ หน้าใจจะ เห็นดี

ทรงอ่าน สำนวน เสรีเจ้านเรื่อง กัลลว จะ เคือง ชุ่น ซ่อง หมอง
 ศรี จึง ยื่น สำนวน ให้ ระเด่น มนตรี แล้ว มี พจนาคถ์ ว่าจา
 เห็น งาม อยู่แล้ว หรือ หลาน รัก เจ้า ห่าญ หักไม้ ฟัง คำ ซ้ำ
 มา พลอย ได้ ความ นิดกับ นิดตา เมื่อ กระทบ จะ ว่า ประการใด
 แม้น มิ ยก พลชั้นร ไป พันศ หาให้ อยู่ กับ จินตะหราว ไม่ อย่า
 หล่ง หัก ซัก ซ้ำ เร่ง คลาไคล รีบ ไป ให้ ทิน ท่วง ที อัน ระเด่น
 ทาทยน วงศา จึง คุม พล หมั้น หยาก รุงศรี สม ทบ ทัพ ระเด่น
 มนตรี ได้ ฤกษ์ รุ่ง พรุ่ง นี้ จึง ยাত্রา

เมื่อ นั้น พระ โฉมยง วงศ์ อัญญา แด่ หว่า รัช ลัง แล้ว บังคม
 ลา ไป ปราสาท จินตะหราวาตี

ครั้น ถึง แทน สุวรรณ บรรจง นิ่ง แแน แอบ ของ ค้านาง โฉม
 ศรี ทอด ถอน ฤทัย พลัง ทาง พาที ภูมิ แจ้ง ความ แก่ ทราม
 วย บัด นี้ ตะหมัง เสดนา ถึง สำนวน พระ บิดา มา ได้ เป็น
 เหตุ ด้วย คาทา เวียง ซัย เกิด การ คัด กิ โหมไฟรี ให้ พี่ กริธา
 ทัพ ชัน ไป ช่วย ช้อง ถัน รุงศรี จะ รีบ ยก พล มนตรี
 พรุ่ง นี้ ให้ ทิน พระ บัญชา อยู่ จง ก็ เกิด พี่ จะ ลา นื่อง อย่า

หม่นหมอง เศร้า ร้อย ละห้อย หา เสรี ศึก วัไรวะ ไคลคลา
กลับ มาสู่ สม ภิรม วิก

เมื่อ นั้น จินตะหราวา ที่มี คักกั ฟัง ตรัส ชัก แค้น ฤทัย
นึก สะบัก พักตร์ ฝน หลัง ไม่ บังคม แล้ว คอบ ถ้อย น้อย หรือ
พระ ทรง ฤทธิ ช่าง ประคิต คិត ความ พองาม สม ล้วน กล่าว
แกลัง แสร้ง เส เล่ห์ ลม คตคม แยก คาย หลาย ชัน พระ จะ
ไป ทาหา ปราย ข้าศึก หรือ รำลึก ถึง คู่ คุนหา หัน คุ้ม สงคราม
ใน จิต คัด พัน จึง บิด ฝน พจนาน้ำ ไม่ อาลัย ไท้ พระ ผ่าน
ฟ้า สัญญา นื่อง จะ ปก บัง ครอง ความ พิสมัย ไม่ นิราศ
แรม ร้าง ห่าง ไกล จน ขรล้น มอด ม้วย ไป คุ้ม กัน พระ
วาจาน่า เชื่อ เป็น พัน นึก จึง หลง รัก รัก ก็ ไม่ เคย คลั้น พา
ชื่อ สุจริต คิต สำคัญ หมายถึง เมตตา ปราณี มิ ฐมา
อาภัพ กลับ กลาย จะ หลีก เลียง เขียง ข้าย หน้าย หนี ยัง
สม คำ สัญญา พาที ก็ ร้อย ปี พระ จะ กลับ คืน มา

เมื่อ นั้น พระ สุริย์ วงศ์ เทวีน อสัญญา หยา โลม นาง พलग
กล่าว วาจา จง ฝน มา พาที คุ้ม พี่ ชาย เป็น สัจจา จริง ไม่
ทิ้ง นื่อง ว่า จะ ครอง ไม่ ตรี ไม่ หนี หน้าย มิ ไ้ แกลัง พาที
ภิปราย อย่า สงกาว่า จะ วาย คลาย รัก จะ จำ จาก โหมม เมลา
เยาวเรศ เพราะ เกรง เตะ ขบ ติ รงค์ ทรง คักกั ชื่อ ความ งาม

แคลงกินแหนงหนัก ด้วยเจ้าไม่ประจักษ์ที่จริงใจ สมเด็จพระบิดาให้หาพี่ ใช้แต่ครั้งนี้นั้นหาไม่ ถึงสองครั้งพี่ชิตรับสั่งไว้ ยังมีได้บอกเจ้าให้แจ้งการ บัดนี้เกิดศึกก็สวดคิด จนจิตต์ที่จะชิตพระบวรหาร สารามิมาเป็นพะยาน พระยีน สารให้นาง ทศนา

เมื่อ นั้น โคมยง ของกระเด็น จินตะหรว ค้อนให้ไม่แล กุสารา กัลยา คึง แค้นแน่นใจ ใ้อว่า อนิจจาความรัก พี่ง ประจักษ์ ทั้ง สายน้ำไหล ทั้ง แต้ จะเซียวเป็นเกลียวไป ไทนเลย จะไหล กลับมา สตรีไทในพิภพขแดน ไม่มีใคร ได้แก่นเหมือนอก ข้ำ ด้วยไฝรักให้เกิน พักตรา จะมีแต่เวทนา เป็นเนืองนิตย์ ใ้อว่า นำเสียตาย ตัว นึก เพราะเชื่อ ล้น หลง รัก จึง ช้ำ จิตต์ จะ ออก ชื่อ ลือ ชั่วไปทั่ว ทิศ เมื่อพลั้ง คิดผิดแล้ว จะโทษใคร เสียแรง หวัง ผั่ง ฝากชีวิต พระจะมีเมตตา ก็หาไม่ หมายถึงเห็นจะเสด็จรีบไป พอรู้เท่า เข้าใจในทำนอง ด้วย ระเด่น บุษบาโคม ครุ ควรคู่ภริย สมสอง ไม่คำ คักก็รูป ชั่วเหมือนตัวน้อง ทั้ง พวก พ้อง สूरียวงศ์ พงศ์พันธุ์ ใ้อแต่นั้นสืบไปภายหน้า จะอายุชาวตาหา เป็นแม่่มัน เขา จะ ค่อน นินทา ทุกสิ่ง อัน นาง รำพรพรว พลาง ทางโคกา

เมื่อนั้น พระสุริยวงศ์เทวโณสนัญญา ปล่อยนาง พลง
 เช็กชลหา ทวงยิวา ข่า ทวงโคกกี จง สว่าง สิ้น กินแห่ง
 แคลงใจ ทีในบุษยามารศรี พี่สลัดคักใจไม่ไยที มิได้มี
 ปรารณาอาลัย จรกาจึงได้ไปว่าชาน กำหนด นัดทำงาน
 การใหญ่ พอกะหมัง กุหลิง รู่ไป ก็เข้าให้มากกล่าวถ้อย
 ครั้น ขอนาง มิได้ตั้งใจ จึ่งเกิดการ ผรงค์ในคาหา เพราะ
 แหม หวง ช่วง ชิง วนิตา ไซว่า นางเปล่า อยู่เมื่อไร อัน ลือ
 ข่าว บุษยา ว่า งามนัก จะดีกว่า น้องรัก นั้นหาไม่ นี้จำเป็น
 จึ่ง จำ จากไป เพราะ กลัว ภัย พระราชาบิดา แม้นเสีย คาหา
 ก็เสีย วงศ์ อีประยงค์ถึง องค์ อสนัญญา เจ้า กบพี ก็ จะมีแต่
 นิหนทา แก้ว ตา จง คำริทริ ทรอง ถึงไปก็ไม่อยู่นาน เยาว
 มาลัย ข่าว โคกเคว้า หมอง พระ รุมพิต ชิตเซย ปราง ทอง กร
 ประคอง นฤมล ชนบนเพลลา

เมื่อนั้น จินตะหวา วาตีโถมเฉลา ได้เห็นสารทวาช
 ความตามสำเนา ค่อยขันทาเขาทุกซัที่แคลงใจ จึ่งเคลื่อน
 องค์ลงจาก พระเพลลา พลง น้องนางยังคมทุล แคลงใจ ซึ่ง
 พระ จะ เล็คไป ชิงชัย ก็ ตามใจไม่ ซัก อัยยา แม้นสำเรี

ราชการงานศึก แล้วรำลึก ขยำลิ้ม หมั้นหย้า จงเร่ง รีบยก
ทัพ กลับมา นื่อง จะ นัย วันท่า กวัญไผ่

เมื่อ นั้น พระทรงโฉม ประโลม พิสมัย รับ ขวัญกล้า
แล้วว่าไผ่ พี่ จะ ลิ้ม ปลื้มใจไผ่ มี เป็นเวลา กรรม จำ จาก
ขอฝาก มาหยาวรัศมี กับ นาง สะการ ระวาศี ด้วย ทวามวัย
ไว้ที่ ฟังพา นาง โกล บิตุราช มาตุรงค์ โคมยง ขยำ เคียด
ซึ่ง หึงสา ถ้า พลัง ผิด สิ่งใด ได้ เมตตา ขยำ ถ้อ โทษ โกรธา เทวี
ว่า พลัง ทาง เปลี่ของ สัจจาล ทรง ให้ องค์ จินตะหรา มารศรี
เจ้า จง เอา เครื่อง ประดับ นี้ ไว้ คู่ ต่าง พักตร์ พี่ จะ ขอ ลา

เมื่อ นั้น โคมยง องค์ ระเด่น จินตะหรา ได้ ฟัง พระราช
บัญชา กัลยา นอบ นบ อภิวันท์ แล้ว ทูล ว่า พระองค์ ขยำ
สังสัย นื่อง มี ได้ รัง เกียจ เคียด ฉันท์ จะ รัก ใคร ใน สอง นาง
นั้น เหมือน พี่ นื่อง ร่วม ครรรักษ์ กัน มา ว่า พลัง นาง เปลี่ของ
สะไบ ทรง ถวาย องค์ ทรง เกศ พระเชษฐา เกลือก จะ ลิ้ม
คำ มั่น สัญญา ได้ เห็น ผ้า เป็น เพื่อน เคือน ญาติ

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี ศรีใส เห็น นาง ค่อย สร้าง ไศกา ลัย
กวัญไผ่ ครี สบอก บังอร บัดนี้ พี่ จะ ขอ อำลา ไป ตั้ง สอง สุตา
ทอง สมร ว่า พลัง ผัว ผ่าย กราย กร ขจร ไป ห้อง สอง นารี
เสด็จ หนึ่ง บัด ลง ภัทร หนึ่ง รพณา แล้ว ครี สบอก มาหยาวรัศมี

ทั้ง นาง สะการะวาทิ ตามใน สวรรค์ ซึ่ง มี มา พวง นีพี จะลา
 เข้าไป ซึ่งชัยไฟรีถึง ตาหา ค่อย อยู่เกิด นวลน้อง สอง สุกา
 อุตส่าห์ อยู่ถ่มถ้ำบำรุง กัน จะ ผิด ซอบ สิ่งไร ให้ ปรองทอง มีคว
 ของ เคียง ชุ่ย อย่า หุ่ย หั้น เจ้า ก็ ร่วม สร้อย วงศ์ พงศ์ พันธุ์ ถนอม
 หน้า ใจ กันไว้ ให้ดี จะ ออก ออม ถ่อม คำ จำ นรรจา ผ่าก ตัว
 จินตะหรา มารศรี โฉม เฉลา อย่า เสร้า โศกี พอ คีกร เสรี
 แล้ว พี่ จะ กลับ มา

เมื่อ นั้น สอง นาง แห่ง น้อย เส่นเทา ได้ ฟัง ดัง จะ ม้วย ชีวา
 ภัลยา ครวญ คร่ำ รำ พรรรณ

ไอ้ นิจจา นะ ออก เขย กระไร เลย ไม่ ว่าย ที่ โศก คัลลย์ จาก
 บิดา มารดา มา นั้น ก็ โศกา ขาย ลย์ พัน ทวี ได้ ฟัง ยาทของ สู้
 พระ ทรง เกศ ดัง ลัทร แก้ว กั้น เกศ เกศ หรือ จะ ซ้ำ จำ จาก
 พระ ภูมิ ครั้ง นี้ จะ บ่าย หน้า ไป หา ใคร จะ กิน แต่ หน้า ตา ต่าง
 อาหาร ทน ทุก ชั้ ทรมา น หม่น ไหม้ จะ รอย เวรา กรวม ทำ ไว้
 จึง จำ ให้ ได้ ความ เวทนา ไอ้ แต่ นี้ นี้ จะ ลับ เนตร แสน เทวษ
 เสร้า สร้อย ละ ห้อย หา รำ พลัง บัง อร ค่อน อูรา กอด ขาท
 ภัสตา เข้า โศกี

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี เรือง ศรี เห็น สอง สุกา นาวิ
 โศกี กอด ขาท ไม่ คลาด คลาย พระ รุม พิศ ชิต ชม เชย ปราง

โลม คือบ ฤๅษฏางค นางโลมฉาย เข็ทชลนาพลาง ทาง ภิปราย
เจ้าสายสัททวิรัก หง หักใจ จำเป็น จำร้าง ห่าง ห้าง กรรม
ของเราแล้ว จะทำไฉน พี่นี้มิใคร่จะ รากไป แต่ หงใจ ด้วย
ภิกการ ฌรงค

เมื่อนั้น สอง นาง แห่ง น้อย นวลหงส์ พัง ถ้อย ค่อย
คล้าย กำสรททวง โคมยง ทูลฝาก น้อย รัก อันสังคามาระคา
กุมาร ไม่ จำนาญการ รบหาญหัก ทั้งความคิดติด จะเขาว
เขานัก พระ ทรงคักก็ หงได้เมตตา เกลือก จะ ประมาทใน
ราชกิจ ถ้า พลังผิต พระ จะ ลงโทษา หงไปรต ปราณขอ ประทาน
ชีวา เหมือนเห็น แก่ ข้า ทั้งสองนี้

เมื่อนั้น พระผู้วงศ์ เทวาในราชี พังนาง พलगกล่าว
วาทิ แก้วพี่อย่า ประหวนพรันใจ อันองค์ พระ น้อยของเจ้า
พี่รักเท่าดวง ตาก็ว่าได้ ถึงผิต พลัง จะ สั่ง สอนไป จะเอา
ไว้เห็นเพื่อนชีวี ว่า พलग ทาง ถอดอำมรงค์ ให้ โคมยง
มาหยารัศมี ทรง เปลือง ซ้ำโษะ ของ ภูมิ ให้ สะการะวาทิ
กัลยา แล้วว่า ซ้ำโษะ กับอำมรงค์ สอง องค์เอาไว้คู่ต่าง
หน้า พอรังษัย คับความโคภา ให้คล้าย ทุกข์ ถวิลหา อารณ

เมื่อนั้น นวล นาง พี่น้อง สอง สมว ได้ อำมรงค์ ทรง
สะพัก ภูร ยังอร ค่อย คลาย วายโคกี้ นาง มาหยารัศมี

นงลักษณ์ จึง ถอดปืน ที่ปัก เกศี นวล นาง สะการะวาตี
ถอด สะพั้ง มณี ออก จาก กรรณ ต่าง ประณม ก้ม กราบ ถิ่น ขา ทา
ทูล ถวาย ภัตตา รังสรรค์ แต่ พอ ได้ ไป เห็น เป็น สำคัญ ให้
ทรง ชวรม์ ชม พลาง ต่าง พักตรา

เมื่อ นั้น พระ โคมยง วงศ์ อัญญา แศหว่า เห็น เครื่อง ทรง
ของ สอง สุกา ยิ่ง แสน แสน ห่า อาลัย กร กอด ประทับ ไว้ กับ
ทรง เป็น ห่วง ค้ำ ความ พิสมัย ชม โคม โลม เล้า เอา ใจ
เห็น ทราม วิช ค่อย คลาย จำ ลัย จึง ครัส ว่า พี่ ยา จะ ลา แล้ว
จง ผ่อง แล้ว ฆา สุก เกษม สันต์ สั้ง นาง พลาง เสด็จ จร วัล ไป
ปราสาท แก้ว กัลยาณี

ครั้น ถึง ห้อง ทอง รจนา พระ กุมกร จินตะหว่า มารศรี
ชั้น บน แทน รัตน รุจี พระ ภูมิ สวม สอด กอด ประคอง หย ออก
เข้า เคลา ตวง บุษบง โคมยง ยึด พระ หัตถ์ ขัด บ้อง พระ รุ
พิศ ชิค เศษ ปราง ทอง นวล ละ ออง ค้อน คม นัยนา วัล รัก
หนัก จิตต์ พิศวง สอง ทรง โคก สั้ง เสก ห่า พลาง ภิรมย์ สม
สนิท นิทรา อยู่ บน แทน ไสยา พราย พรรณ

บัด นั้น ตะหมิง เสนา คณ ชัยน กับ สี่ พี่ เลียง ทรง ชวรม์
พา กัน มา จัด โยธา

กะ เกณท์ พล ชัย นธ์ บรรจบ สม ทบ กองทัพ หมัน พยา ตั้ง

เย็น กระทบเบญจเสนา ทัพ หน้า ทัพหลัง ทัพอง จักทหาร
 หน้า ช้างพระที่นั่ง พร้อม พวงทวนทอง กอง หลวง บั๊ก ช้าย
 บั๊ก ขวา ตาม กระทบวง มิให้ล่วง หม่อมหมวก ตรวงกัน จัก
 ช้าง ชะระงา ออกมา ยืน ผูกปืนสัปประคัมเครื่อง มั่น โดค
 แล่นโจมตี ทัพ ชัย มั่น พลาย พัง คึงกัน แทรกแซง เกณฑ์
 ถ้วน กระทบ ทัพ คชสาร หมอ ความชัย ชี เข้มแข็ง ล้วนใส่
 เสื้อ แคง หมวก แคง ตก แต่ง เตรียมไว้ ทัพไร่นาย ผูกช้าง
 พระที่นั่ง หลังคาทอง เรืองรอง พระสุทร รุกสาย ประสันตา
 หัว คี ชัน ชี ท้าย คอยเสด็จ พระโสมนายน จรด

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี เรืองศรี บรรทม เหนือแท่นรัตน
 รุจี ค่าย จินตะหรา วาตี กัลยา ประคอง เชย ชื่น ชม สัม
 สวาท แล้ว ทุกข์ ที่ จะ นิราศ เสน่หา แต่ เวียน สั่ง ทรามวัย
 อาลัย ลา จน สุริยา เยี่ยม ยอด บุคันธร ไก่ ชัน กระชั้น เสียง
 อยู่แจ้ว ๆ พัง แว่ว ห้วนใจ จะ ไกล สมร พิศ พักตร์ พนิตา ยิ่ง
 อารวณ พลัง สะท่อน ถอน จิตต์ ขาขัดย

อ้อม องค์ นางลักษณ ไล่ ตกไว้ ลูบไล้ โสม นาง พลัง รับ
 ขวัญ จำเป็น จำ พราก จาก กัน สาว สวรรค์ ค่อย อยู่ สวัสดิ์
 เมื่อ นั้น นวล นาง จินตะหรา มารศรี ให้ ละห้อย สร้อย
 เคร่า แสย ทวี สงสาร ที่ ถ้อย คำ พระ อ้อลา กัม พักตร์ ลง

เช็ก ซลเนตร พลัง ทูล ภูวเรศ เชษฐา นื่อง จะ อยู่ ผู้เดียว
 เปลี่ยววิญญาณ์ ทุกข์ ถึง ครึ่งหาไม่ เว้น วาย เสด็จไป จงที
 มี สุข ให้ห่าง ภัยไกล ทุกข์ ทั้งหลาย อัน คัด รุ นอก กาย
 ใน กาย สสาร พิศร แพ้ พ่าย อย่า พ้อง พาน แม้น เสรี ศึก ก็นึก
 กลับ หมั่น ทยา ให้ สม ซึ่ง สัญญา ใ้ ว่า ขาน อย่า ลืม คำ
 ลืม เคย ที่ ไป รศ ปราน เยาว มา ลย์ ทูล พลัง ทาง โค กิ

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี เรือง ศรี ตรี ส พลอบ กนิษฐา แล้ว
 พา ที แก้ว पी อย่า พระ วง สงกา ถึง ตัว पी จะ ไป ธร วง ค์ แต่
 ใจ จง พุ่ม พวง ทวง ยี หวา พอ เสรี จ พัน คุ ไม่ อยู่ ช้า จะ เร่ง รีบ
 กลับ มา หาน นื่อง ประ โลม ลาลูบ หลั่ง แล้ว สั่ง เล่า ขวัญ ชั่ว
 ค่อย อยู่ อย่า หม่น หมอง ตรี ส พลัง ย่าง เยื้อง จาก แท่น ทอง
 เสด็จ ไป ยัง ห้อง สอง นารี

นั่ง แขน แอบ ของ ค์ กัลยา ประ คอง ชม มา หยา วั ค์ มี เชย
 ปราง นาง สะการ ะ วา ที ตรี ส สั่ง สอง ศรี ด้วย สุนทร ค่อย อยู่
 เกิด นะ นื่อง อย่า หมอง ใหม่ พี จะ ลา ทรา มวย ไป ก่อน อย่า
 กรร แสง โค กา อาว รณ์ เป็น กรร ม จำ ร จาก กัน จง รั รั ก
 อก ออม อด อม จิต ค์ สิ่ง ไค อย่า ได้ คึก เคียด ฉันท์ สั่ง เสรี
 พระ เสด็จ จร วั ล ขึ้น เฝ้า ทรง ธรรม เจ้า ธานี

กัมเกล้า ประณตยทงสุ ทูล องค์ ประหมัน ทั้ง สองศรี
พระ องค์ จง อยู่ สวัสดิ์ หลานนี้ ขอถวายบังคม ลา

เมื่อ นัน ระบุผู้ผ่าน หมันหย่า ทั้ง ประโหมสุหรี ศรีโสภา
พัง ราช นิตดา ก็ อวรณ์ ต่าง องค์ อำนวย ขวยชัย เจ้าไป
เป็น สุข สโมสร อันเหล่า อาสัจจัสกร จง พ่ายแพ้วฤทธิรอน
พระ หลานรัก

เมื่อ นัน ระเด่นมนตรี มีศักดิ์ รัย พร กุวไนย ด้วยใจ
รักดี บังคมลา มา คำหนัก ประเสขัน

ครั้น ถึง มนเทียร ที่ ข้าง หน้า พร้อม หมู่เสนา ภิคาหยัน
เสด็จ เข้า มณฑล พิธี กรรม นิ่ง เหนือเตียง สุวรรณ บรรจง
ราชครุ ปีกู ประมาหนา ถวาย อาเคียร พาท ภิเชก สรง ลูบ
ไล่ สุกนธา อ่า องค์ บรรจง ทรง เครื่อง วัน อาทิตย์

ทรง ภูษา แแย้ง ยก กระจก กระจก ขาด องค์ เข้ม
ชาย คค กฤษ ห้อย หน้า ยัก ทอง กรอง ดอก ชิด สังวาล วรรณ
อัน วิจิตร จำรัส เรือง ทับ ทรวง พวง เพ็ชร เม็ด แดง ทอง กร
แก้ว แดง ประดับ เนิ่ง อ่า มรงค์ รจนา ค่า เมือง อ่า มเรื่อง
เพชร รัตน์ ตรัง ไตร ทรง มงกุฎ ภารเจียก จอน สุวรรณ วาว
แวว แก้ว กุณ คอกไม้ ไหว ห้อย อดุระ บุษงา มาลัย เหนียบ กฤษ
ฤทธิไกร แล้ว โคล คลา

คึก กรมึง กุหนิง

ขึ้นเกษ กิริณี ที่ ประทับ ผัน พักตร์สู่ พายัพ ทิศา พร้อม
 หมู้อามาตย์ มาตยา ไหราธิบตีชีพรามณ์ พอได้ศุภฤกษ์
 ก็ ลั่น ช้อง ประโคม คึก กึก ก้อง ท้อง สนาม บูโรหิต พันไม้
 ช่ม นาม ทำตามตำราพิชัย ยุทธ ทัพ หน้า ทัพ หลวง ทัพ หลัง
 พร้อมพร้องตั้งให้ อม ทัหาร ไภภง ทอง กระจับ กระจับ ฝรั่ง
 รุก ขึ้นใหญ่ เป็น สัจฉญา บิฎก ก็ เบิก ไชลดน ทวาร โอม อ่าณ อาคม
 คาถา ให้ สนั่น ลั่น ช้อง ขึ้น สาม ลา คลาย เคลื่อนโยธา ทุก
 หมวก กอง

ข้าง เอย ข้าง ที่ หนึ่ง สะพัก พัง หลัง ก็ ไม่มี สอง งาม
 สรรพ สรรพ วงศ์ หาง บึง คลอง ผูก จำลอง จำหลัก ลาย พราย
 พรรณ สอง หู พู่ ห้อย พรอย แพรว งาม กล แก้ว แว่ว วาว ทาว
 กุทัน ปก กระจับ พอง พรรณ ร่าย ชาย สุวรรณ ผูก ชะนิค จัก วัน
 รัง รัต ประคัย อภิรม ชุ่ม สาย งาม ฉาน ชง ชาย มยุรฉัตร
 อาชาแซงนอก ล้วน หอก ชัด เขียว เขียว เขียว คับ คัด แอ ชนิค
 หอก ชนิค คาย ไต่ กิ่ง คับ คั่ง ชง ทวน กระจับ แห่ สนั่น เสียง
 ปีก กลอง ช้อง กระจับ สัจฉัตร แสง เสนาะ เพราะ เปรียง เสียง
 ข้าง เสียง ม้า โกลด หล เสียง คน ชิ่ง ชิ่ง บัน ลือ เสียง กอง หลัง
 รัง ท้าย คุม ล้า เสียง วิว วัน ชน สะเบียง ตามไป

ครั้นนี้ออกมานอกนครเวศิ พระทรงเดชเค้ว่าสรว้อยละห้อย
ให้ เหลียวหลัง ตั้ง ตาคูเวียงชัย ฤทัย ห้วน ๆ ถึงกัถยา
ไ้ว่าเจ้าดวงยิหาวาฬี บำหนักจะคร่ำครวญหวนหา ใครจะ
ปลอบโถมงาม สามสุตา แต่พอพาใจเค้ว่าบั้นเทาคล้าย
สงสารน้ำคำที่พร่ำสั่ง คิดถึงความหลังแล้วใจหาย ครวญ
พลาง กำสรทระทดกาย แล้วคิดอายุ พวกพล มนตรี จึงชัก
ม่านทองทิ้งสี่ทิศ ทั้งจะบิขบังแสง พระสุริย์ศรี ลม หวน
อวลกลิ่นสุมาลี เหมือนผ้ายาหยี ซึ่งเปลี่ยนมา แว่วเสียง
สำเนียงบุหรงร้อง ว่าเสียงสาม นิมโห่งเส่นทา พระแยม
เยียม ม่านทองทัศนาศ เห็นแต่บ้ำพุ่มไม้ใบบัง เอนองค์ลง
อิงพิงเขนย กรเกย ก่ายพักตร์ถวิลหวัง รสรัก ร้อน รน พัน
กำลั้ง ชลนัยน์ไหลหลัง ลงพริ้งพราย

บัดนั้น ประสันตภาพีเสียงพระโคมฉาย ชีข้างพระที่นั่ง
มาข้างท้าย เห็นพระไม่สขายคล้ายทุกซ์ทน จึงเสแสร้ง
แกล้งกล่าววาจา บำหนักสหนักว่าทุกแห่งคน แต่เห็นมา
มากมายหลายตำยล ก็ยังไม่ชอยกลเหมือนบ้ำหนัก แม้
ไม่มีราชการงานเทือน คงจะมาปลุกเรือนอยู่ที่นี่ น้ำท่า
หาง่ายสขายดี สวารพัตรจะมีไม่ยากใจ ถ้าเลิกทัพกลับ

มาหมั้นหย่า จะจำข้าไว้ทูลแดงไข ให้พระพาสสามสม
 ธรทัย มา ข่ระพาส พรหมไม้ ให้สำราญ

เมื่อ นั้น พระสรีย์ วงศ์เทวาคักกาหาญ หนึ่ง พึ่ง ประสันตา
 อยู่ ชำนาญ ค่อย คลาย ร้อน รำคาญวิญญาณ์ จึง ลุก ขึ้น ตรัส
 ตามทันที ข้า นี หรือ สุก หนัก หนา ตรัส พลง แหวก ม่า
 ทักนา ไหน ชี บอก มา อย่า ลวง ก็นิ

บัด นั้น ประสันตา แสน กล คน ชยิ์ ทำ ตกใจ ทูล องค์
 พระ ทรงธรรม ข้า สำคัญ มีน คง อยู่ ดง นี้ ด้วย ช่าง ขา ทอย่าง
 ที่ สะเทิน เติง เกิน ตำบลด มา พึ่ง ที่ เขา ว่า คง หน้า ก็ ยังมี
 จึง จะ ชี ทูล เชิญ ให้ ทักนา

เมื่อ นั้น พระโคมยง วงศ์ อัญญาแหว ยัม พลง ทาง
 ทอย วาจา ปด เลน ต่อ หน้า ไม่ อายใจ ครั้น ชัก ไข้ ได้ หาค ความ
 จริง ยัง กลอก กล้ง กลับ ลง ไป ใหม่ ซอย ผลัก ให้ พลัด
 ตก ลง ไป คน อะไร เช่น นี้ ก็ ยังมี

ว่า พลง ทาง ชม คณานก ไผน ผก จับ ไม้ อัง มี เบญจวรรณ
 จับ วัลย์ ซาลี เหมือน วัน พิ จาก สาม สุก มา นาง นวล จับ
 นาง นวล นอน เหมือน พิ แหนบ นวล สมารจินตะ ทรา จาก พราก จับ
 จาก จำนรรจา เหมือน จาก นาง สะกา ระวาตี แขนง เต้า จับ เต้า
 ร้าง ร้อง เหมือน ร้าง น้อย มาทยา รัศมี นก แก้ว จับ แก้ว พาตี

เหมือนแก้วฟ้าทั้งสามสิ่ง ความมา ครอบคลุมไพร่ร้อนร้อน ครอบคลุม
 ครอบคลุม เหมือนเวรใดให้นิราศเสนาหา เค้าโมง จับโมง
 อยู่เอกา เหมือนฟ้าจับโมง มาที่ไกลนาง คับแค จับแคสัน
 โขยเกี่ยว เหมือนเปล้าเปลี่ยว คับใจในไพร่ กว้าง ชมวิหค
 นกไม้ไปตามทาง คะนึ่ง นาง พलग รัยโยธี

แรมร้อนเผ่นพัก มาหลายวัน ถึงทางร่วมกุฎเรือนกรุง
 ศรี พยทัพ กระหวัคคิยาตี ภูมิจำหุคโยธา

เมื่อนั้น กระหวัคคิยาตีเซษฐา เห็น ระเท่น มนตรี กิ
 ปรีดา จึงเสด็จ มาหา ทนใด แล้วทูลว่า สมเด็จพระบิดร
 ให้เจ้าคุณนิกรน้อยใหญ่ มาบรรจบทัพ พระองค์ไป ช่วยพิชัย
 คาหาธานี หลายวันแล้วแต่มาคอยท่า ยั้งยังโยธา อยู่ที่นี้
 ชาวศึกว่า ประชิตคิตบรี มาจะ รลรีไป

เมื่อนั้น ระเท่น มนตรี เฉลยไข ข้าก็เร่งรีบร้อนไม่
 นอนใจ แต่ทางไกล อ้อมกว่ากุฎเรือน ว่าแล้ว สอง ภมัตริย์
 ก็จัดทัพ พร้อมสรรพพล พลชั้นนี้ เข้ากระบวน สมทบ
 บรรจบกัน แล้วยกจากที่นั่นรีบมา

ครั้นถึงเนินทรายชายทุ่ง แคว้นแคว้นแดนกรุง คาหา
 จึงให้หยุดกองทัพ ตั้งพลับพลา ที่ต้องนามครุฑาเกรียงไกร

แล้วบัญญัติใช้คำมะหรง ท่าน จง รีบเข้าไป กรุงใหญ่ ทูล
 ศรี ชัยศรธา เรือง ชัย แก้วไข อย่าให้เคือง พระบาท

บัดนั้น คำมะหรง รีบสั่งใส่เกศา ก้มเกล้ากราบถวาย
 บังคมลา มา ชัน ม้าควย ชับไป ลับปลับ

ครั้นถึง จึงแจ้งคดี แก่ยาสาเสณีคนขยัน บัดนี้องค์
 อีเหนากุเรชั้น กริษาทัพชั้นยกมา สองทัพ กัษ ะหรัคคิปาตี
 มาช่วย ยวี คาทา จงพาเราเข้าเฝ้าพระผ่านฟ้า จะกราบ
 ทูลกิจจาให้แจ้งการ

บัดนั้น ยาสาปริค เปรมเกษมสันต์ จึงพากันเข้าไป
 มีทันนาน ยังสถานท้อง พระโรง รุกี

หนนี้ว ประณม บังคมคัล กราบ ทูล ทรวงธรรม ถ้วนถึ
 บัดนี้ ระเด่นมนตรี กัษ ะหรัคคิปาตียกมา วัลผลมากมาย
 หลายแสน ทั้งอยู่ปลายแดน กรุง คาทา ใช้ให้คำมะหรง
 เสนา เข้ามาเฝ้าเบื้องบาทของสุ

เมื่อนั้น พระปิ่น บั๊กนัคเรศ สูงส่ง แจ้ง ว่าอีเหนาสุริย์
 วงศ์ มาช่วย รณรงค์ราวี มีความเกษมสันต์ ทรรรษา ทั้งได้
 ผ่านเมืองฟ้า ราศี ด้วยนิตดา เรืองอิทธิฤทธิ์ เห็นว่า ยวี
 ไม่อันตราย พระเปรม ปริคคิใจ อยู่ในพักตร์ มิให้ ประจักษ์
 คนทั้งหลาย จึง เชื้อนเชื้อนโอบอุ อภิปราย ซึ่ง หลานชาย

เราอุสสาห์มา คำมะหองไปบอกให้ฉันทน์ ว่า กูนี้ ขอบใจ
หนักหนา เชิญให้เข้ามาในพารา จะได้ พักโยธาให้สำราญ
บัดนี้ คำมะหองได้ฟัง พระ บรรพชา จึง สอน มธุรส
พจมาน พระ หลาน รัก ถวาย บังคม มา ให้ เข้า ทูล องค์
พระ ทรง ฤทธิ ด้วย โทษ ผิด คติ พัน อยู่ หนัก หนา จะ ขอ ทำ
การ สอน พระ ขาธา เสร็จ แล้ว จึง จะ มา อดู ซิลี

เมื่อ นั้น พระ ผู้ ผ่าน ทา ทา กรุง ศรี ได้ ฟัง คำ มะ หอง
เสถียร มิ ได้ มี พจมาน ประ การ ไต จึง ฉิน พระ พัก ตรี มา บัญ ษา
แก่ สุ ทรา นาก ง ศรี ใส บัด นี้ อิ เหน า ซา ญ ชัย ก ริ ษา ทั พ ไ หญ
ยก มา ภัย ะ ทริ ตติ ชาติ พี ยาน ัน แม่น มั่น เหม ือ น ค้า ของ
เจ้า ว่า เจ้า จะ อยู่ ทำ การ ใน พารา หรือ จะ ช่วย เชน ฐา ราวี

เมื่อ นั้น สุ ทรา นาก ง เว ็ อ ง ศรี ได้ ฟัง ผ่าน พ้า พาทิ
อดู ซิลี แล้ว สอน พระ บัญ ษา แต่ มา อยู่ ตา ทา ก็ ช้า นาน ยัง
มิ ได้ ทำ การ อา ส่า ขอ กรา ย ขา ท ภา ว นาด บัง คม ลา ออก ไป
ช่วย เชน ฐา ชิง ชัย ทูล พลา ง ทาง ถวาย อดู ซิลี ลา คี ริ ย ะ ต ทรา
เป็น ไ หญ ออก มา ที่ อยู่ ภูว ไ มย ตว ร จ เตรี ย ม ทั พ ชัย ฉัย
พล ัน ครั้น เสร ็ จ เสร ็ จ ทร ง อา ส่า พร ้อม พี เล ็ ยง เสด ็ น
กิตา หย์ ัน ยก จาก พระ นคร จร วั ด คำ มะ หอง กุ เชน ทั ก็ ตาม มา
ครั้น ถึง จึง หยุ ต จตุ ร ง ค์ เสร ็ จ ไป เฝ้า องค์ พระ เชน ฐา

ด้วย ที่มีใจปรีดา ครัสสัง สันทนาพาที แล้ว แดงแจ้งเหตุ
 บรรยาย แต่ ต้น จน ปลาย ถ้วนถี่ วันเมื่อ นื่อง มาถึง ธานี
 ได้ ทูล ว่า พระพี่ จะ ยก มา คู ที่ ท้าว ครัส เห็น ชัด เคือง ว่า
 ไหน จะ จาก เมือง หมันหยา เมีย เขา เขา รัก คึง แก้ว ตา
 หรือ จะ อาจ คดาคคลา เห็น ผิด ไป แต่ พระ เขม ขุน ให้ ท้า ตัว
 ก็ ไม่ มี ความ กลัว ยัง ชัด ได้ เกิด ฌรณ ค์ สงคราม ก็ เพราะ ใคร
 จน เคื่อ คร้อ น ทัว ไป ทั้ง ธานี นัย ประสา ะไร กับ ตัว เรา
 ถึง ตาย เขา ก็ ไม่ กุ ผี เห็น เคือง ชัด ครัส ซ้ำ อยู่ ทั้ง นี้ พระ
 ภูมิ จง ทราบ ขทมา ลย

เมื่อ นั้น ระเท่น มนตรี ใจ หาญ พัง สุหรานากง แจ้ง การ
 จึง คอบ พจมาน อรุณา ซึ่ง ทำ นชุ่น แค้น เคือง นึก ก็ ประจักษ์
 แจ้ง ใจ ไม่ กังขา ไม่ ถ้อ โทษ โกรธ คอบ พระ ผ่าน พ้า จะ ตั้ง หน้า
 หัก หาญ พาล ภัย เสรี ศึก จะ เข้า ไป อัญชลิ จะ ค่า ตี ก็ ตาม
 อชฉาลัย เมื่อ ได้ เกิน แล้ว ก็ จน ใจ ตาม แต่ ภู ไทโย จะ ปรารถ
 บัด นั้น คำ มะ หง บัง คม เห็น อ เกศึ จึง กราบ ทูล แดง
 แจ้ง คคิ องค์ ศรี บัศ ตราร ับ สัง มา ให้ ข้า บัง คม ทูล ภู ไทโย
 ว่า ช็ ชอบ ชอบ พระ ทัย หัก หน้า ขอ เชิญ เข้า ไป ใน พารา จะ
 ได้ พัก โยธา พลากร ข้า จึง ทูล สหนอง พจมาน พระ นัคคา
 จะ ทำ การ แก่ ตัว ก่อน เสรี ศึก จึง จะ ขทจร มา เผ้า ภูจร

บิณฑ์ พระ มิได้ ตรัส ตอบ ว่า ขาน ตรัส แต่ กิจ การ กรุง ศรี
แต่ คุ พระ กิริยา พา ที่ เหมือน จะ เคลื่อน คลาย ที่ ไกร ธา

เมื่อ นั้น พระ โฉม ยง ของ ค้อ สัตย์ แศ หวา ได้ พัง คำ มะ หง
เสนา เกษ ม สัน ต์ หรร มา เป็น พ้น ไป จึง เส็ด จ คุ ลา ไค ล เข้า
ใน ห้อย ให้ ชัก บัด ม่าน ทอง สอง ไช สุ หรา นาก ง ทรง ชัย
ก็ กลับ ไป ที่ ปรุ ทับ พลั บ ภา

บัด นั้น ฝ่าย กอง ร้อย คอย เหตุ อาสา ชาว กะ หมิง กุ หึง
พารา เห็น ทัพ ใหญ่ ยก มา มาก มี รั พล คณ นานั บ แสน
อเนก แหม่น รร รัต หัก ติ ต่าง ตื่น ตก ใจ ไม่ สม ปรุ ติ เฝ่น ชัน
พา ติ กลับ ไป

ครั้น ถึง จึง เข้า ใน ค่าย หลวง เขา กิจา ทัง ปรุ ง แดง ไซ
บอก แก่ ยาสา เสนา ใน โดย ได้ ไป เห็น รั พล

บัด นั้น ยาสา ได้ แจ้ง แห่ ง เหตุ ผล จึง พา ม้า ใช้ สอง คน
รีบ วัน มา ยัง พลั บ ภา ชัย

กั ม เกล่า กราย ทูล กู วเรศ ว่า คอย เหตุ ได้ เห็น ทัพ ใหญ่
ยก มา แหม่น ตง พง ไพร คุ ไป ไม่ สัน โยธา แข็ง แช้ แตร สั้ง ชัย
ชัน ง กลอง ช้าง ร้อง เรียก มี น สัน นั บ้า เสียง โกลน กะ ทบ
แฉง ช้าง ม้า ทัง ว่า เสียง พย หี่ อึง อล ชัน แสง อาวุ หอก ภาย
ปลาย แเปลย แวว วั บ เวหน ผู้ น คุ ลั ม กั ลั ม กลบ พระ โยม บณ บก

ยังสู้รบในท้องฟ้า ชงหน้ามาข้ก ลงขัดใจ แลไปไม่ราย
 ไปทั้งข่า แล้วมีทัพออกมาจากพารา เข้าหาสมทบ
 บรรจบกัน ถ้ำลึงสงครามครั้งนี้ กูทียิ่งขวก กวักซัน
 พุ่งนี้เห็นที จะโรมัน พระทรงธรรม จงทราบผ้าอุดี

เมื่อนั้น ท้าวกะหมังกุหนิง เรื่องศรี ได้ฟังยาสาเสถียร
 จึงมีลีลนาท ประภาสไป กูเห็น จะเห็น จรภา ทั้งเชษฐา
 ล่าสำกรุงใหญ่ บรรจบกับทัพ ชาวเวียงชัย พลไกรจึง
 มากโดยประมาณ แต่อรุณฤกษ์ รุ่งพุ่งนี้ จำจะยกไปตี
 ให้แตกฉาน จงตรวจตราม้าช้างที่ชำนาญ จักทัพทวย
 หาญเตรียมไว้

บัดนั้น เสด็จรับสั่ง บังคมไว้ มาเร่งรัด จักทัพทันใจ
 ตามในพระราชบัญชา

เกณฑ์ทหาร หอกปืน พน ลำดอง เป็น กองสอดแนม
 ขึ้นหน้า แล้วกอง ร้อยคอย หุนนึ่ง เนิง มา กระทั่งถึงโยธา
 กองพัน อัน กองซุ่มเสื่อข่าแมวเซา ให้ลอบเข้าโจมตีทัพจัน
 กอง กลาง ห้า หมื่น พัน ฉกรรจ์ หนักไหนด ช่วย นั้นให้ทันที่
 เกณฑ์ถ้วน กระบวนทัพหน้า กองวิหยาสะกำเรื่องศรี ทัพ
 หลวง ถ้วน ทหารตัวดี ดิบ หมื่น พัน มีฝีมือรบ โยธา ป่าหยัง

ประหมั้น เย็น ปัก ข้อง กอง ชัน บรรจบ คำมะหรง รั้ง หลัง ตั้ง
 ครอบ พล ครอบ กอง ละ ห้า หมั้น ปลาย แล้วให้ผูก สีนพอาชา
 คอย ท้าว รั้ง เสด็จ ฝั้น ผาย พริ้ง พร้อม พลพล นิภาย ตัว
 นาย ตรวจ ตรา ใน ราตรี

เมื่อนั้น ท้าว กะหมิง กุหนิง เรื่อง ศรี ครั้น แสงทอง สอง
 ษั พลพิ พระ ตื่น จาก ที่ บรรทม ใน จึง ชวน สอง ระตู อูษุชา
 กับ โอรสา พิสมัย บทพร จาก อาสน์ อำไพ เสด็จ ไป ที่ สรวงคงคา
 สี่ องค์ สรวง น้าทิพย์ สนั่น สุกนธ์ ชาร ประทีน ถัด หนุหงา
 ต่าง ไล่ สนิบ เพลารจนา ทรง ภูษา แย่ง ยก กระหนก พัน เกราะ
 เพ็ชร เก็จ กรอง ผลของ องค์ เจียรบาด บรรจง ทรง กระสัน คาค
 บัน เหน่ง พรรณราย สาย สุวรรณ สลับ คั้น ประจำ ยาม อร่าม
 เรื่อง ไล่ สัตว์ วาด สำหรับ บรรณงค์ ทัพ ทรง ทรง สาย สร้อย
 ห้อย เฟื้อง คาย ทิศ ทับทิม แสง ประเทือง ทอง กร ประค้ำ
 เถือง เหนาว รัตน์ ทรง มหา อำมรงค์ เวือน ครุฑ ทรง มงกุฎ
 กรวย เจียก จอน จิวรัส อุบะ เพ็ชร พวง ผง ทรง ทัด สี่ กษัตริย์
 ทรง กฤษ แล้ว คลาไคล

เสด็จ ยัง เกษ รัตน์ รุจี พร้อม กระบวน โยธี ทัพ ใหญ่ ต่าง
 องค์ ชัน ทรง มโนมัย เสนา ใน สกิวาท คายคา ได้ ฤกษ์ เลิก

พล รณวงศ์ ให้ทำเหมืองดินของทัพหน้า สารวัตรวัดเวียงโยธา
ออก จาก ค่าย ข่ายป่า พนาลี

พระ ธิเบต รุ่ง พล ชันช แล้วผัน ผาย มา ตาม ชาย ทิว ท่ง
กรุงศรี ทอด พระเนตร แลดู หมู่โยธา ภูมิเห็นเป็น อัศจรรย์ อัน
ทวนทอง ชง ฉาน ชง ชัย แลไปไม่มี สี สรรพ ะ ดู กิ่งฟ้า
พนาวัน สารพัน อัศจรรย์ หลากกลาง มิ่ง ม้าพาชี ที่ นิ่ง
ทรง พระ เอิบงง งวย เงื่อง เงียง ย่าง กา เขี้ยว เฉียว ฉาย มา
ริม ทาง ซ้ำ มขวาง หน้า ฉาน ผ่าน ไป ให้ อาเพท เหตุ เห็น
วิปริต ก็ แจ้ง จิตต์ ว่า จะ ม้วย ไม่ สงสัย ยิ่ง คิด คร้าม ครั้น
พรันใจ พระ สั่ง ให้ หยุต พล มนตรี

บัด นั้น เสนารับ สั่ง ไล่ เกศี ให้ นาย กอง เอา ช้อง กระแต ตี
สัญญา โยธา ให้ หยุต ยิ่ง ชุน พล ผู้ ใหญ่ ไป ตรวจ ทรา วาง กอง
โยธา หน้า หลัง ยี่ ก ขวา ยี่ ก ซ้าย ราย ระวัง จัก ตั้ง ให้ ต้อง
นาม นาคา

บัด นั้น ฝ่าย ทหาร กุ เว้น แล ล้ว กดำ นิ่ง ทาง อยู่ ทำ ย
พารา เห็น ไฟ รีย ก มา แต่ ชาย ไฟ ม้า รถ ชพล คัย คัง
หยุต ตั้ง กลาง ท่ง กรุง ใหญ่ ต่าง คน เผ่น ชัน ม ไน มัย ควย
ชัย กลับ ไป พลับ พลา

ครั้นถึง จึงลงจากพาชี เห็นเสด็จพี่เลี้ยง พร้อมหน้า จึง
เข้าไปแจ้งความ ตามกิจจา โดยได้เห็นโยธาไพร่

บัดนี้ พระพี่เลี้ยงแจ้งเหตุ ถ้วนถี่ ก็เข้าไปยังคมคัล
ธัญชลี ทูล ระเกณมนตรี ภูเรขิน บัดนี้ มา คอย เหตุ มรคา
กลับ มา แต่ ชาย พนา สันต เห็น ทัพ ท้าว กระจ่าง ภูหนึ่ง นิน
ออกจาก ค่าย ม่นยก มา หยุด ยิง คัง กอง อยู่ ชาย ทุง ที่
เนิน ทราบ ท้าย กระจ่าง ทาหา ขอ พระองค์ ผู้ ทรง ศักดา จงทราบ
บาทาผ้าฐลี

เมื่อ นั้น พระ ผู้ พงศ์ เทวา ใน ราศี ได้ พัง พี่เลี้ยง ทูล กติ
จึง มี พระ บัญชา การ คำ มะ หงง จง เร่ง ไป ตรวจ ตรา เกณฑ์
พล โยธา ทวย หาญ เรา จะ ออก สึก โหม โม ราม ญ รับ รัค รัค
การ ให้ พร้อ มไว้

บัดนี้ คำ มะ หงง ภู เรขิน กระจ่างใหญ่ รับ สั่ง ยิง คม ลา
คลา ไคล ออก ไป รัค ทัพ รัค บพลัน

เกณฑ์ กระจ่าง ทัพ หน้า ห้า หมื่น แต่ พัน พวก บุก มา หั้น
รัค ล้า ลอง กอง รัค บอง พัน ทั้ง กอง กั้น กอง แล่น ล้วน ตัว ก็
ปัก ช้าย นาย ไพร่ พร้อ มหน้า ล้วน โยธา สึง สัก สำหรับ ปัก ขวา
กอง กระจ่าง รัค ปาตี รัค พล โยธา ให้ เท่า กัน พวก อาสา พาชี
ข้าง เชน ต่าง เกณฑ์ เป็น กอง แฉง แฉง ชัน ทัพ หลวง ล้วน

ศึก กะหมิง กุหนิง

ทหารกูเรบั้น เก้าหมื่น พันฉกรรจ์ ธรรมมา กองหลัง รั้งท้าย
ทั้งนายไพร่ พันพวกพล พิชัย หมันหย้า เกณฑ์ ถ้วน กระบวน

เบญจเสนา นาย หมวก ตรวจ ตราทั้งห้าทัพ แล้วให้ผูก
พาชี ทนง ทรง เครื่อง กุทิน ขรรจ ทาว ประคืบ จตุรงค์ พร้อม
พรัง คัง คับ เตรียมทัพ รับเสด็จ จร จรัด

เมื่อนั้น พระผู้ พงศ์ เทวา กระยาหั้น ครั้น ฤกษ์ ก็แจ่ม
ดวง สุริยัน ทรงธรรม ชวน กระหริคติ ปาตี ทั้ง สุหรานากง
คณูชา สังคามาระตา เรืองศรี กับ ระเด่น คาหยณ ผู้ ภูภคิ
มาเข้าที่ สรง น้ำทิพยมนตร์

ห้าองค์ ชำระ สระ สนั่น กิตาหยัน ถวายพาน เครื่องคั้น
ขรรจ ทรง ทา พระ สุขชนิ บรูง ปน เกสร สุมาลี สอดใส่ สนิบ
เพลิง ภูษา ทรง ฉลอง องค์ ไหมค ตาคต่าง สี เจียรบาต คาค
รัต รุจี ขัน เหน่ง เพ็ชร พลอย มณี หุ่น ชัย ทรง มหาสังวาล
พิชัย ยุทธ ชมพูนุท เฟือง ห้อย พลอย ประคืบ ทอง กรแก้ว
พุกาม วาม วัย อัมรงค์ รุ่ง รัยชัย จับ ตา ทรง มงกุฎ กุณชาติ
ทัก ตรี ส เจริง อุปะ เพ็ชร แพรว พราย เวหา เหน็บ กฤษ
กุทธิไกร แล้ว ไคลคลา เสด็จ มายัง เกษ แก้ว มณี

ต่างองค์ ชมทรง ม้าค้ำ พร้อมพล จตุรงค์ ทั้งสี่ กิตาหยัน
พิเลียง เคียง พาชี ถวาย กลต ไหมค สีต่าง กัน ให้เดินทัพ

โยธาห้ากอง เสียง กลอง เสียง ปี่ ครั้น ครั้น ผงกล มีตัก ล้อม
ระอุ่มควัน วิวรณ์ พล ชันจ์ คลาไคล

ครั้นมา ไกล่ กองทัพไพร่ เห็นโยธีของ ทิวปลิวไสว
ข้าง น้ำตา ทุง เป็น แฉวไย พระสั่งให้ หยุต พล จตุรงค์
บัดนั้น จึง มหาเสนา ตำมะหงง รัยราช บัญชา พระ
โถมบง ให้ หยุต ของ สำคัญ สัญญา แล้ว รัยรัต จัด พล วนยุท
ตั้ง ที่ นาม ครท ขัณษา วาง กอง เยื้อง กัน เป็น พัน ปลา ให้
โยธา คอย ยิง ชิงชัย

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมิง กุหนึ่ง เป็นใหญ่ เห็นทัพ มา ตึง มั่น
กัน เมืองไว้ พล ไกร เพี้ย พัน ปลพิ จึง ตรีต เรียก ไอรสยค
ยง กับ องค์ อุนสา ทั้ง สองศรี ต่าง รัย ภาวะ ระตะ พาศี ออก
ยืน ที่ ประจำ โยธา แล้ว มี สิ่ง หนาท โองการ ประกาศ สั่ง ทวย
หาญ กอง หน้า จง เร่ง ตี ทัพ ให้ อู่ ปรา หัก เอา คาหา ใน วัน นั้น

บัดนั้น ตะหมิง รัยสั่งไล่ เกิด ก็ เร่ง พล เร่ง พวง พาศี
เข้า ต่อ ตี หัก โหม โจม ทัพ ข้าง เข้า ชุก ชุก ยิง เป็น ใหญ่ ฉัตร
ชัย มณฑก แกลย์ นายกอง แก้วง ดาษ วาษ วัช ต่าง ชับ
พล วิ่ง เข้า ชิงชัย

บัดนั้น นายทหาร กุ เว้น ไม่ หวน ไหว ให้ ระคม ขึ้น ตับ
รัยไว้ แล้ว ไต่ โยธี ตี ประจัญ ต่าง มี ฝีมือ ตี ออ กิ่ง วาง วิ่ง

เข้าถ้ำ อาวุธสั้น ทัพสอง มือถือโลม ทะลวง ฟัน เหล่า กฤษ
 ติศ พัน ประจัญ วย ทหาร หอก กลอก กลับ สั ประยุทช บัอง
 ย์ค อาวุธไม่ หลีกหลบ พวก พลพาชีตี กระทบ ำทวนสวน
 ประจบทยแหง บ้าง สะกัชัศตพุง หอกคู่ เกาทัณฑ์ อนุหน้าแผลง
 ตะลุมบอช ฟอน ฟันกัน กลาง แปล่ง ทัอ แแย้งยุทช บิง ชิงชัย
 ตาย ระวัง ทับกัน ตั้ง ฟอน ฟาง เลือคนองทัอง ช้าง เหลวไหล
 กอง หลัง ประตั้ง หมุน ษนไป ักวนายไลไพร่เข้ายุกับัน

เมื่อนั้น สังคามาระตาแข็งขัน เห็นพวกพลไพร่ตีประจัญ
 โยธาขยัน หยค บัง พระกริ้วโกรชหนัก ตั้งอัคคี แกว่งกระบี่
 ชีชัย ม้า ที่นิง โรม รุกชุกไปแต่ ล้ำพัง ไล หลัง พวก พล
 เข้ารณรงค์

เมื่อ นั้น องค์ ะเค่น มนตรี สูง สูง ักย ะเค่น ทั้ง สาม
 สุริยวงศ์ ต่าง องค์ ผน แพร แลตาม เห็นสังคามาระตา
 กล้านัก บัง อ่อน คักคั หักคักไม่ นึก ขาม มิไว้ใจใน ที่ทำ
 สงคราม ต่าง ชัย ม้าตามไปทันใด

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุหนิง เป็นใหญ่ เห็น ะเค่น ทั้ง สี่
 จึง ตามไป เจ้าผู้โตที่ ชื่อ รรกา

เมื่อนั้น ะเค่น มนตรีใจกล้า ยั้มพลาง ทาง คอบวจาก
 เรายกมาแต่กรุง กุเรขัน ะสังหารผลาญพวกบ้จามิตร

ที่ มาตिकाทาเขตต์ฉิมท์ ซึ่ง ท่านถามหา รรกา นั้น มิได้
มา ด้วย กัน ใน กอง นี้

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมังกุหนิง เรื่อง ศรี รู้ว่า ระเท่น มนตรี
ภูมิ ครัน คร้าม ขาม วิญญาณ์ แต่ มา นะ ตอบ ไป ด้วย ใจ หาญ
เจ้า ผู้ วงศ์ ว่า น อ สัญ หยา แต่ ละ องค์ ทรง โหม ไส ภา ชัน ษา
อายุ ก็ ยัง เยาว ใต้ เห็น ก็ เป็น หน้า เสี้ย คาย จะ พากัน มา คาย
เสี้ย เปลา ๆ ไม่ ควร คู่ สู้รบ กัน กับ เรา ครัน จะ ฆ่า เสี้ย เล่า
ก็ อยา ใจ อัน หนึ่ง ตัว เจ้า กับ เรา นี้ จะ รา คี เคือง กัน ก็ หา ไม่
ให้ จร กา มา เถิก จะ ชิง ชัย เจ้า จะ ใต้ ภู เล่น เป็น ชว ญิตา

เมื่อ นั้น พระ องค์ วงศ์ อ สัญ แศ หวา จึง ว่า อัน ตัว จร กา
มิ ได้ อยุ่ คา ทา ฮา นี้ เมื่อ หลับ ตา มา รบ ให้ ผิด เมือง รั พล
ตาย เปลา ึ่ง ไม่ พอ ที่ จะ รบ กับ จร กา ดัง ว่า นี้ จง เล่า เลิก
โย ชี ทย ไป แม้น ไม่ รู้ แห่ง เมือง จร กา จะ ช่วย ชี มรรคา
นำ ให้ จะ ชิน ตั้ง ประ ชิต ติด กร ง ไกร จะ ชิง ชัย ไม่ พัง ท่าน พา ติ
มา ตระ แม้น จร กา มิ มา เล่า ตัว เรา จำ ช่วย ด้วย เป็น พี่ เมต ตา
ว่า ้อง เป็น สตรี จะ ทอด ทิ้ง มา รศรี เสี้ย อย่างไร ใ ช่นาง
เกิด ใน ประ ทุ มา สุ รีย วงศ์ พง คาน นั้น หา ไม่ จะ มา ช่วง ชิง
กัน ดัง ผลไม้ อัน จะ ใต้ นาง ไป อย่า สง กา

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมังกุหนิง ใจ กล้า จึง ว่า เรา ยก โย ชา

หมาย มา จะ ซึ่ง พระ บุครี ถึง จะ รัช ของ สู่ ระบุไว้ ยังมี ได้ ทำ
การ ภิเชก ศรี จร ถ้า ไม่ มา ก็ ยิ่ง ก็ ไม่มี ผู้ หวง แหน เกีย กัท
สุค แต่ นาง อยู่ ที่ ไหน เรา จะ ซึ่ง ซัย ที่ นั้น อัน ซึ่ง นาง อย่าง
นี้ ไม่ ผิด ขวรม ขวรม เนียม นั้น มี แต่ บุราณ มา สุค แต่ ใคร
ก็ ก็ ใคร ได้ การ อะไร ของ เจ้า ผู้ เชย ชูา จง ยก ที่ พก ลัย คีห
ไป พารา เบื่อง หน้า จะ ได้ สิบ สร้อย วงศ์

เมื่อ นั้น ระ เคน มนตรี ตอบ ตาม ประสงค์ ซึ่ง จะ ให้ เรา
ยก จตุรงค์ คู่ นคง กรุง ไกร นั้น ไม่ ควร ชัย ภาย ไพร่ พ้า ประชาชน
เส่นีร พล จะ แซ่ สรวล หรือ หมาย ไม่ สม คะ เน เรว รวน จึง ชวน
พุดจา อย่า ทัพ อย่า พัก ภาย ให้ ตาย ใจ ท่าน มิ ยก คิม ไป
ก็ ไม่ กลัย วัล พล ก็ จะ พล อย ย่อย ยับ เรา ก็ ้วย ระ ตุ มา สู้ กัน
จะได้ คุฤ ฤ ทั ผี มี ๑ ให้ ลือ ชื่อ ใน ชะวา เขต ค์ ชน ค์ หรือ รัก
ตัว กลัว จะ ม้วย ชีวัน บัง คม คัล จะ ให้ คิน ไป พารา

เมื่อ นั้น วิหยาสะ ก่า ใจ กล้า ได้ พัง คัง แค้น แทน นิคา
จึง ตอบ วาจา ว่า ไป คุ ก่อน อริราช ไพร่ อย่า พาทิ ลม หลู่
ท่าน ผู้ ใหญ่ โอหัง บัง อาจ ประมาท ใคร จะ นย นอบ ยอบ ไหว
อย่า พึง นึก มิ เรา ก็ เจ้า จะ ตาย ลง อย่า หมาย จิต ค์ คิก ทนง
ในการ คึก ยัง มิ ทน พัน ทุ มา ชู คึก จะ วัน แผล แล ลิก ไม่ มี ลาย

เมื่อนั้น สังคามาระตาเกิดฉาย พงษ์วิद्याสะกำอภิปราย
 ขยายกาย เคียงซัดอัชบา จึงทูลองค์ระเด่น มนตรี นัองนี้
 จะขออาสา สู้วิद्याสะกำผู้คักตา พระองค์จึงยื่นม้า
 เป็นประธาน

เมื่อนั้น ระเด่นมนตรีใจหาญ จึงคอยอนุชาช่วยชาญ
 เจ้าจะต้านต่อฤทธิก็ตามใจ แต่อย่าลงจากพาดี้ เพลง
 กระบี่ยังหาชำนาญไม่ เพลงทวนสั้นทักซัดเจนาใจ เห็นจะมี
 ชัยแก่ไพร่

เมื่อนั้น สังคามาระตาเรื่องศรี นัอมองค์ลงถวายน
 ชาญลี กระจะตะ พาดี้ขึ้นไปพลัน

ยื่นม้าอยู่ตรงวิद्याสะกำ แสร้งทำเป็นที่เหยียบยั้น แล้ว
 ว่าใครไม่คิดแก่ชีวิติน จะชิงตนาหงันพระธิดา จงมาเล่น
 ทวนด้วยกันก่อน ให้เห็นฤทธิรอนแก่ลัวกล้า แม้ควรคู่
 กับวงศ์เทวา จึงจะยกกัลยาให้ไป

เมื่อนั้น วิद्याสะกำศรีไล ได้ฟังแค้นซัดอัชบา
 จึงตอบคำไปด้วยพลัน กูก่อนผู้เรื่องฤทธิรงค์ รูปทรง
 งามสมคัมสัน เชื้อชาติญาติวงศ์พงศ์พันธุ์ อยู่เขตต์ซัดณท
 ธาณีบุรีไร หรือเห็นวงศ์อสังฤแคะหา ในสี่นคราเป็นไหน
 จึงยื่นหน้ามาต่อฤทธิไกร ไม่กลัวชีวลัย จะมรณา ที่ยื่นม้า

อยู่ข้างหลังนั้น ก็นกลตพื้นสุวรรณไฉ้อ่า นามวงศ์ พงศ์
ใคร จงบอกมา แจ้งกิจจาแล้วจึง จะรบกัน

เมื่อนั้น สัจคามาระตา เล็ดฉันท ได้ฟังดังศรเสียดกรรณ
จึงตอบไปพลันทันใด อันองค์ สมเด็จพระ เจ้า เจ้า คือ อธิเนนา
กุเรขันเข็นใหญ่ นั้น กระหัดคิชาติ ชาญชัย ร่วมใน สร้อย วงศ์
ธิขยี่ นิสุหรรณาทอง ทรง สวัสดิ์ องค์ อะนะ สิงหัด ส่าหริ
นั้น ระเด่น คาหยณ ภูมิ อยู่ หมันหยาศาณี กรุงไกร เรา ชื่อ
สัจคามาระตา หม่อ ท้าว บ่กมาหงัน เข็นใหญ่ ได้ เข็น อนุชา
เรือง ชัย ทวไผย องค์ ระเด่น มนตรี

เมื่อนั้น วิหยาสะกำ เรือง ศรี ยัม แล้ว จึง ตอบ ว่า ที่
ซึ่ง ว่า มานี้ ก็ เข้าใจ อัน กาล หลัง สิงหัด ส่าหริ นั้น คาหา กุเรขัน
กรุงใหญ่ หมันหยาศาณี นั้น ไซ้ ก็ แจ้งใจ ว่า วงศ์ นั้น สิบ มา
ทิวลี อยู่ บ่กมาหงัน ไซ้ วงศ์ อสัตย์ แดหว่า เหตุใด ว่า เข็น อนุชา
นัยใน วงศา ประการใด หรือ หัน ฟัง จะ มา เข็น นอง เกี่ยวข้อง
รัก กัน เข็น ไฉน เรา คิด เห็น ผิด ประหลาดใจ จง บอก ไป แต่ จริง
บ่คั้น

เมื่อนั้น สัจคามาระตา เรือง ศรี ฟัง วิหยาสะกำ พาทิ
คิง ตรีเพ็ชร ชาติ ใน อูรา จึง ร้อง ว่า เหวย ไพริณ ลม ลัน หยาบ
กาย หัน กหนา มาถาม ไถ ไถ เอา สัจจา คือ จะ ปรวรณาสัง ไถ

สุดแต่ว่าจิตพิศวาส ก็นับว่าวงศ์ญาติกันได้ อย่าชัก
 เกรงใจให้เข้าไป จะซึ่งชัยให้เห็นฝีมือกัน ว่าพลางทางกราย
 ปลายทวน รำ ร่ายเป็น กระบวน หอน หัน ชัก อาสา ชิด คิถ พัน
 เข้า ประจัญ จ้วง โจม โดม แทง

เมื่อ นั้น วิหยาสะกำ เข้มแข็ง ชับ ม้า เลี้ยว ล้อ ต่อ แฉง
 กราย พระ แสง ทวน รำ เป็น ทำนอง กลอก กระหับ กลับ แทง
 ทั้ง ช้าย ขวา สังคามาระตา ช่อ ช้อง ถ้อย ที่ หัน ไหว้ รับ รอง
 เปลี่ยนท่า ทวน ทอง แทง กัน

เมื่อ นั้น สังคามาระตา แข็ง ชัน ชับ ม้า ไหวว ช้อง ประจัญ
 เป็น เชิง ชัน ชัย ใน ที่ ทวน รำ รับ กลับ แทง ไม่ แผลง พล้า
 วิหยาสะกำ ผัด ผัน หัน หวน ต่าง เรียง เคียง ร่าย ย้าย กระบวน
 ประทะ ทวน รวน รุก คลุก คลี

เมื่อ นั้น วิหยาสะกำ เรืองศรี ชัก ม้า วง วิ่ง ชิง ที่ โหม
 หัก ไฟร์ ค้วย แรง ฤทธิ โดม แทง แล้ว แผลง เปลี่ยน กระบวน
 ทบ ทวน ม้า ที่ หัน ไม่ พลั้ง ผิด ทนาย เข้ม หัน เช่น ช่า ชัย จามิตร
 ตาม คิค ต้าน ทาน ราญ รอน

เมื่อ นั้น สังคามาระตา ชาญ สุมร รบ รับ เคี้ยว ชับ อัศว
 ยอก ย้อน เป็น กลรณรงค์ กลับ กลอก รำ ร่าย กราย พระ แสง
 ประทะ แทง ทะลวง ไถ่ พอ ให้ หลง แล้ว ทำ เลี้ยว เชิง ชัก ม้า ทรง

คตของค เวียน หันไป ทันทิ พระเนตร มุ่ง หมายมา วิหยาสะกำ
เห็น ถล่ำ เลี้ยวโลได้ที แทง สดก ลอดค เกราะ ดุกไฟรี ตก จาก
พาชี มรณา

เมื่อนั้น ท้าว กะหมัง กุหลิง ใจกล้า เห็นโอรสต้อง คาสตรา
ตก จาก อาชา บรรลีย์ พระ กวี วโกรธ โกรธา บำ จิตต์ จะ รอรัง
ยัง คึก ก็ หาไม่ แกว่ง หอก ควย ชัย อาชา ไนย เข้ รุกได้
สังคามารตะ

เมื่อนั้น พระ สุริย วงศ์ พงศ์ อสัณฺฑ แดหว่า เห็นไฟ รุกได้
อนุชา พระ ชัย ม้า ถลัน ออก กั้นทาง กลับ กลอก หอก ทรง
พุ่ง สะกัก ระตุ รัย ฝืน ฝัดไม่ ชัก ขวาง พระ ชัก อาชา ไนย ว่าง
สะบัก อย่าง เขื่อน ชาย ย้าย ทำนอง

เมื่อนั้น ท้าว กะหมัง กุหลิง ใจ ว่อง ชัย ม้า วัง วัง ชิง คตของ
แคล้ว คล่อง กลับ กลอก หอก ชัด ชัย ยกร ฝ่อน พุ่ง ข้าง ละ ที
ระเด่น มนตรี ชัย ของ บัด ระตุ ตาม คิ ต พัน ด้วย สัน ทัด ฝืน ฝัด
อาวุธ ก็นำ ไป มา

เมื่อนั้น พระ ผู้ พงศ์ เทว มี อสัณฺฑ หยา วย พลา ง ทาง ชัก
อาชา รัง รารอ ไว้ ไม่ รอน รานู จึง คิด ว่า ระตุ ผู้ นี้ ท่วง ที
สามารถ อาจ หาญ ทั้ง อาวุธ ต่าง ๆ ก็ ชำ นาญ จะ ผลาญ บน
หลัง ม้า เห็น ยาก ใจ ขย่ำ เลย จะ ชวน ที ภาวะ มี ได้ ที จะ ฆ่า

เสียให้ไ้ คิดแล้วจึงร้องประกาศไป คุกก่อนภูวไณย ธิษที
 เรา วยกัน บนหลัง อาชา ต่างกล้าสามารถไม่ ถอยหนี มา
 จะลงยัง พน ปรตพี ติ กระบี่ให้ เห็น ฝีมือนัน ว่า พลัง ลง
 จาก อัครว พระ กร ทรง กระบี่ ผาย ฝั้น รำ ร่าย หัน เห็น
 เวียน ระวุ่น หมาย มั่น เช่น ช่า ราวี

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมิง กุหิง เรือง ศรี จึง ถอก โกลน
 โจน จาก พาศี ภูมีไม่ ยัง รุ่ง รา ทรง กระบี่ รำ เรียง เคียง ร่าย
 ประปราย ปลาย กระบี่ แล้วให้ ท้า กระหึ่ม หัน ฝั้น หลัง ออก มา
 แล้ว กลับ หน้า จ้วง โจน เข้า ฝั้น แทง

เมื่อ นั้น พระ สุวีย์ วงศ์ เทวาทกล้า แข็ง กลับ กระบี่ ให้
 ท้า เปลี่ยน แผลง ต่อ แียง ย่าง ท้าว ก้าว ชิด แทง ต้อง ระตุ
 แล้ว ฝั้น ซ้ำ ไม่ ซอก ซ้ำ ผิว หึ่ง แต่ สัก หินค ต่าง ทรง คักดา
 วรากุทนี เลี้ยว ไต่ ตาม ตึก ต้าน ทาษ

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมิง กุหิง หัว หาญ แกว่ง กระบี่ ฝัด
 ฝั้น ประจัญบาน ไม่ ย่อ ท้อ ต่อ ต้าน วาญรบ แทง ทะลวง จ้วง
 ฝั้น ทัน ที ระเด่น มนตรี หลีก หลบ กระบี่ ต่อ กระบี่ ตี กระทข
 เป็น ประกาย กลั้ม กลย กัน ไป มา

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี ใจ กล้า เห็น ระตุ ต่อ ตี มี คักดา
 คง ทั้ง ศาสตร์ รา อาวุธ ทาง หิน ที ไต่ ไว ว่อง เพลง กระบี่ ตี

คล่อง เป็น ที่ สุก ยาก ที่ ใคร จะ รวบรวม ต่อ ยุทธ เป็น บุรุษ ยี่ ผู้ หมง
 ใน แคน ไตร จำ กู จะ สิ้น หาร ด้วย กฤช ซึ่ง เทเวศร์ ประสิทธิ์
 ประสาท ให้ คิด พลัง ชัก กฤช ฤทธิ ไกร แล้ว ร้อง ว่า ไป
 มิ ได้ ซ้ำ คุก ก่อน ระตุ กุมิ เพลง กระทบ ติ กัน จน สิ้น ทำ ต่าง
 คน ไม่ แพ้ ฤทธา เรา มา รำ กฤช ลู กัน ว่า พลัง ทาง ถอด
 กฤช กราย เยื้อง ย้าย ร่าย รำ บิด ผัน กวัก พระ หัตถ์ ตรี สรี เรียบ
 ระตุ พลัน พระ ทำ ที เย้ย หยัน ไฟ

เมื่อ นั้น ท้าว ณะหมิง กุหนิง เรือง ศรี ได้ พัง ชื่น ชม ยิน ติ
 ครึง น้อ เหน่า จะ วาย ชนม์ อัน เพลง กฤช ชะวา มะ ลาย กู รุ ลัน
 ทัก ไม่ ชัด สัน คิด แล้ว ชัก กฤช ฤทธิ ธรน ร่าย รำ ทำ กล มारยา
 กร ขวา หัน งาม กฤช กราย พระ หัตถ์ ช้าย นั้น ถือ เช็ด หน้า
 เข้า ประทะ ประกฤษ ด้วย ฤทธา ผัด ผัน ไป มา ไม่ ครั้น คร้าม

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี ชาญ สนาม พระ กร กราย กฤช
 ดิค ตาม ไม่ เช็ด ขาม คร้าม ถอย คอย รับ หลบ หลีก ไว ว่อง
 บ้อง กัน ผัด ผัน หัน ออก กลอก กลับ ประทะ แทะ แสร้ง ทำ
 ลำ ทับ อย่าง กระหัย รุก ไล่ มิ ได้ ยิ่ง

เห็น ระตุ ถอย เท้า ก้าว ผิด พระ กราย กฤช แทะ ออก ตลอด
 หลิง ล้ม ลง ต่ำว กัน สิ้น กำลัง มอด ม้วย ชีวัง ปลด ปลง
 เมื่อ นั้น ณะ หรั ทติ ปา ตี สูง ส่อง ทั้ง ระเด่น คา หย น สุ ริ ยัง คี

สุหรานากง ทรง ฤทธิ เห็น ระเก๋นมนทรี ต่อ สู้ แทง ระตุแม่ทัพ
 ภัย จิตต์ สาม องค์ ทรง มา กระชั้น ชิก จะ สังกหารผลาญ ชีวิต
 ไพรี ค่าง เข้า ลุ่ยไล่ไม่ รอรัง ท้าว ปาหยัง ประหมั้น ผัน หิน
 ทหารให้เอา สยได้ที ตาม ตีโยธา ผ่า พัน

เมื่อ นั้น ระตุ ปาหยัง ประหมั้น สุก ที่ จะ รัย รอง บ้อง กัน
 พลชั้นนี้ พัง พ่าย คาย ยับ ไพร่ พลัด จาก นาย กระจาย หิน เห็น
 เสี้ย ที่ ตี มา คอบ ชับ ปลอม พล ปนไป ใน กอง ทัพ ไม่ ผัน
 หน้า มา รัย แต่ สัก คน บ้าง เข้า แแบก คน ละ ข่า พานาย วัง
 ประเจียด เคือง เปลื้อง หัง ไว้ เกล็ด นกล่น บ้าง หนาม เกี้ยว หัวหู
 ไม่ รู้ คน ชุก ชน คั้น ไป แต่ ลำ พัง บ้าง เหล่า ทั้ง ได้ เขนง ปั้น
 ลือ ตื่น เสียง เพื่อน กัน ช่าง หลั่ง ที่ ถูก ปั้น บ่อย ขา ละ ลำ ละ ลัง
 อุด ลำ หัก คลาน ซาน ช้าง ชุก ไป

ครั้น มา ถึง ท้าย ค่าย มีน ท้าว ประหมั้น ปาหยัง เป็นใหญ่
 จึง หยุค ปรีกษา กัน ทินโต อิน เรา จะ หิน ไป เห็น ไม่ ผัน ครั้น
 จะ คั้น เข้า ค่าย ราว รัย ไม่ ทิน ที่ กอง ทัพ ยัง สย สน จะ ช่า
 เสี้ย เสี้ย รัพล จำ จะ ผ่อน ให้ ผัน มรณา มา เรา จะ เข้า บัง คม
 คัด พระ ผู้ พงศ์ อัสถู แด่ หูวา จึง ให้ ยก ของ อปร่า โยธา
 ยัง หยุค พร้อ ม กัน

สององค์ ลง จาก อาษา เล็ดจ์ มา ก็ คุ้ม กิศาหัยน์ เสนา
แวก ล้อม แน่น นันต์ จรจรัด มา สมาร ภูม ชัย

ครั้น ถึง จึง แจ้ง กิจจา แก่ คำมะหรง เสนา ผู้ใหญ่ เรา
น้อง ระตุ ที่ บวรลย์ ตั้งใจ มา เผ่า ขาทของ สู้

บัดนี้ จึง มา เสนา คำมะหรง พาระตุ พี่น้อง ทั้ง สอง องค์
มา เผ่า พระ สุริย วังค์ ทรง ขรรค์

วันทา ทูล แดง แจ้ง คดี บัดนี้ ท้าว ป่าหยิง ประหมัน น้อง
ระตุ ผู้ มวย ช้วน มา บัง คม คัด ภูใน

เมื่อนั้น สอง ระตุ คิว สัน หวน ไหว กราย ขาท มุล แล้ว
ทูล ไป ภูใน ไค้ ทรง พระ เมตตา ข้า ขาท ทั้ง สอง เป็น ไพร
โทษ ผิด ครัง นี้ หน้า หน้า จง ไป รค ปราบ ขอ ประทาน ชีวา
ไว้ เป็น ข้า ไค้ เบื้อง บท มา ลย์ ขอ เขา พระ เเดช ปก เกศ เกลา
ตรา ขเท่า สัน ชีพ สังขาร ถึง ปี จะ มี ขรรณา การ มา ถวาย
ตาม ขุราณ ประเพณี

เมื่อนั้น ระเด่น มนตรี เรื่อง คี พัง ระตุ สอง รา พาทิ
ภูมิ จึง ตรัส ตอบ ไป ซึ่ง ท่าน มา รอน ใจ ขอ โทษ เรา จะ ถือ
โกรธ นั้น หา ไม่ อัน เขย จูา นันตคา ซึ่ง บวรลย์ เพราะ ใจ โหหัง
กำลัง พาล ท่าน จง รัศพ ทั้ง สอง นั้น พากัน กลับ ไป ยัง ถิ่น

ฐาน บุษบาเพลิง ปลง ส่อง สักการ ให้พร้อม วงศ์วานในธานี
 ตรีศ พลังอย่างของ ยุรยาตร์ องอาจทั้งไกรสรสิทธิ์
 สอง ระบุ ตามเสด็จจรลี ไปที่วิทยาสะก้าตาย มาเห็นศพ
 ทอดทิ้งกึ่งอยู่ พระพิณพิศุคแล้วใจหาย หม่อมน้อยโสภา
 นำเสียดาย ควรจะหนีว่าชายโฉมยง ทนค้แดงทั้งแสง
 ทัยทิม เพริศพร้อมเพรา รัยกับขง เกศาปลายงอนงาม ทรง
 เหว องค์ สारพัศร์ไม่ขัดตา กระนี้หรือบิคามิพิศวาส จน
 พินาศ ด้วยโอรสา แม้นว่าระบุ จรกา งามเหมือนนวิทยา
 สะก้านี้ มิได้ร่อนรน ด้วยปนค้กัก นำรัก รูปทรงส่งศรี
 ตรีศ แล้วลีลาขึ้นพาชี กลับไปยังที่พลับพลาพลัน

เมื่อ นั้น สอง ระบุ วิโยคโคกคัลย์ กอดศพเชษฐาเข้า
 จาบลิย์ พิไร ร่ำ ร่ำ พรพรรณโคก

โอ้อ่าพระองค์ผู้ทรงยศ พระเกียรติ ปรากฏในแหล่งหล้า
 สงคราม ทุกครั้งแต่หลังมา ไม่เคย อปราแก่ไพร่ ครึ่งนี้
 ควร หรือ มา พินาศ เขาจิตค้คิด ประมาทไม่พอที่ เพราะรัก
 บุตร สุกสวาทแสนทวี จะทัต ทานภูมิไม่เชื่อฟัง อนิจจา
 วิทยาสะก้าเอ๋ย เวรสิ่งใดเลยแต่หนหลัง เสียแรงเรื่องฤทธิ
 มีกำลัง มาวอดควายชีวังแต่ยังเยาว์ ตั้งแต่ขึ้นไปไม่เห็นหน้า

กลับคืนพารา จะ เจียเฮง สอง กษัตริย์ กำสรวท ซบ เขา
ให้ ละห้อย สร้อย เสร้า วิญญาณ์

ครั้น คลายวายุ โศก กรรแสง คัลย์ ให้ เชิญศพ ทรง ธรรม
เซษฐา กษัตริย์ ราช นัคตา ขึ้น มหาบุษบก ารถชัย ระบุ
สอง องค์ ทรง อัคร เล็ก นิกรโยธา ทัพใหญ่ เข้า ใน พนม
พนาลัย กลับ ไปยัง ราชธานี

บัดนี้ เสด็จ าดาศา กรุงศรี เห็น อีเหณา มี ชัย แก่ ไพร
ก็ เฝืน ชื่น พาชีรีบ มา

ครั้น ถึง ชึ่ง ท้อง พระโรง คัด อภิวันท์ องค์ ศรี บัศตรา
ทูล ว่า อีเหณา นัคตา เช่น ช่า ไพร วาย ปรารถ

เมื่อ นั้น พระ ปิ่น ชัก นัคเรศราช ชูราม แจ้ง ว่า ข้าศึก
ประลัย ลาญ มี ความ เกษม สำนัด ไสมนัส ซึ่ง ชาติ เดือด
นัคตา มา แต่ หลัง ก็ ค่อย คลาย แค้น คัง เคือง ชัก เสด็จ จาก
แท่น ที่นั่ง บัลลังก์ รัตน์ เข้า ปราสาท จำรัส รุจี

บัดนี้ คำมะหงง กุเรย่น กรุงศรี จึง สั่ง พนักงาน ทันท
บัดนี้ เสร็จ การ ชิง ชัย จะ เชิญ เสด็จ พระ โฉมยง ไป สรง
สนาน ใน สระใหญ่ ริม เเชิง กุหลิง มาลัย เร่ง ไป ป่ลุก เกย และ
พลับพลา ประชุม เหล่า ไทรวาชาครุ พราหมณ์ ชี ยี่ กุ ประมาหนา
สำหรับ ราชพิธี กษัตริย์ ให้ พร้อม แต่ เวลา ตะวัน ชาย

บัดนั้น จึงเหล่าพนักงานทั้งหลาย รับคำบังคับคำนิมิตหมาย
ออก จากค่ายเข้าป่าพากันไป

ครั้นถึงซึ่งฝั่งสระศรี ริมเชิงศิรีเขาใหญ่ เกณฑ์กัน
ปลูกเกย พลับพลา ชัย ทุกหมวดหมาย นายไพร่ ระคม กัน

บัดนั้น ตำมะหงง เสนาคน ชัยนั้น เข้าไปเฝ้า องค์พระ
ทรงธรรม บังคมคิดแล้ว ทูล ทนใด อันประเวณี กษัตริย์
แต่ก่อน รณรงค์ ราญรอนศึกใหญ่ แม้นชนะไพร่ มีชัย
ย่อมไป สระ สนาณ สำราญ องค์ ขอเชิญเสด็จ พระภูวนาถ
ลีลาศไป ชำระ สระสรง บัง สระ ชัยเบญจบุษบง ให้เป็น มงคล
สวัสดิ์

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี เรืองศรี พังคำ ตำมะหงง เสนา
ภูมิ ชัย ชม ภิมยา จึงเสด็จ ขึ้น ม้า ที่นั่ง ทรง กษัย ระเด่น ลี
องค์ วงศ์ พร้อมม้า พิไลยงและเสนา ม้า หมูโยธาพลไกร
ครอบ ถ้วน กระบวน พาชี ชัย ชัย สະขัตอย่าง วางใหญ่ คอย แข่ง
แข่งเสียดกันไป ตาม แถว แนวไม้ ชายคอง

ครั้นถึงซึ่ง สระ ประทุมเมศ อยู่ นอก นครศรี สำหรับ สรง
เสด็จ จาก พาชี ที่นั่ง ทรง แล้วลง สรง สนาณ สำราญ ภาย

ซึ่ง ชมโกสุ่ม ประทุมมาศ ชาวแดง เทียบรทาส ประหลาด
หลาย ชู ก้าน ขาน กลีบ คีตคล้าย เกสร ร่วง ราช เรณู นวล

เหล่าระเด่น เล่น หน้าใน สระนั้น ขี้ม แข้ม หยอกกัน เกยม สรวล
 พระทอง ฤทธิ คึกกระคล้อย วิทยาวอน คะหึ่ง นวล โฉมงามสามสุภา
 ขุณยง ส่อง รส รวยริน หอม ละม้าย คล้าย กลิ่น จินตะทรา ถวิล
 วัน ลง สรง คงคา เมื่อไป ฅาปนกิจ อัยยก็ เห็น หมู มัจฉา
 ว่าย คลาคล้า เหมือนเจ้า ว่าย แหวก หน้าหนี พี่ ไทย ทวล
 ครวญ คำหนึ่ง ถึง เทวี ภูมิเค้รำ สร้อย กำ สรวท ทรง

สรง เสรีจ ก็ เสด็จ คลาไคล ประพาสไป ริมฝั่ง สระ สรง
 กัย ระเด่น ทั้งสี่ สุริย์ วงศ์ ต่าง องค์ สบพระยอก หยอกกัน พระ
 หัก ก้าน โกลสูม ประทุมมา รำ ทำ กระบี่ บิดผัน กัย ระเด่น
 ลึงหัด สำหรับ นั้น บ้อง บัด ผัด ผัน อลวน อัน องค์ ะหริวัตติปาตี
 รำ กระบี่ กัย ระเด่น คาหยน ลังคามาระตานั้น ประจัญ ด้วย
 เสนา สามนต์ ไปมา ยะรุตะ สันทัก กันหยัน คู่ กัย กัย กระ
 คาหลา ปุ่นคา คู่ กัย ประสันตา รำ กฤษ ะวาว่องไว

ครั้น เสรีจ พระเสด็จ าวลี ไปยัง ที่ พลับพลา อาศัย
 ทรง ภูษา โขมพัศตร์ จำไฟ แล้ว ตรงไป ขึ้น เกย พิธี การ

บัด นั้น ปโรหิต ไทรามหาศาล ต่าง คน ประณต ขทมาลัย
 โอม อ่าน ไสยเวท ขึ้น ธิษ พลัน

จึงเอาใบ มะพร้าว มา จำลัก เป็น รูป จักร หอก คาย
 พระ แสง ขรรค์ ทั้ง กฤษ และ เสนา เฝ้า ที่ ณ ฑ์ สารพิน อาวุธ

นานา ลอยลงในน้ำพิชิตการ ซ้ำอ่านอาคมคาถา ไสว
สรลง ห้าองค์ กษัตริยา ให้เมาระ คาริยะ กัด สิวส์ตี

เมื่อนั้น ระเด่น มนตรี เรืองศรี ครั้นเสด็จ สรง น้ำ พิชิ
ภุมิ ชื่น ชม ภิรมยา จึง ล่าอาง อำ องค์ พอง เครื่อง ขวาม
เรื่อง จำรัส ทักขบหงา ชน ทรง สนิทพ อาษา คบขยับ กลับ มา
พลับ พลา ทอง

ครั้นถึง จึงเสด็จ ขึ้น เหนือ อาสน์ ภูวนาท ทุกข์ ทนหม่น หมอง
คะนึ่ง ล้าม ทราม สงวน นวล น้อย ตรึก ตรอง แต่ จะ คืบ ไป พารา

พระ สุริยา สายัณห์ สิ้น แสง ศศิธร แจ่ม แจ้ง เวหา พระ
คู เตือน เหมือน ผิว พักตรา ระเด่น จินตะ หวรายาใจ ใ้ว่า เจ้า
ดวง ยีหว่า พิ อนิจจา ยานนี้ จะ เป็น ไฉน จะ ตั้งแต่ อาวธร ร้อน
ฤทัย ครว้า ครวญ หอม ให้ ไม่ เว้น วัณ สรง เสวย เคย สุข จะ
ทุกข์ ร้อน ยาม นอน จะ วิโยค ไค้ กศัลย์ ใคร จะ ปลอย อรทัย
วิไลวรรณ ให้ สว่าง กวระ แสง เสร้า โคกา จะได้ แต่ ปรับ ทุกข์
กัน ทั้ง สาม จะ นัย วัน คืบ ยาม คอย หา ออก เอย จำใจ โกล
สุคา เพราะ ต้อง มา ปราย ราชไฟรี บัดนี้ การ คัก ก็ เสรี
สรรพ พิ จะ เร่ง รีบ กลับ ไป สม ศรี พระ ครวญ ครว้า กำ สรค
แสน ทวี คิด อยู่ แต่ ที่ จะ คลา ไคล

จึง สั่ง ระเด่น คาหยน จึง จัด พลโยธาทัพใหญ่ พร้อม

ทั้งนำรถคชไกร ตรวจตราเตรียมไว้ในราตรี พรุ่งนี้ จะเข้าไป
ไปทูลลา กลับไปหมั้นหยากกรุงศรี สั่งเสด็จเสด็จจรด
เข้าในแท่นที่ไสยา

มา จะกล่าวขบไป ถึงระตูลูกภานาถา ตั้งแต่ให้ราช
สารา ไปกล่าวขุษาได้ทั้งใจ พระยงขึ้นชมโฉมหน้า ใน
จิตต์ประติพิพัทธ์พิสัย มีแต่เปรมปรีม กระหิมใจ ทั้งได้
เสวยสวรรค์ชั้นฟ้า เวียนคลี่กระต่ายวาทรูปนาง ประทับ
กับทรงพลางทางหลวงหา ปานนี้พุ่มพวงดวงสุตา จะคิก
คอยพิษาทุกนาที พี่ก็ให้เร่งรัดจัดงาน จะยกไปทำการ
ภิเษกศรี แต่โหยหวนครวญคิ่งถึงเทวี ไม่เป็นอันที่จะนิทรา

ครั้นรุ่งรังสีรวีวรรณ พระทรงธรรม์อำองค์ทรงภูษา
ย่างเยื้องบุรยาตร์คลาคลา ออกมา พระโรงรัตนัชชาล

บัดนี้ เสนาตาทหาราชฐาน ก้มเกล้าประณตขมาลย์
ทูลแถลงแจ้ง การทันที บัดนี้ พระผู้ผ่านตาหา ใช้ขำมา
ทูลขบตรี ด้วยท้าวกะหมังกุศลิน ให้นำเสนินำราชสารา
ไปกล่าวพระบุตรโคมยง ให้องค์พระโอรสา สวมเด็จพระ
ราชบิดา คอบว่าได้ให้แก่ภวโหน ในว่าไม่ให้ไม่ฟังกัน
จะชิงคณาหงันให้ไว้ ปานนี้เห็น จะยกพลไกร มาชิงชัย
คาหาธานี

เมื่อ^{นี้} ระบุ จรภา เรืองศรี ไต่ ฟังคอง แค้น แล่น ทวี
 ติง อักคี จุกดวงใจ แผลตเสียง สิ้นหนาท อาจหาญ เหม
 มีน อหังการ หยาบใหญ่ จะ ชิง ดวง ยีหว่า ของ กุไป ทีแล้ว
 จะได้เห็นกัน จึง ตรีสสัง ตะหมิง มนตรี เร่ง ตรวจเตรียม
 โยธี ทัพ ชัน ม้ารถ คชไกร ครบครัน ให้ทัน จะ ยกยาตรา
 คำมะหง จงเร่ง รีบไป ทูลไทธิเบศร์ เซษฐา ให้กริธา ทัพ
 ใหญ่ ไคลคลา ไปช่วย เข่นฆ่าไฟรี

บัด^{นี้} ทั้ง สอง เสนาบดีศรี รับสั่งแล้ว รีบ จรลี มา
 ตรวจเตรียมโยธี รพล

กรมช้าง ผูกช้าง ชะนะงา กรมม้า ผูกม้า โกลาหล เหล่า
 ทหาร จัดแจง แต่ง คน แต่ ละ คน แข็ง ขัน เคย พันตุ มา เข้า
 กระบวน ทัพ คับ คัง ซ้าย ซวา หน้า หลัง เข่น หมวด หมู บ้าง
 ถูเสนา เกาทัณฑ์ ทวนธนู โล่ เข่น หอก คุ้มไฟ พร้อม พั้ง
 ติง พยุโยธา คายดา ตั้ง สายน้ำไหล คำมะหง เสนา นั้น
 รีบไป บังกรุงไกร ล่าสำทานี

เมื่อ^{นี้} ระบุ จรภา เรืองศรี ครั้นใกล้ พิชัย ฤกษ์ ดี
 ก็ จรลี มา สรงคองคา

ขัด สี สार พางค์ สำอาง องค์ บรรจง ทรง สุกนธ์ ให้อ่า
 ผิด พักตร์ ลุยได้ไป มา ให้กลบผิว พักตรา พระ ภูมิ ไล่ สัน

คึก กะหมิง กุหมิง

๗๔

เพลาทรง ฤษยา งาม วิจิตรรจนา ระบาย สี นลอง องค์ ทรง
 กระสัน อินทรีย์ ซึ่ง พ่วง พิให้เห็น เป็น ทรวค ทรง ห้อย หน้า
 ผ้า ทิพย์ ซิลิ สุวรรณ ทับ ทรวง ดวง กุดัน คือก คั้นหยง ทอง
 กร กาย กิ่ง ยิง ยง ถ้ามรงค์ ร่วง รุ่ง พาหุรัต ทรง ชฎา เติน
 หน กุณทล ของ เรือง ร่อง ดอกไม้ ไหว สะบัด ห้อย อุบะ
 บรรจง ทรง ทัก พระ หัตถ์ กุม กฤษ แล้ว จรวัด

เสด็จ ขน ทรง คช คชสาร สอด ชะหนัก หม่วง พาน ผูก มีน
 ได้ถูก ยิง ขน เช่น สำคัญ ให้ เคลื่อน พล ชันธ มี ทิน นาน

ข้างเอย ข้าง คั้น ชาญ ชน ชะนะงา กล้าหาญ ใหญ่ หลวง
 พ่วง พิ พิน ประมาณ เคย เป็น คชาสาร ทินง ทรง ทน ขน ขน
 สู้ คึกใหญ่ เข้า โคน ไล่ ลุย เป็น ผุย ผง สำเนียง โทณจนาท
 อาจ ของ งาม อน ทัง จะ ส่ง สลอบ ดาว ผูก เครื่อง เรือง รัติน
 รวย อร่าม ห้อย หู พู่ งาม วิ ชาว ปก กระทบ กรอง แก้ว
 แพรว พราว กระวิน วาว ชะหนัก ถัก ทอง เครื่อง สูง ชุ่ม สาย
 รวย เรียง แล้ เสียง ประโคม คึก กัก ก้อง ข้าง ม้า รน ร่าม
 ทะยาน ร้อง ยก กอง ทัพ วิบ คลา ไคล

เดิน ทาง ค้าง ทิวา ราตรี หมายถึง จะ ล้าง ไฟ ให้ คึกขยับ
 รัย เร่ง ขทรวไม่ นอนใจ ถึง พิชัย คาหาธานี

เมื่อนั้น ฝ่ายระเด่น มนตรีเรืองศรี ไสยาสน์ในราชวาทรี
 แสน ทวีเทวษในวิญญาณ์ ม่อย หลับแล้ว กลับผวาตื่น คิด
 แต่จะคืนไป หมั้นหย่า ปานนี้โหมงาม ส้ามสุตา จะละห้อย
 คอยหา ทกคืนวัน เวลาก็ก่เดือน ตกนกร้อง ระวังไพรไก่อ
 ก้อง กระซิบซัน เสียงคุเหว่าเร้าเรียกหา กัน ฟัง หวั่นว่า
 เสียงทราวม้วย พระลูกซัน เหลือบแลชะเง้อหา เจ้าตามมา
 ร้องเรียกหรือไฉน ลมช่วย รวยรสสุมาลัย หอมเหมื่อนกลิ่น
 สะไบ บังอร ยิ่งเคลิ้มคลุ่มกลุ้มจิตพิศวง ทอดองค์ลงกับ
 บรรจจุรณ กิ่งกล้วย ลับสนทูนร้อน กรดระกอง กอดหมอน
 ถอนฤทัย

ครั้นรุ่ง รวงสว่างเวหน สุริยชน แยม เยี่ยม เหลี่ยมไคล
 จึงอำองค์ ทรงเครื่อง อ้าไฟ ภูวไนยเสด็จออก หน้าพลับ พลา
 ไต้ย่นเสียงแตร สังข์ฆ้อง กลอง ครั้นครึก ก็ก่ต้องมา
 หน้าหน้า จึงกำรัส ครัสสัง ปุณฑา จงให้โยธาไปตามดู ใคร
 ยกทัพ มาแต่เมืองไหน เหตุใดจึงฆ่าล่าอยู่ หรือพวก
 อริราชศัตรู จะมาพันคู่ ค่อตี

บัดนั้น พระพี่เลี้ยง ประณตบทศรี ออกมาสังกันทันที
 ตามมีพระวาชบัญชา

บัดนี้ ประหัตกะตีกาใจกล้า คำเข็รับคำแล้วอำลา
แผ่นขี้หม่าคอบซิปไปฉิวไว

ครั้นถึงจึงถามถ้วนถึ ทักพยกมานี้จะไปไหน ขยู่ยัง
ถิ่นฐานบ้านเมืองใด คือใครเป็นจอมจตุรงค์ ระเก๋นมนตร์
ตรีสใช้ มาถามไถ่ให้แจ้งโดยประสงคฺ์ จึงบอกเนื้อความ
ตามตรง จะได้ไปทูลองค์พระทองธรรม

บัดนี้ นายหมวดขุนพลคนขยัน จึงตอบคตฺ์ที่ถามนั้น
พระผู้ผ่านเขตต์ขัณฑจรกา รู้ข่าวว่าท้าวกะหมิงกุหนิง มา
รบชิงพระบุตริดาหา จึงเตรียมทัพสรรพเสรีจเสต์จมา
หวังว่าจะช่วยชิงชัย

บัดนี้ ประหัตกะตีกาอัชฌาสัย ได้ฟังจะแจ้งไม่แคลงใจ
ก็เร่งรีบกลับไปไม่รอรั้ง

ครั้นถึงจึงตรงเข้าไปหา ปุนตาพิไลยผู้รบสัง แล้ว
แถลงแจ้งความให้ฟัง โดยตั้งคตฺ์ทุกประการ

บัดนี้ ปุนตาพิไลยคำ่ว่าขาน มายังพลับพลาพลัน
มีทันนารณ กรายกรานแล้วทูลพระทองธรรม ว่าทัพสี่คือ
ท้าวจรกา ซึ่งมาขอพระธิดาคุนาหงัน แจ้งว่าบ่จามีตร
คตฺ์พิณ จึงมาช่วยบ่องกันเวียงชัย

บัดนี้ ประสันตาได้ฟังไม่หึงได้ จึงว่าเราล้าชากยาก

ใจ สู้ทนบั้นไฟแทบตาย ท่านมาช่วยมิใช่เอาสรรพสิ่งอัน
ล้ำเลิศง่าย ๆ เมื่อมีชัยท่านได้พลอยสบาย แม้มันแพ้
ก็ จะตาย แต่พวกเรา

เมื่อคืน พระผู้เกิดโฉมงาม องค์ อิเหนา จึงว่าอย่าพูด
มากปากเขา ใครเขาได้ยิน จะมิมีทา ครุฑพลางทางเรียก
อัคร เเห็นทมิทรเรืองแสงกล้า จะเข้าไปถวายบังคมลา
ส่ง เสรีจเสด็จมา อำ องค์

ทรง สุกุมภ์ รวย ริน กลิ่นเกลา สันนิษ เพลาเชิง ตระหนก
วิหคหงส์ ภูมิตวิจิตร บรรจงทรง นลขององค์ ดวงกฤษณ์ รังแทน
อินทรธนู ตัด คั่น พระ พานา ริวทองขัดหว่า ปลายแขน ผ้า
ทิพย์ ซิลิบริม ทับทิม แทน ชายไหวหัวแหวนสังวาลาวา ตาย
ประดับทับ ทรวง สาย สร้อย เฟื่อง ห้อย พลอย แคง เขียวขาว
ทองกร วิเชียร ช่อวง กิ่ง ดวงดาว อัมรงค์ เพ็ชร พราวไป ทัก นิ้ว
ทรง มงกุฎ กรรเจีบก จอน จรัส มีศพัศตร์ นวล ละของ ม่อง ผิว
ห้อย อุษะ ลมชาย ปลาย ปลิว คุ กิ่ง จะ เลื่อน ลือ ลอย ฟ้า

พระ หัตถ์ กุมภ กฤษณกฤษณ อกราย กร อ่อน ระทวย ทั้ง
ซ้ายขวา ลง จาก ที่ ประทับ พลับ พลา เสด็จมา ขึ้น ทรง พาศี
ม้า เอย่ ม้า คั่น ผ่าน กำ ขำ จน สอง สี่ สูง ระวัง ทรง
งาม พวง พิ ท่วง ที่ ชี ชัย เรียบ ร้อย เยื้อง ออก ยก เท้า สอด ซ้ำ

ติด พยัคย์ของ ย่ำท่า ถอบ ไม้สี่ยน ขวา มา ซ้าย ซ้าย รอย ถูก
 น้อย ซอย เต็ม มา ตาม ทาง ผู้ เครื่อง สวรรณ วาว ทาว จำลัก
 หมอน กำมะหยี่ ยัก หัก ทอง ขวาง สอด สาย ร่อง ง้า ประจำ คาง
 พะนัง ข้าง อย่าง เทศ โกลน ทอง ม้า ทหาร หน้า ส่างาม
 ม้า กิตา หยัน ตาม เป็น แถว ท่อง อรุณา ซีม้า ที่ นิ่ง รong ม้า
 พี่ เลียง เคียง สอง ข้าง ไป

บัด นั้น ประชาชน ชาย หญิง น้อยใหญ่ รู้ว่า เสด็จ เข้า
 เวียงชัย เขม้ใจ คอย คุด้วย โกรธา คับคั่ง นิ่ง แน่น ริมถนน
 ผู้ดี ประเขิญใจ ก็ไม่ ว่า ครั้น เห็น พระองค์ ทรง ม้า มา ที่ แค้น
 ชัก อธิษธา ก็ ลืม ไป บ้าง ตั้ง ตา พิณ จ พิศวง คลั่ง แล รูป ทรง
 หลงไหล บ้าง บังคม ชม โฉม ภูวไหย ความงาม กระจไเหมือน
 เทวา บรรดา ประชาชาว พระนคร หญิง ชาย ถวายพร ถ้วน
 หน้า ให้ ไ้ ครอบ กับ พระธิดา ไพร่ฟ้า จะ ไ้ ฟัง สืบ ไป

เมื่อ นั้น ระเด่น มนตรี ศรีไส ครั้น ถึง ประเสบัน ทนโค
 ภูวไหย ลง จาก พาชี จึง ชวน สัก คามาระดา อรุณา มา ไป เป็น
 เพื่อน พี่ ตรี สพลาง ย่าง เชียง จรสี เสด็จ ขึ้น ยัง ที่ มนเทียรทอง
 ครั้น ถึง จึง ถวาย บังคม องค์ บรมกษัตริย์ ทั้ง สอง หฤทัย
 ระทึก ตรี ก ครอบ ให้ ระคาง หมาง หมอง วิญญาณ

เมื่อ นั้น พระปิ่นภพ พิชัย ตาตา ทั้ง ประโหม สหรี ศรี

โสภา เห็น อิเหนา เข้า มาบังคมกัล ค่าง แค้นเคือง ชัดไม่
 ตรัสทัก มีนเมิน พระพิภคร์ผินผน แล้วขับ สียะตรา ลูกยาหนี
 จงไป อภิวัตน์ พระพี่ยา เราพัน เป็นชะเลย ก็เพราะเขา คุณ
 อยู่แก่เราศนิกหนา แม้นหาไม้พ้อ จะ มรณา เจ้าจะไป
 เป็นข้าไพร่

เมื่อนั้น สียะตรา หึง หัวตเวียงศรี ลูกเล่นไปพลัน
 ทันทิ ถึง ระเด่นมมตรี ก็บังคม

เมื่อนั้น พระสุริยวงศ์ ทรง ลักษณ้งาม สม อุ่ม องค์
 อรุณาเซยชม แล้วปรารมภ์ว่าพึงคะนึ่งใน แต่กุมารยังงาม
 ถึงเพียงนี้ ถ้าบุตรี จะงามลักเพียงไหน ชมพลางทางชำเลือง
 แลไป ตูที่ท่าวไทเห็นโกธธา ยิ่ง คิคครัน คร้ามขามเขิน
 ทิ้ง กัลว ทัง สะเทินเมิน หน้า มอขเมียงเคียง แอช อรุณา มิได้
 จ้านรรจาพาที

เมื่อนั้น โฉมยงองค์ ประไหมสุหรี จึง มีพจนาคถ์เสาวนิ
 สงคราม ครัง นี้ไม่ ควร เป็น เพราะ ลูกเจ้ากรรมทำแค้นชัด
 จนวนิตบ้านเมืองได้เคืองเข็ญ ทั้งทุกข ทั้งอายุไม่วายเว้น
 เลือดค่า จะ กระเทิน อยู่เป็น นิตย มีนข้าง อาภัพ อัประลักษณ
 ไม่ได้พึงพำนักแต่สักนิด ให้ซ้ำเสีย วงศ์สุราภทธี เจ็บ
 ซ้ำหน้าจิตต์เป็นพันไป ก็หากว่ามีนุคคา ได้เห็นที่พึงพา

อาศัย สังกัร คัทรุกู เวียง ซัย ภาคมีใจ ช่วยเจ็บแค้น
 จึงมิได้เป็นเมือง ขนเขา บุญคุณ ของเจ้าเหลือแสน ไม่มีของ
 สิ่งใด จะ คอบแทน ถ้าแม้บุญบาปิตาเรา ยังมีได้ให้แก่
 จรกา จะ ยกให้เป็นข้าของเจ้า นี้กว่าวิบากกรรม ก็ทำเนา
 ลูกคนหนึ่ง เราไม่เสียบตาย

เมื่อนั้น ระเด่นมนตรี เรืองฉาย ได้ฟังเสาวนีย์อภิปราย
 ให้ระคาย ระคายหมางใจ กรายบาทบังคมแล้ว ก้ม หน้า
 จะ สมอง พงษา ก็หาไม่ ในอกร้อนรุ่ม ตั้ง สุมไฟ หดทุกข์
 ไหว หวันพิททวี

เมื่อนั้น องค์ท้าวตาทา เรื่องศรี จึง ตรัสแก่ระเด่น
 มนตรี บัดนี้เสร็จศึกสงคราม เจ้าสิมีธรร ร้อนรน จะ
 รัยวันกลับไปเราไม่ห้าม หรือ จะ อยู่ยัง นคร ก่อน ก็ ตาม
 สดแต่ความคิดของนิตดา

เมื่อนั้น อีเหนานขนิ้วเหนอเกศา จึง ข่ายเยี่ยงเลียงทูล
 พระราชา เมื่อมารัยวันพลไกร เดินทางกลางคืนกลางวัน
 จะได้พัก พล ขัน นินหาไม่ จะ ยับ ยัง อยู่ยัง เวียง ซัย ลัก
 สามวัน จึง จะได้บังคมลา

เมื่อนั้น พระปิ่นขนิศเรศตาทา จึงมี สึงหนาทัญญา
 ตรัสสั่ง ยาสาเสนาใน จงแต่งที่ ประเสบัน อากง ให้องค์

นัคตา อาคัย โภชนา สาลี จง ส่งไป กว่าจะได้ กลับคืน อาษิ
 บัคนี้ น ขาสา รัยส่งใส่ เกศ ก็ม เกล้า กรายงาม สาม ที
 ไป จัก แจง แแต่ ที่ ตั้ง บัญชา

เมื่อ นั้น พระ ทรง ภพ ลย โลก นาตา จึง ส่ง สาว สรร กัลยา
 จง ไป บอ ก ขุข บา มา บัค นี้

บัค นี้ น นวล นาง กำ นัล สาว ศรี รัย ส่ง พระ องค์ ทรง ภรณี
 แล้ว รัย จร ลี ลง ไป

ครั้น ถึง ปราสาท นาง ไรม ยง กราย สง แล้ว ทูล แดง ลง ไซ
 ของ ศรี บัค ทรา บัญชา ไซ ให้ เสนอ ธร ทัย เสถิ จ ร

เมื่อ นั้น ระ เค้น ขุข บา ทวง ส้ม ร ได้ แจง รัย ส่ง พระ บิทร
 บัง ชร ถวิล จิต ภา อิเหนา กร เบ้ น มา เผ้า จะ ให้ เรา ไป ไหว
 ภาระ มัง หมา คิด แล้ว เข้า ที่ ไสยา มิ ได้ จำ นร ษา ประการ ไค

บัค นี้ น พระ พิ เลียง ผู้ มี อช ฆา ลัย จึง ชม กัน ไลม แล้ว
 เอา ใจ แม่ มา เป็น ไร ตั้ง น พระ บิคา ให้ ทา ชน ไป เผ้า เหตุ ผล
 หนัก เขา ไม่ รู้ ที่ ไป ฟัง กุ ให้ รู้ ว่า รัย ศี ทูล เท่า ไร เท่ว ไม่ ลี ลา

เมื่อ นั้น องค์ มะ เคะ หวี เสน่ ทา แต่ คอย ๆ อะ นะ ขุข บา
 ไม่ เห็น ชน มา เข้า ไป พรึ น จิต ต์ กิด กั ลว สอง กษ ัตริ ยี จะ เค็ ง
 ชัก วิญญา ณ อช ฆา ลัย จึง บุร ษา ทรา คลา ไคล ลง ไป ปราสาท
 พระ บุตรี

เผย ม่าน สุวรรณ ซึ่ง กั้น ทาง เห็น นาง บรรทม อยู่ใน ที่
 พิเลียง โลม ได้ ไม้ ไย ก็ มะคีหรี จึง เข้า ไป ว่า วอน พระ บิคุเรศ
 คอย ทำ อยู่ ช้า นาน เขาว มา ลย์ แม่ จง ขึ้น ไป ก่อน จะ ปล่อย
 ปล่อย เท่าไร ก็ นิ่ง นอน จึง อุ้ม องค์ บังอร จาก ไสยา แล้ว เขา
 สุข นธามา ทรง ให้ อรทัย กวด เกลา เกศา พิเลียง ทิ้ง สี่ ก็
 ปรีดา ช่วย แต่ง ภาย ให้ ทราม วัย

ให้ ทรง ภูษา ยก พื้ เตอง ห่ม สะไบ ตาค ทอง ผ่อง ใส สดก
 สี่ ทักษิณ ชัย ใน แล้ว ไล่ สร้อย สะอึ่ง ส่วง วาล ทรง คาย ประทับ
 คอก ดวง พวง เพ็ชร ทองกร แก้ว กาย เกจ ก่อง ก่ง เข็ม ชัก
 วัตรอบ สะเอว องค์ อังมรงค์ เพ็ชร เรือง รุจี ทรง ประทับ ผัก
 พักตร์ ปลั่ง เปล่ง กิ่ง บุคลัน วัน เพ็ญ ผ่อง ศรี ทรง มงกุฏ
 สำหรับ พระ บตรี เสร็จ แล้ว เทวี ไม่ ลีลา

องค์ มะคีหรี จึง ว่า ไป จิต ใจ กระจ่าง หนักหนา ว่า พลัง
 ผลิต ไส ให้ ไคล คลา ขึ้น มา ยัง ปราสาท พระ ทรง ธรรม

เมื่อ นั้น ระเกะ ขุน ขา สาว สุวรรณ์ ทรุก องค์ ลง แฉ่ง ม่าน
 สุวรรณ สะเทิน จิต ย์ บิด ฝัน ไม่ ออก ไป

เมื่อ นั้น องค์ ประไหม สุหรี ศรี ไส จึง ตรัส แก่ ธิตา
 ยาใจ ทามา จะ ให้ ไขว้ พียา จะ ได้ รู้ จัก กัน ว่า พี่น้อง

เกิดออกมี เหตุเภท พ้องไป ภาย หน้า ยากจน จะให้ ไป พึ่งพา
มิใช่ จรกา จะ ขายไย

เมื่อนั้น บุษบา แค้น ชัก ชัชฌาสัย สละ บัด พักตร์ ฌนพิน
เสียด ทน โศก ไม่ ออกไป ตาม คำ พระ มารดา นาง หนึ่ง หนึ่ง แฝง
มา น อยู่ คิด ละ อยา อตลุ หน้า หน้า ชนนี้ วิชา เตือน ให้ เคลื่อน
คลา ก็ ผูก คิ้ว หน้า ไม่ พา ทิ

เมื่อนั้น โฉม ยง องค์ มะ กิ ทวี จึง ปลด อย บุษบา นารี
มาร คี อยา ประสวัน พรันใจ ไป เถิด จง พัง แม่ ว่า พระ พียา
จะ ทิ โทษ ได้ ปลด อย พลง ผลัก ไส ให้ ออก ไป บุษบา ก็ ไม่
ไกล คลา

เมื่อนั้น พระ องค์ ทรง พิก พ คาหา จึง ว่า เจ้า จง ไป วันทา
จะ ละ อยา เชษฐา ไป ว่า ไร หยา บัญ มิ มิ ได้ เลียง กัน แล แล้ว ลูก
แก้ว อยา พรัน ทวน ไหว แต่ จะ ให้ รู้ จัก กัน ไว้ ด้วย ได้ มา
ร่วม เรียง วงศ์

เมื่อนั้น บุษบา แหม่ น้อย นวล หงส์ ถลัว พระ บิดุเรศ
ฤทธิรงค์ ก็ แฝง มา น คลาน ตรง ออก มา
ครั้น ถึง จึง ถวาย อัญชลี พระ ชน ก ชน นี้ นาธา ให้ ช่วย
เขิน สละ ทิน วิญญาณ ก้ม หน้า หนึ่ง อยุ่ ไม่ ทุไป

เมื่อนั้น สังกา มาระ คา ชัชฌาสัย ค่อย กระทบ ทุล องค์

พระทองชัย เห็นโฉมไม่คู่กล้า ขันนางโฉมขององค์นี้
 เลิศล้ำนารีในแหล่งหล้า นวลละอองผ่องพักตร์ โสกา เพียง
 จันทราทรงกลดหมกราคี งามดั่งโกสุมประทุมทอง ขาน
 อยู่ในห้องสระศรี แต่พรำทูลระเด่นมนตรี ภูมิซัดให้ไม่
 แลไป

บัดนั้น พระพิรุณกำนัลน้อยใหญ่ ทั้งเหล่าท้าวนาง
 ข้างใน บ้างไปเบียดเสียดกันดู ชมโฉมระเด่นมนตรี ไม่มี
 ผู้ใดใครควรคู่ บ้างว่าพระบุตรโฉมตรู งามดั่งแก้ว
 แกมสุวรรณ บ้างว่าเหมือนธิดาแห้ว กับนางเทพธิดา
 กระยาหงัน บ้างว่าเหมือนสุริยา กับพระจันทร์ ถ้าได้ครอง
 กัน จะสมควร สมทั้งรูปทรงและยศศักดิ์ เสียชายนักพระ
 มาคิดหักทวน ต่างคนก็ต่างวิญจวน คร่ำครวญไปทุก
 หน้านารี

บัดนั้น นวลนางบาทย์ สาวศรี จึงห้ามฝูงกำนัลไปทันที
 อย่าพูดเล่นเช่นนี้ไม่ ขอยก เจ้าเราหรือจะควรเป็นคู่เคียง
 ถึงจะเลียงก็ไม่เป็นผล คำศักดิ์อย่าชักเข้าไปขม ฝูงคน
 เขาจะเขี้ยวไฟ

เมื่อเห็น องค์ประไหมสุหรีศรีไล จึงว่าเขามาช่วย
 ชึ่งชัย จึงพินภัยไม่เสีย พารา เจ้าก็มีคู่ผู้อื่นแล้ว จะ

ชายไย ลูกแก้วเส่นหา เป็นพี่แล้วก็มีคุณมา วันทาเสีย เด็ก
นะ บังอร

- เมื่อนั้น ระเด่นบุษบา ควง สมนร พัง พระ มารดาว่าวอน
ยิ่ง กลัดกลุ้ม ร่ม ร้อน หฤทัย คิด ถึง ความ หลัง คั่ง แค้น นึก
หง ลักขณ์ มีใคร จะ ไหว้ ได้ จำ เป็น ด้วย กลัว ก็ ใจ จำ ไหว้
นึก หหนึ่ง พอ เป็น ที

เมื่อนั้น ระเด่นมนตรี เรืองศรี เหลียวไปรับไหว้ นางเทวี
ภูมิกู นางไม่ วางตา งามจริง ยิ่ง เทพนิมิตร ให้คิด เสีย ทาย
หนักหนา เสโทไหล หลัง ทั้ง ภาย สบัต ปลาย เกศา เนื่อง ไป
กร กอด อหุชา ก็ ตก ลง จะ รู้ สัก พระ องค์ ก็ หาย ไม่ แต่ เวียน ขอบ
สียะตรา ภาย ใจ สำคัญ พระ ท้าย ว่า เทวี ความ รัก รุม จิตต์
พิศวง จน ลืม องค์ ลม อาย นาง โฉม ศรี ไม่ เป็น อารมณ์ สมน
ประที ภูมิกู หลง ชับ ชับ ฉับ พลัน

เจ้าเอ๋ย เจ้า ควง ยิ หวา ถึง หยาต ฟ้าม มา แต่ กระจา หงษ์
พี่ ได้ เห็น โฉม ฉาย เสีย ทาย ครัน ลูก ใจ ไม่ ทน คิด เอย

สังคามาระตา โฉม เฉลา ค่อย สัน พระ เพลา พลง ทาง
สะกิด หยิก เขา ขาท บง สู่ พระ ทรง ฤทธิ ภูว ไนย ได้ คิด ก็ นิ่ง ไป

เมื่อนั้น บุษบา เขาว ขอด พิ สัมมัย ถวาย บัง คม ลาศ ลาศ ไคล
แล้ว คลาน เข้า ไป ใน ม่าน ทอง

เมื่อนั้น ระเบิดนมทรี ยิ่ง หม่น หมอง แล ตามทราวมวย
ด้วยใจ ปอง พราง ร้อง ครวญ ชับ ชื่น ฉับไว

เจ้าดวงยิวหาพี่ เจ้า จะ จรลีไปไหน พี่ จะ อ้อมไปส่ง
หะดวงใจ กูวใหม่ ก็ เคลื่อน องค์ เอย

สังคามาระตา ลอบ สะกิด เห็น ทรง ฤทธิเคลิ้ม คลง กำลัง
หลง จึง ยึด ข้อ พระบาทไว้ มั่นคง พระ ร้องค์ ใต้ คิติกิ คินมา

เมื่อนั้น พระ โหมบง บอ ก องค์ กัญญา เท้า พี่ เป็น
เหน็บชา ระ กลัษ ภาย อ่า ยึดไว้

บัด นั้น ผุ่ง นาง กำหนด น้อยใหญ่ เห็น อี เหนภา กุ เวช
พิน เพื่อนไป นาง ใน สรวล แล้ว ก็ บอ ก กัน เมื่อ ก็ พระ ชับ

ชม นาง ได้ ยิน บ้าง หรือ ไม่ นะ สาว สรว พระ จริต ก็ ผิด ไป
ทุกอัน พระ พักตร์ นั้น ก็ ชัด สลัด ไป กร กอด พระ กุมาร ก็

เลือน ลง เสโท ไทรม องค์ หลัง ไหล คุ ที่ ทำนอง จะ ต้อง ใจ
จึง เคลิ้ม ไคล้ ไม่ เป็น สม ประที

เมื่อนั้น ฝ่าย ระบุ จรภา เรือง ศรี ครั้น มา ถึง ทาหาธานี
เสด็จ ทรง พา ชี คลา ไคล

รีบ ไป จะ เผ่า พระ ราชา พอ พย เสนา ผู้ ใหญ่ จึง ว่า ทำห
ง หลู กูวใหม่ ว่า เรา จะ เข้า ไป บังคม คัด

บัด นั้น คำ มะ หง เสนา คน ชับ น รีบ ส่ง แล้ว รีบ จรจรล

มายังพระโรงคัลทัณฑ์ บังคม ก็มเกล้ากราบทุก พระผู้ผ่าน
 ไอคูร์ย เรืองศรี บัดนั้น จรกา ธิปัตย์ จะมา เผ่าธูลี พระบาท
 เมื่อเห็น พระองค์ ทรงพิภพนาถา จึง บรรหารให้หาจรกา
 เข้ามายัง ท้อง พระโรง ซ้าย

บัดนั้น คำมะหงงเสนาผู้ใหญ่ รับสั่ง บังคม ภูวไนย
 แล้วรีบออกไปทันที จึง แดลงแจ้งความ ตามกิจจำ ว่าพระ
 ปันตาทากรุงศรี ให้มาเชิญเสด็จ จรลี เข้าไปยังที่ พระโรงคัล
 เมื่อเห็น จรกาได้ฟัง เกษมสันต์ ลง จากอาชานับพลัน
 แล้วเสด็จ จรวัลเข้ามา

เมื่อเห็น ระเด่นมนตรีกิติอิฉา แต่ผู้ยืนออกชื่อจรกา
 ดึงเอาไฟฟ้ามาจุดใจ ครั้นจะอยู่ จนระตูมาเผ่า จะแลดูหน้า
 เขากระไรได้ จึง บังคม ลาคลาไคล ออกไป จาก พระโรง รุจี
 กับสังคามาระตาสีลาคี เสด็จมาโดยราชวิถี พบพบ จรกา
 ธิปัตย์ ยังที่หน้าพระ ลานโอฟาร์ ระคูทรุคหนึ่ง ลง บังคม พระ
 กัมลงรับหัตถา พลง ขยับ จับ กฤษฤทธา อนุชาธิบดีพระ
 กรไว้ สละทั้งจิตต์คิดได้แล้วเดินหนี แกล้งกล่าววาทีกัไช
 กฤษเคลีอน จะ เลื่อน ตกไป พี่จึง กุมไว้ นะ นื่อง รัก คิวส์
 พลง ย่างเยื้อง บุรยาตร์ แสนสวาท วิตกเพียง ออกหัก คณิ่ง
 ถึงโฉมขง นงลักษณะ ตรวง มายัง ทำหนัก ท้องใน

ทศกของคลังบนที่บรรจุนคร จะเปลื้องเครื่องอาภรณ์
 ก็หาไม่ ให้ระทวยระทศสลดใจ แต่ตรีตรีก็นึกในไปมา
 ใ้ว่าโฉมเฉลาเยาวลักษณ์ เสียตายตั้งก็อัสัญแดหวา จะ
 ระคนปนตั้งก็จรกา อธิจาพิจะทำประการใด จะคิดไฉน
 คินะอกเอ๋ย จะไ้เซยชมฉิดพิสมัย พระเร่งร้อนร่า
 ทรยานใจ ถึงเพลิงกาลใหม่ทั้ง ภาย มาดูใจไ้คิดสัการ
 แล้ว ถึงดวงแก้วตกต้องแผ่นผา ร้าวระยำซ้ำจิตต์เจ็บ อูรา
 ประหนึ่งว่า จะวายชีวี นิ่งนอนนอนฤทัยไหลหลง คะหนึ่งองค์
 บุษบายนหิ สัมสามสุคนารี ภูมิสร้อยเกล้าโคกาลัย
 เมื่อนั้น ฝ่ายระศูจรกาอัชฌาสัย ครั้นถึงที่เฝ้าท้าวไท
 ก็เข้าไป ถกาทวันทา

เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพคาหา ทั้งสองมเหยียรโสภา
 เห็นระศูเข้ามาบังคมคัล พิศดูรูปร่างเหมือนอย่างไพร่ เติบ
 ใหญ่กำยำล้ำสัน หน้าซ่งซัวซ้ำสาระพิน ไม่คู่ควรกับ
 กับขตรี สามภษัตรีเยศว่าเสียพระทัยนึก เสียตายลกรัก
 และคักก็ศรี จะผ่อนผันฉันทใดก็ใช่ที่ จำเเนจึงมีบัญชา
 เจ้าค้อยอยู่สุขสำราญ ครอบครองศฤงคารเป็นสุชา หรือ
 ทุกข์โศกโรคภัยพารา แต่คอบๆ เห็นซ้ำปรารมภ์ใจ

เมื่อนั้น จรกากราบทูลแดลงไซ้ เเศชะพระเดชปกเกล้าไป

ตำราใจเป็นสุขทุกนิรันดร ครั้นรู้ว่า ท้าวละหมิง กุหลิง
 ยกมาช่วยชิงคันทันท์ ก็กระเถิบถอยทัพลับพลัน รีบมา
 สืบหาวันถึงพารา พระเชษฐาจะตามมาภายหลัง ข้าตั้งเสนา
 ให้คอยท่า อึ่ง พวกไพร่ที่ยกมา ม้วยชีวาแล้วหรือ พระภูมิ
 เมื่อนั้น องค์ศรีขัตตราเรืองศรี จึงตรัสตอบ จรกาธิบดี
 อึ่งไพร่พ่อลูกนั้น ม้วยมิต ยิ่งแต่ระตุผู้หนึ่ง ทั้งสองไม่รอ
 ค่อยคิด ขอออกแก่อิเหนาเรื่องฤทธิ บัจจามิตรเล็กทัพกลับไป
 บัดนั้น ผุ่งสนม นารีศรีใส ทั้งเฒ่าแก่ ชะแม่กำนันใน
 ต่างไปชิงช่องมองเมียง ครั้นเห็น จระกาเข้ามาเฝ้า บรรดา
 เหล่าชะแม่แซ่เสียง บ้างตำหนิติว่าหน้าเพรียง กุคำคัง
 เหมียงหน้าซังก ไม่มีทรวดทรง องค์เชวอ้วน พิศไหนดแล้ว
 ล้วนอภัยลักษณะ ไล่ชฎาก็ไม่รับกับกับพักร งามขาดตาคัก
 ชคร้านดู บ้างว่าเสียงเพราะเสนาทะเลือ แหบเควอเขือฟัง
 วิชาญหุ รูปร่างอย่างไรไ้ระตุ ไม่ควรเคียงคู่พระบตรี
 กระหนหรือช่างมาคันทันท์ เห็นเกินหน้าไกลกันทั้งศึกศิ
 กังเอาขบชรายราตี ปนมณจินตาค่าเมือง บางคนว่าระตุ
 จะคู่ครอง กังเพ็ชรผูกเรือนรองด้วยทองเหลือง เหมือน
 ทองคำธรรมชาติรุ่งเรือง มารูกับกระเบื้องไม่ควรกัน ลาง
 นางบ้างโกรธแล้วพาที เลี้ยคาย พระบตรีสาวสวรรค์ ถ้า

ได้ กัษิเทนา กุเรขัน นำ ชม สม กัณ ข้ำ ขอบใจ อัม ระตุผู้
 บัคสี นั๊ก จะ ร่วม เรียง เคียง พักตร์ หาคกรไม่ บ้าง ห้ามว่า
 อย่า อ้อ อั้งไป บ้าง บ่น พิไรไปมา

เมื่อนั้น พระองค์ ทรงพิภพคาคา จึงมีพระราชบัญชา
 ตรีศ แก่ จรกา ทันใด เจ้า จงไป คอย เขมษฐา ถึง ให้ เข้า มา ที่
 อาศัย สัง เสรีจเสศ์จคลาโคต เข้าใน ปรวสาทแก้ว แพรวพราย

เมื่อนั้น ระเค่น มนตรี เรืองฉาย แห่ง นอน ดอนใจ อยู่ไม่
 วาย กร ก่าย พักตร์ นั๊ก ตรีกร ไตร ซึ่ง ทูล ไว้ ว่า จะ อยู่ สามวัน
 จะ ปล่อย ฝน ให้ นาน ออก จง ได้ ด้วย อุบาย สาย สน กลใน ศึก

แล้ว ลุกไป จาก ไสยา จึง ตำรัส ตรีศ สัง เสณี พุ่ง นี้ จง คุม พล
 อาสา ไป กะหมัง กุหลิง พารา ตรวจ ตรา สิ่ง ของ ทั้ง ปวง
 ฆต บรธา พวก เฒ่า เหล่า ระบาด จง วิชราช กวาด ส่ง มา เป็น

หลวร ทั้ง เสนา โยธา ทุก กระทรวง ให้ เข้า ควง วัค ราย บัญชี มา
 บัค นั๊ก เสณี รับ ส่ง ไล่ เดศา มากะ เกดะ ทักกัน กัง บัญชา
 แล้ว ออก จาก พารา วิชไป

เมื่อนั้น ระเค่น มนตรี ศรีไส ครั้น รุ่ง ร้าง ส่ง แสง อโณ
 ทัย ภูว ไนย สระ สระ คงคา ทรง เครื่อง เรือง จำรัส พราย

พรวณ ลงจาก ประเด็น ที่ข้าง หน้า ชวน ระเด่น สังกามาระตา
ลีลา ชนเฝ้า พระ ภูมิ

เมื่อ นั้น ฝ่าย สหุรนาทง เรืองศรี ทั้ง องค์ กะหริศติปาตี
จรรกาธิปัตย์ ชาญชัย ต่าง เข้าที่ สรง ทรง เกรียง เนาอรัศนี
จำรัส เรืองแสงไส แล้ว เสก จีลาคลาไคล เข้าไป เฝ้า องค์
พระ ทรง ธรรม

ครั้น ถึง หน้า ตำหนัก ที่นั่ง เย็น พบ ระเด่น มนตรี อยู่ ที่นั้น
สาม กษัตริย์ ก็ ถวาย บังคม คัด แล้ว จรรวัด ตาม เสก จี เข้ามา
จึง น้อม เคียรเกล้า อภิวัต ษ์ ของ บาท องค์ ศรี บัศตรา
พร้อม กษัตริย์ สาม นต์ นานา ต่าง ถวาย วันทา ทุก องค์

เมื่อ นั้น พระ ผู้ ผ่าน ไชยศรี สูงส่ง ครั้น เห็น สหุรนาทง
อีก องค์ กะหริศติปาตี ทั้ง ทรง กษัตริย์ ถ้วนหน้า เข้ามา
ประณต บทศรี พระ ชื่น ชม ภิรมย์ ยินดี ภูมิ อำหวย ขวยชัย
จง เจริญ ใน ราชสมบัติ เสวย สุข ศรี สวัสดิ์ คุ้มองไส ให้ มี
อาณูภาพ ปรายไป ทั้ง ใน แผ่น พื่น ภูวคด

แล้ว มี มธุรส พงษา ชวน สหุรนาทง เป็น คัน กับ กะหริศ
ติปาตี สอง คน ธุระ รัอนรณ เจ้า ไม่มี จง อยู่ ไป ใช้ ขน คัวยกัน
ก่อน อย่า เพ้อ คิน นคร ทั้ง สอง ศรี อัน วิไลศ มาหรวาคีรี แสน
สนุก พัน ที่ จะ พรวณหา แล้ว สั่ง เสนา ใน ให้ จัด แจง พระ ตำหนัก

ตำแหน่งที่ข้างหน้า ให้แก่สองราชันคทา เร่งเร็วอย่าช้า บัดนี้

บัดนี้ กรมวังรับสั่งไล่เกศ ไปจัดแจงแต่งตำหนัก

ทันที แล้วเสด็จถึง มีพระบัญชา

เมื่อนั้น พระองค์ ทรงพิภพ ทาหา ให้จัดสรร เครื่อง

ทรงฉลองนารี เอามาปูนบำเหน็จกองทัพ อันระเด่น มนตรี

กุเวง เป็นจอมพล ชนอันเคียว ขยับ มีชัยไพร่ ระวังยับ

กะหมิงกุหนิง นายทัพ ม้วยมุก ให้ประทานสังวาลเพชรรัตน์

จอมจรัสอำมรงค์มังกฎ สังคามาระดาขงบุทธุ์ วิชาสะกำ

บุตร์บรรลือ เครื่องประค้ำทับทิมทั้งนี้ สร้อยสุวรรณ

สังวาลประทานให้ อันสุทราหากงทรงชัย ได้คุมทัพใหญ่

ยกมา ทั้งระเด่นกะหริศติปาตี ล้วนมีความชอบได้อาสา

ประทานเครื่องประค้ำ องค์ฉลองนารี มรดกตราเหมือนกัน

พวกพี่เลี้ยงเสนาทั้งสี่กอง ให้แจกเงินพานทองเป็นหล่น ๆ

ทั้งเงินตราผ้าเสื้อแพรพรรณ จัดสรรประทานทั่วทุกถ้วนาย

บัดนี้ แม่ทัพนายกองทั้งหลาย ได้ของประทานมากมาย

ต่างถวายประณมบังคมคึด

เมื่อนั้น พระผู้ผ่านนครเวศเขตตฉัตร ครั้นปูนบำเหน็จ

เสรีาพลัน ก็จรจัดเข้าสู่ปราสาทชัย

